İYİ KUMAŞ DOĞRU SEÇİLMİŞ TERZİYLE SEÇKİNLEŞİR

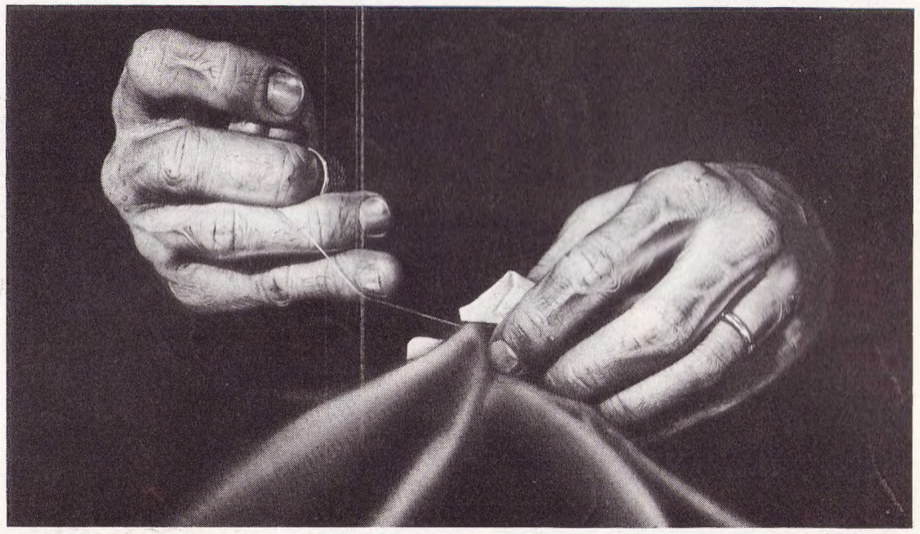

FENİŞ ALÜMİNYUM'un **"Yetkili Doğrama Firmaları"**
"Alüminyum Sistem Doğrama"larınızı uzman kadrosuyla projelendirip uluslararası standartla yapılarınıza uygulasın. Yapılarınız seçkinleşsin...
Lider firma Feniş garantisi ile siz de doğru seçim yapın.
Hem kazanın, hem çağdaş olmanın keyfini yaşayın.

FENİŞ ALÜMİNYUM **"Yetkili Doğrama Firmaları"**
İsimler alfabetik sıraya göredir.

- **AKEL METAL** SIRMA SOK. 28/G SITELER/ANKARA TEL: 348 17 88-348 70 18
- **AK METAL** HÜRRİYET MAH. DR. CEMİL BENGÜ CAD. ÇİÇEK SOK. 22 ŞİŞLİ/İSTANBUL TEL: 148 53 98
- **AKSOY ALÜMİNYUM** KÖRFEZ SANAYİ SİTESİ 313/B 22 İZMİT TEL: 19 496
- **ALİMSAN ALÜMİNYUM** SIRMA SOK. 38 SITELER/ANKARA TEL: 348 70 62
- **ALKON ALÜMİNYUM** İZZETPAŞA MAH. FIRINARKA SOK. 9 ŞİŞLİ/İSTANBUL TEL: 140 38 77
- **ALTEŞ ALÜMİNYUM** SARIÇAM SOK. 36 SITELER/ANKARA TEL: 349 29 83-84
- **ALSA ALÜMİNYUM** KANARYA SOK. 8 ÇAĞLAYAN/İSTANBUL TEL: 133 01 64-140 70 36
- **ALSAN ALÜMİNYUM** BAĞDAT CAD. SARIGÜL SOK. 254/4 GÖZTEPE/İSTANBUL TEL: 359 19 79
- **AL-VA ALÜMİNYUM** SAMSUN YOLU DEMİRCİLER SİTESİ 962 SITELER/ANKARA TEL: 133 07 72
- **ARI METAL** YENİKAPI, KATIP KASIM BOSTAN SOK. 17/1 AKSARAY/İSTANBUL TEL: 524 67 57
- **AR-İŞ** HÜRRİYET MAH. EĞİTİM SOK. 42 ŞİŞLİ/İSTANBUL TEL: 146 94 83
- **A.SA ALÜMİNYUM** KENET SİTESİ 1479 SOK. 16/1 ALSANCAK/İZMİR TEL: 22 21 55-27 15 31
- **DEKA ALÜMİNYUM** CUMHURİYET MEYDANI 94 GAZİOSMANPAŞA/İSTANBUL TEL: 578 12 96
- **DENİZLİ ALÜMİNYUM** İZMİR ASFALTI SÜMER MAH. 2492 SOK. 22 DENİZLİ TEL: 12213
- **ERSUN ALÜMİNYUM** CEVİZLİK MAH. HAMAM SOK. 29 BAKIRKÖY/İSTANBUL TEL: 571 47 18-570 10 17
- **GÜLTEKİN** TALATPAŞA CAD. BACADİBİ OTO SOK. 1/3 GÜLTEPE İSTANBUL TEL: 168 13 29
- **GÜROL ALÜMİNYUM** ANKARA CAD. 198 BURSA TEL 19 726-17 743
- **IŞIKLAR ALÜMİNYUM** HATBOYU CAD. 24/B BAKIRKÖY/İSTANBUL TEL: 571 7830-571 04 53
- **İKİLER ALÜMİNYUM** KARPUZLU SOK. 59/A SITELER/ANKARA TEL: 348 74 88-348 36 52
- **KARADENİZ ALÜMİNYUM** SAHİL CAD. 1 BULANCAK/GİRESUN TEL: 13 25
- **METAL VE YAPI** VATAN CAD. EMLAK KREDİ BLOKL. C/2 BLOK D. 7 FATİH/İSTANBUL TEL: 523 34 01
- **MİMAL ALÜMİNYUM** DERNEK SOK. 8 GÜLTEPE/İSTANBUL TEL: 168 59 88-169 18 93
- **MİMKO ALÜMİNYUM** OBALAR CAD. 5 ZEKİ BUGAY İŞHANI 18/8 ADANA TEL: 21 346 24 450
- **MİMSA** NUMUNEBAĞI CAD. İMREN HAN 48/51 BAYRAMPAŞA/İSTANBUL TEL: 577 21 76
- **MUFİ ALÜMİNYUM** ŞEKERCİ SOK. 14 AKSARAY/İSTANBUL TEL: 524 53 27 525 40 49
- **ÖMER TURHAN ALÜMİNYUM** KARADENİZ CAD. 42/A FATİH/İSTANBUL TEL: 525 93 76-77
- **PAN ALÜMİNYUM** GENÇOSMAN CAD. 88 ÇELİKTEPE/İSTANBUL TEL: 164 68 19-169 64 51
- **SARICA** İHLAMURKUYU YONCA SOK. 17 ÜMRANİYE/İSTANBUL TEL: 335 50 35
- **ŞİŞİKLER ALÜMİNYUM** BAHARGÜLÜ SOK. 5 KIZILTOPRAK/İSTANBUL TEL: 337 26 02
- **TAÇHAN ALÜMİNYUM** KARTALTEPE MAH. AVAZ KÖYÜ YOLU BELEN SOK. 7 BAYRAMPAŞA/İSTANBUL TEL: 578 48 56
- **TEKNİK ALÜMİNYUM** ESENYURT DURAĞI BAĞDAT CAD. 211 K.MALTEPE/İSTANBUL TEL: 352 29 53
- **TEKYILDIZ ALÜMİNYUM** ÇAĞLAYAN PARK SOK. 35 ŞİŞLİ/İSTANBUL TEL: 147 20 17-147 63 79
- **TOLON ALÜMİNYUM** ÇAĞLAYAN LİMON SOK. 7 ŞİŞLİ/İSTANBUL TEL: 147 96 67-146 71 28
- **TOPALOĞLU ALÜMİNYUM** KAYIŞDAĞI CAD. 202 GÖZTEPE/İSTANBUL TEL: 357 38 57
- **ÜÇLER ALÜMİNYUM** BAĞDAT CAD. SUMBUL SOK. 14 K.MALTEPE/İSTANBUL TEL: 352 87 46-47
- **ÜNİVERSAL ALÜMİNYUM** YENİHAL ALTI, N.KEMAL CAD. 15-17 BURSA TEL: 40 527
- **YILMAZLAR ALÜMİNYUM** ÇELİKTEPE ÇELEBİ MEHMET SOK. 5/4 LEVENT /İSTANBUL TEL: 164 36 17

FENİŞ ALÜMİNYUM
"Doğru seçim"

Stad Han, Büyükdere Caddesi 85 Mecidiyeköy- İSTANBUL
Tel: 172 39 00 - (6 Hat) Tlx: 26455 Alu Tfx: 172 94 23

FENİŞ HOLDİNG" Alüminyum Grubu" Üretici Şirketler: **FENİŞ ALÜMİNYUM- TERME METAL-FENİŞ SİSTEM** Pazarlama Şirketleri: **FEMAŞ** (İç) **FEPAŞ** (Dış)

PANEL

31 MAYIS 1987 YIL:5 SAYI:21 700 TL. (KDV dahil)

nokta

DEVLET BAKANI GÜZEL: "KAPATILAN PARTİLER AÇILMALIDIR"

Turist akını başladı

AIDS'te kırmızı alarm

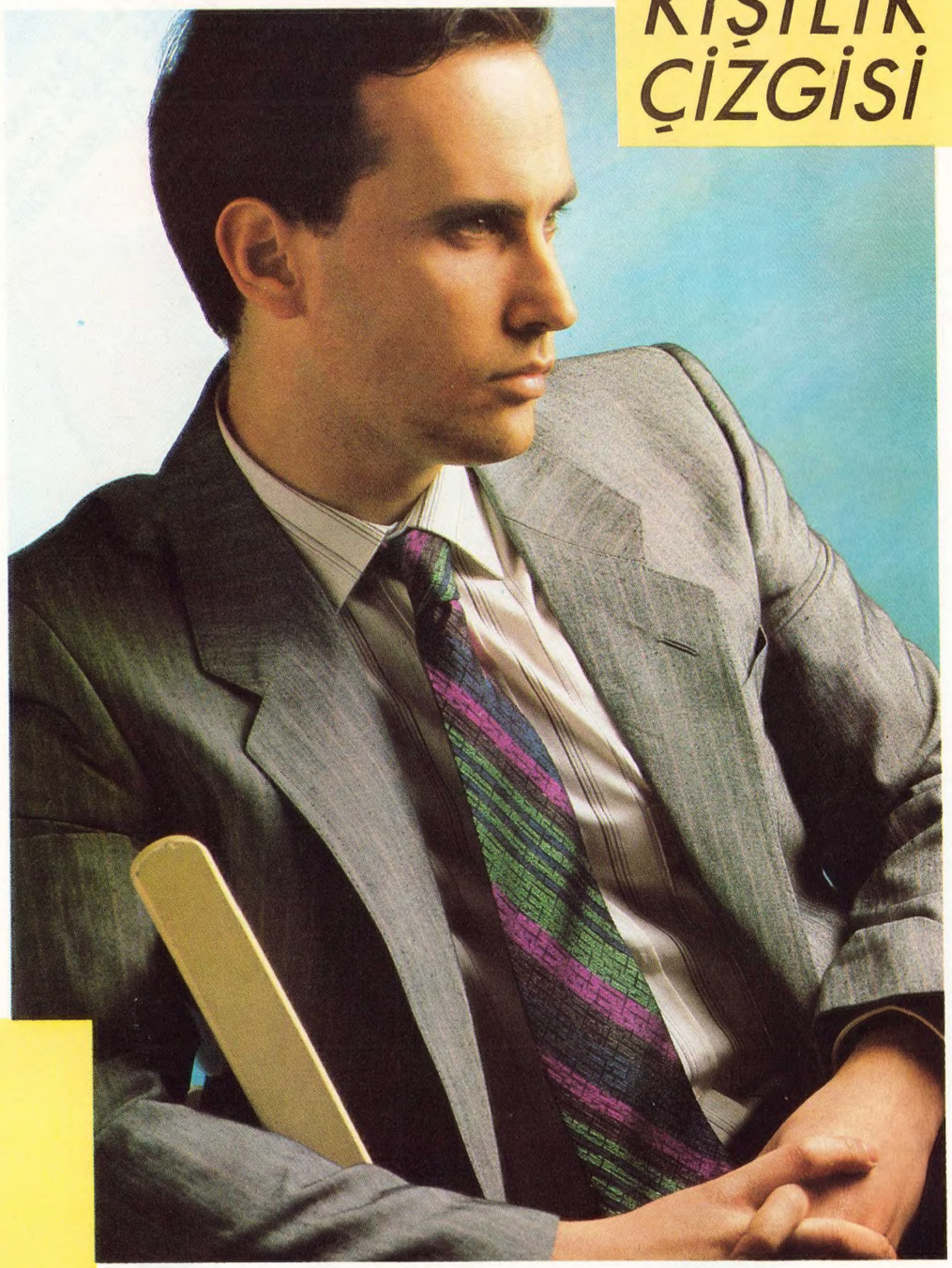

KİŞİLİK ÇİZGİSİ

ANTALYA
BAKIRKÖY
DENİZLİ
ISPARTA
İZMİR
ÜSKÜDAR

mithat

AIT

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE

Yasaklı partilerin açılması gündemde
Söyleşi / Süleyman Demirel
Söyleşi / Hasan Celal Güzel 12
Solda birlik arayışı 15
"Muhafazakâr" bir avukat 17
İranlı Mülteciler 20
Toplatılan sol dergiler 22
Garip bir ihale 24

KAPAK

AIDS: Kırmızı alarm 26

DÜNYA

Seçim öncesi İngiltere 36
Emekli gerillalar 41

EKONOMİ

Borsa oyunu nasıl oynanır 48

TOPLUM

Masters and Johnson'dan cinsel fanteziler 52
Cezaevi nakilleri 55
Müzikle tedavi 60

KÜLTÜR/SANAT

İsmail Beşikçi özgürlüğüne kavuşuyor 62
James Bond efsanesi 67
68 Kitapları 70

İZLENİMLER

Mini eteğin dünü, bugünü 72

SPOR

Sporun kimyası 76

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Panorama/Türkiye 34
Panorama/Dünya 46
Günlerin Getirdiği 50
Mektuplar 78
Bulmaca 79
Test 80
Kutu Kutu 82

AIDS: Kırmızı alarm

Hükümet her yıl olduğu gibi bu yıl da turizm patlaması bekliyor. Ama önlemlerin yetersizliği ve vurdumduymazlık yüzünden bunun bir AIDS patlaması olma ihtimali daha yüksek. Dünyada 10 milyon virüs taşıyıcısından söz edilirken Türkiye'nin kapalı toplum olmasına güveniliyor.

(Sayfa 26)

Kapak Fotoğrafı: Nermi Erdur

Eski partilere yeşil ışık

Eski liderlerin siyasi yasaklarının kalkması yolundaki girişimlerin ardından, gündemde şimdi de eski partiler var. SHP'nin "eski partilerin açılmasına ilişkin kanun teklifi" konusunda Devlet Bakanı Hasan Celal Güzel, "Hakkında mahkeme kararı olmadan kapatılan partiler açılmalı" dedi.

(Sayfa 12)

Mini etek deyince..

Mini etek, yirmi yıl sonra yeniden gündemde. Türkiye, yirmi yıl sonra hayli değişik..."Mini etek" deyince akla gelen her şey ve bu arada "60'lı yılların nostaljisi" **İzlenimler**'de.

(Sayfa 72)

Solda birleşme umutları

Eski CHP'li bakanlar SHP-DSP birliğini sağlamak için Ecevit ile İnönü arasında temaslar yapıyorlar. 7 Haziran'daki belediye seçimlerinden sonra Ecevit ile İnönü'nün bir araya getirilmesi bekleniyor.

(Sayfa 15)

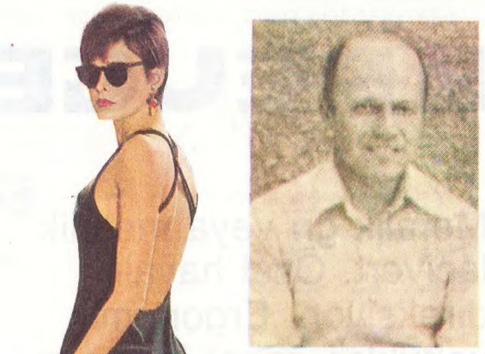

İsmail Beşikçi yakında özgür

İlk kez 1971 yılında tutuklanan ve 1974 yılında genel af ile tahliye olan İsmail Beşikçi, 1979 yılında kitapları nedeniyle yargılanarak yeniden cezaevine giriyordu. Beşikçi aradan 8 yıl geçtikten sonra 25 Mayıs'ta nihayet özgürlüğüne kavuşuyor.

(Sayfa 62)

PEUGEOT 505 SX

Metalik gri veya metalik lacivert. Özel havalı direksiyon. Ergonomik koltuklar, rahat kullanım, yan koruma çıtaları, 1,8 lt motor, sağ ayna...
Üst düzeyde ve ayrıcalıklar taşıyan bir Peugeot: 505 SX
Benzersizlik ve saygınlık simgesi.
Üstelik ekonomik.

Motor Hacmi	: 1796 cm³
Motor Gücü	: 90 hp
Silindir Adedi	: 4
Karbüratör	: Çift Boğaz
Vites	: 5+1
Ağırlık, Hareket Halindeki	: 1215 kg
Azami Hız	: 165 km/h
100 km/h'a Çıkış Süresi	: 14,5 saniye

Metalik Boya, Kadife Döşeme, Bagaj Üstü Rüzgarlık

ERLER OTOMOTİV TİC. A.Ş.
Büyükdere Cad. No: 121 Ercan Han
Mecidiyeköy İstanbul Tel: 166 22 00

Bir Ercan Holding kuruluşudur.

İki haber de bu hafta içinde yansıdı basına. İlki, Turgut Özal'ın "Kötü adamlar zaten silah taşıyor... Benim vatandaşım ise taşıyamıyor..." gerekçesi ile ortaya attığı yeni "silah özgürlüğü" konusundaydı. ANAP hükümeti, 6136 sayılı Ateşli Silahlar Kanunu'nda bir değişiklik yaparak silah edinmeyi "olağan bir iş" haline getirecekti. "1 milyonu veren tabancasını alacak" manşetleri gazeteleri süsleyivermişti...

Hemen hemen aynı günlerde okurlar, bu konuyla direkt ilgisi olmasa da gazete sayfalarında bir başka ilginç habere daha rastlıyorlardı. İstanbul'daki mezar sıkıntısı gözönüne alınarak, Topkapı'da çift katlı mezarlar hazırlanmıştı. İki, dört ve altı kişilik ailelere göre düzenlenen bu mezarlıklar için Müftülük de dini bakımdan bir sakınca olmadığını belirtmişti.

"Doğrusu Turgut Özal her şeyi pratik bir yolla halletmesini biliyor" diyordu bir **Nokta** okuru telefonda. "Nüfus planlaması sorununu, tabancayı serbest bırakmakla çözümleyecek. Topkapı'daki çift katlı mezarları da herhalde bunun sonuçları için hazırlıyor olmalı... Tabii her zaman olduğu gibi alt katta fakirler. Üst katta ise zenginler yatacak..."

.....

Gerçekten parasını bastıran silahı cebine koyduğu zaman yeni Topkapı Mezarlığı'nın her iki katı da kısa bir süre içinde dolacak mı acaba? **Nokta**'nın bu konuda yaptığı bir anket soruya gerçekten ürkütücü bir yanıt veriyor. Anketimizin sonuçlarına göre, eğer bu yasa çıkarsa, ülkemizdeki erkeklerin yüzde 46'sı "at, avrat, silah" üçgeniyle bütünleşip hemen bir silah almaya koşacak.

Nokta'nın 2 Mart 1986 tarihli kapağı

"Birkaç gün içinde böyle bir anketi nasıl yaptınız...? Bu ne sürat?" diye sorabilirsiniz... Haklısınız... Bu kez biraz aşırıya kaçmışız... Ama acele etmekte değil, haberi erken vermekte... Çünkü **Nokta**'nın bu anketi bundan tam bir yıl iki ay önce, dergimizin "Tabanca serbest bırakılıyor" başlıklı kapak sayfaları içinde yer almıştı. 2 Mart 1986 tarihli **Nokta**, ANAP Genel Sekreteri Mustafa Taşar'ın da doğrulamasıyla "tabanca'nın serbest bırakılacağını" kamuoyuna ilk kez duyuruyordu...

Bugün, bu haberi, bir yıl iki ay önce ilk kez **Nokta**'nın vermesiyle övünemiyoruz. Çünkü, ünlü düşünür Aristotales, silah konusunda bizden tam iki bin 300 yıl daha erken davranmış ve şunu söylemiş: "Hükümetlerin alınyazısını tayin edenler daima silah taşıyanlardır..."

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI Dr. Adil Özkol
YAYIN KURULU Ayşim Alpman, Ayşenur Arslan, Duygu Asena, İpek Çalışlar, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Güldal Kızıldemir, Dr. Salih Memecan, Mustafa Özyürek, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz
SORUMLU YAYIN YÖNETMENİ Arda Uskan
ANKARA TEMSİLCİSİ Aycan Giritlioğlu
YAYIN YÖNETMEN YARDIMCILARI İpek Çalışlar, Gülay-Göktürk
GÖRSEL YÖNETMEN Salih Memecan
İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Nurcan Akad (Ankara)
HABER ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Güldal Kızıldemir, Nadire Mater
ÖZEL HABER BİRİMİ Dürin Ababay (Şef), Neyyire Özkan, Hakan Akçaoğlu.
DIŞ HABERLER Ayşim Alpman, Aydın Demirer, Viki İzrail
EKONOMİ Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahiroğlu
KÜLTÜR SANAT Sungu Çapan

YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç
ARAŞTIRMA Ergun Hiçyılmaz
TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan
BÜROLAR İstanbul: Haşmet Babaoğlu, Ali Boratav, Ayşe Baştürk, Ruşen Çakır, Ceylan Göllücü, Alper Görmüş, Sinan Hıncal, Eren Külahlı, Leyla Olca, Mahmut Övür, Serhat Öztürk, Seral Özzeybek, Hümeyra Özalp Can San, Itır Şahingiray, Emin Tanrıyar, Nihan Taştekin, Mehmet Yalçın
Ankara: Hıdır Göktaş, Erdal Kılıçoğlu, Cengiz Kuşçuoğlu, Haluk Müftüoğulları, Sevkuthan Nevsuhan, Hüseyin Şentürk, Nuray Şirin, Nezih Tavlaş
İzmir: Ahmet Kökçü
Yurtdışı: ALMANYA: Yağmur Atsız, İNGİLTERE: Merih Çolakoğlu, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam
GÖRSEL BÖLÜM Nihan Bilkay (Görsel Yön. Yrd.), Emre Ulaş (Grafik/İllüstrasyon), Ali Aydın (Prodüksiyon)

FOTOĞRAF Adem Altan, Deniz Doğan, Erzade Ertem, Erik Molberg Hansen, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil, Süleyman Tel, Mehmet Tel
TEKNİK ŞEFLER Nermi Erdur (Fotoğraf), Necati Güngör (Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı) Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera)
KATKIDA BULUNANLAR Pertev Atasay, Hakkı Deveci, Hande Ergenç, Ayça Gülsoy, Ayşen Gür, Hızır Tüzel, Ali Rıza Kuranel, Levent Boyacıoğlu Gül Büyükbeşe , Can Karakaş , Ayşe Sazak UBA
ADRES Gelişim Yayınları, Levent - İstanbul Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510
REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80
ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay - Ankara Tel: 33 07 40 (3 Hat) TELEX: 42008
İZMİR BÜROSU İzmiroğlu İşhanı Kat: 4 No: 404 Konak - İzmir Tel: 25 85 79
BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayii ve Ticaret A.Ş.
DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

GELİŞİM

BAŞKAN YARDIMCISI / Finansman Ümit Umar, **BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam** Deniz İnsel, **HALKLA İLİŞKİLER VE ARAŞTIRMA MÜDÜRÜ** Fatoş Erbil, **SATIŞ MÜDÜRÜ** Yıldırım Ünverdi, **TEKNİK MÜDÜR** Güman Birincioğlu, **DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ** Ayşe Karabece

KİTAP

TARİHİ YAŞARKEN YAKALAMAK, Hasan Cemal, Bilgi Yayınevi, Ankara 1987, 325 sayfa, 2500 TL.

Hasan Cemal, ''düşünen insan''ın hep sürmüş bir düşünü, tarihi kendisini oluşturan somut olayların sürdüğü sırada yakalamayı amaçlıyor son kitabıyla. Bunun olanaksız olduğunu biliyor, ama bu çaba olmadan tarihten ''ders'' çıkarmanın olanaksızlığını da biliyor. Bir gazeteci olarak toplumda, dönüm noktası olabilecek, gelecekteki bir oluşuma işaret edebilecek olayların göbeğinde oturmak, işini kolaylaştırıyor Hasan Cemal'in, ama seçiminde titiz olmayı, büyük bir bilgi birikimiyle hareket etmeyi de gerektiriyor. Hasan Cemal, ''Demokrasi Notları'' üst başlığını verdiği üçüncü kitabıyla hedefine biraz daha yaklaşmış gibi gözüküyor.

KENDİNİ OKUMAK, denemeler, Güven Turan, Eleştiri Yayınları, İstanbul 1987, 175 sayfa.

Bunca yıldır şiir ve romanlarıyla adını duyuran Güven Turan, bu kez deneme yazılarıyla okurunun karşısında: ''Kendini Okumak...'' Bugüne kadarki ''yazı'' etkinlikleriyle kendine özgü bir yazarlık çizgisi oluşturma çabası gösteren Güven Turan, daha önce birçok dergide çıkmış olan bu yazılarıyla, söz konusu ''yazarlık çizgisi''ni bütünlüğe kavuşturuyor. Başka bir deyişle, edebi görüşünü gün ışığına çıkaran yazar, yapıtlarının da bu ışık altında yorumlanmasına yardımcı oluyor. Yalnız bununla da yetinmiyor: Çağdaşı olan kimi yazarlar (Cemal Süreya'dan İlhan Berk'e, Metin Eloğlu'ndan Selim İleri'ye kadar) üzerine düşüncelerini de iletiyor bu kitabında. Güven Turan okurlarının edinmesi gereken bir yapıt...

KUŞATILMIŞ SOKAKLAR, röportaj, Hikmet Çetinkaya, Boyut Yayınları, İstanbul 1987, 205 sayfa.

Gazeteci Hikmet Çetinkaya'nın daha önce Cumhuriyet'te yayınlanmış dizi yazılarının bir araya getirilmesiyle oluşmuş bu kitap. Güncel konuları, yakın geçmişin sıcak olaylarını, bir edebiyatçı yetkinliğiyle anlatan Çetinkaya, gazetecilikten yazarlığa doğru yürüyor bu yapıtıyla; ''kalıcı'' olmanın gizini elinde tutuyor. Toplumu sarsan ''eski'' olayları anlatırken, bir deneme yazarı tutumuyla ''eskimez'' kılıyor röportajlarını. Ülke sorunlarıyla ilgilenen aydınlar kadar, gazetecilik mesleğine özenen genç kuşak insanlarının da yararlanacağı, hatta mutlaka okumaları gereken bir yapıt. Kendini toplum sorunlarına adamış çağdaş bir kalemin, yetkin ürünleri bu kitap.

BOZKIR ÇİÇEKLERİ, roman, Selçuk Baran, Özgür Yayın, İstanbul 1987, 260 sayfa.

Daha önce hikâye kitaplarıyla dikkati çeken Selçuk Baran'ın ilk romanı ''Bozkır Çiçekleri.'' Sade, iddiasız bir yazar tavrının egemen olduğu romanın başkişisi Seyfi. Annesine bağımlı; dünyanın, kadınların ve yaşam ilişkilerinin yabancısı bir delikanlı olan Seyfi, ''K.'' şirketinde küçük bir iş bulur. Ve orada özlediği, korktuğu, iletişim güçlüğü çektiği kadınları tanır... Selçuk Baran küçük bir memurun dünyasını ve çevresindeki tipleri, insani boyutları içinde, yumuşak bir duyarlıkla, ayrıntılara önem vererek ele alıyor bu ilk romanında. İlginizi çekeceğini umuyoruz.

ISLAMIN AYNASINDA TÜRKİYE, deneme, Cemalettin Şenocak, 1987 Ankara,

İsmail Şenocak, 33 yıllık devlet memurluğu yaşamından sonra bu ilk kitabını kendi deyişiyle geri kalmışlık damgasının ezikliğini bir nebze olsun hafifletebilmek için yazmış. Geri kalmışlığın bir kader değil cehaletin ürünü olduğu düşüncesinden yola çıkan yazar, Türkiye'nin geçmişte yaşadığı ve hâlâ yaşamakta olduğu sorunlara, Kuran'da yer alan hadis ve ayetlere dayandırdığı görüşleriyle çeşitli yorumlar getirmiş.

Gövdenin ömrü kısa ama ya duyguların?

VE YÜZLERİMİZ-KALBİM-FOTOĞRAFLAR KADAR KISA ÖMÜRLÜ, John Berger, Çev.: Zafer Aracagök, Adam Yayınları Mart 1987.

Sapına kadar özgün bir düşünce ve edebiyat artık mümkün müdür? Bu günümüzde kuşkulu. Batı dünyasında da son yıllarda sözü çok edilen bir şey, adı belli ama ruhu anonim yazarların yoğunluğu. John Berger işte bu noktada farklı, hem kimlik hem de kişilik sahibi bir yazar. Türk okurunun ''Görme Biçimleri''yle sanat eleştirmeni, denemeci, ünlü ''G'' ile romancı ve ''Yedinci Adam''la araştırmacı olarak tanıdığı John Berger bu kez bütün bu özelliklerini bir araya getiren bir kitapla karşımıza çıkıyor. Berger'in bu kitabını oluşturan, ''birinci bölümün konusu zaman, kincininkiyse uzam'' dediği anlatı-denemeleri, fiziğin entropi kavramından geç-rönesans ressamı Caravaggio üzerine müthiş duyarlıklı irdelemelere kadar uzanıyor. Bir aşk adamı da yazar. Ona göre ölümü en kabul edilir kılan düşünce ''senin ve benim kemiklerimin birlikte gömülüp dağıldığı, çırılçıplak kaldığı bir yer düşüncesi''. ''Seninle olduktan sonra, kalsiyum fosfat bile olmanın yeteceği bir yer düşünüyorum...'' diyor John Berger. Ne duruyorsunuz, hele siz Bergerseverler. Hemen bu kitaptan edinin ve okumaya başlayın.

En çok satan kitaplar

1. **Kadının Adı Yok,** deneme, Duygu Asena, Afa Yayınları (1)
2. **Koku,** roman, Patrick Süskind, Can Yayınları (3)
3. **Müebbet Türküsü,** şiir, Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (13)
4. **Gülün Adı,** roman, Umberto Eco, Can Yayınları (4)
5. **Rabıta,** araştırma, Uğur Mumcu, Tekin Yayınevi (6)
6. **Gülünün Solduğu Akşam,** anı, Erdal Öz, Can Yayınları (5)
7. **Tarihi Yaşarken Yakalamak,** Hasan Cemal, Bilgi Yayınevi (8)
8. **Zorlanan İnsan,** inceleme, Özcan Köknel, Altın Kitaplar (14)
9. **Şafak Türküsü,** şiir, Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (2)
10. **İdam Gecesi Anıları,** anı, Halit Çelenk, Onur Yayınları (7)
11. **Sandıktan İhtilale,** anı, Yavuz Donat, Bilgi Yayınları (9)
12. **Kırk Oda,** öykü, Murathan Mungan, Remzi Yayınevi (-)
13. **İnsan Sıcağı,** anlatı, Dr. Erdal Atabek, Çağdaş Yayınları (-)
14. **İtirafçının İtirafları,** Yalçın Küçük, Haziran Yayınları (-)
15. **Korkuyu Beklerken,** öykü, Oğuz Atay, İletişim Yayınları (-)

Bu listenin hazırlanmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da Akademi, Acar, Deniz, Gençlik, Nezih, Ankara'da Bilgi, Dost,İlhan -İlhan, Dönüşüm ve İmge; İzmir'de Dost, İleri ve Yavuz, Antalya'da Akdeniz. (Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta önceki sıralamadaki yerini belirtmektedir.)

SELÇUK BARAN

SERGİ

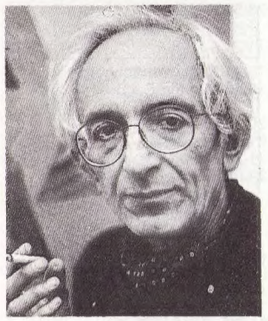

EROL AKYAVAŞ: Ressam Erol Akyavaş'ın son dönem çalışmalarının ürünü litografilerini 22 Mayıs'tan itibaren Ankara Galeri Nev'de sergileniyor. 25 yılı aşkın bir süreden beri New York'ta yaşayan Akyavaş'ın sonuncusu geçen ay Zürih'te gerçekleşen sergisinden sonra Galeri Nev'de 34. kişisel sergisini açıyor. Akyavaş, geçen yıl Uluslararası Jackson Pollock Ödülü'nün yanı sıra değişik ödülleri de kazanmıştı.

KASET

A. KADİR-MELİH CEVDET ANDAY: Yeni Dünya Plak ve Yayınları'nca sürdürülen şairlerin kendi sesleriyle kendi şiirlerini seslendirdikleri bu kaset dizisi Can Yücel, Oktay Rıfat ve Arif Damar'dan sonra A. Kadir ve Melih Cevdet Anday'la devam ediyor. 1985'te kaybettiğimiz A. Kadir'in okuduğu şiirlerin ara müziklerini ve bazı besteleri ''Ezginin Günlüğü'' müzik topluluğu gerçekleştirecek. Melih Cevdet Anday'ın kasedinde ise bazı besteleri Melike Demirağ ve Esin Afşar seslendirecek.

SİNEMA

SİNEMAMIZDA YEDİ YÖNETMEN. Ortaköy Sanat Merkezi'nin önayak olmasıyla 25 Mayıs-28 Haziran arasında İstanbul Ortaköy Sineması-Ankara Kızılırmak Sineması'nda, bir çeşit kısa süreli Sinematek işlevi görecek olan bir gösteri programı düzenlendi. ''Film sinemada seyredilir'' diyen, ''o filmi görememiştim'' diye üzülen sinemaseverleri memnun edebilecek bu programda film gösterilerinden başka yönetmenlerle söyleşiler ve çeşitli açık oturumlar da yer alıyor. İlk hafta programında Ortaköy'de Metin Erksan'ın sırayla **Dokuz Dağın Efesi, Yılanların Öcü** ve **Sevmek Zamanı** adlı filmleriyle Mehmet Güreli'nin **Vapurlar'**ı ve Yeşim Ustaoğlu'nun **Magnafantagna** adlı kısa filmleri gösterilirken, Ankara Kızılırmak'ta Ömer Kavur'un **Yatık Emine, Yusuf ile Kenan, Ah Güzel İstanbul, Kırık Bir Aşk Hikâyesi, Göl, Körebe** ve **Amansız Yol**'u sunuluyor.

TEK KİŞİLİK DÜET. (Duet for One). ABD'de yaptığı son filmi ''Shy People''la Barbara Hershey'e 40. Cannes Film Festivali'nde en iyi kadın oyuncu ödülünü kazandıran Sovyet asıllı yönetmen Andrei M. Konchalovsky'nin Moda Sineması'nda ikinci haftasına giren **Tek Kişilik Düet**'i de mevsim sonunun bir başka ilginç filmi. Julie Andrews, Alan Bates, Max von Sydow, Rupert Everett gibi usta oyuncuları eşliğinde, Konchalovsky'nin Rus-Amerikan duyarlığının, bu kez ''Çehov'la Douglas Sirk karışımı bir melankoliye'' dönüştüğü bu filmi, ünün ve ustalığının doruğundaki bir keman virtüözünün günün birinde parmaklarının tutmaz oluşunun dramı üstüne kurulu. Sinema Günleri'nde kaçıranlara duyurulur.

''Mission''un kahramanlarından maceracı Rodrigo Mendoza'nın (Robert De Niro) dine ve hayata dönüşü

MISSION (Görev). Geçen yıl Cannes Film Festivali'nikazanan, yönetmen Roland Joffé'la yapımcı David Puttnam'ın görkemli ''dinsel western''leri **Mission-Görev**, sinemaseverlere gerçek bir mevsim sonu sürprizi. Robert De Niro, Jeremy Irons ve Ray McAnally gibi oyuncularının yanı sıra, Joffé'nin ilk filmi **The Killing Fields Ölüm Tarlaları**'nı geride bırakan anlatımı, Ennio Morricone'nin müziği ve özellikle kameraman Chris Menges'in olağanüstü görüntü çalışmasıyla birinci sınıf bir seyirlik oluşturan bu filmi Site Sineması'nda hâlâ görmediyseniz acele edin.

24 MAYIS
Pazar

TV1

08.01 Açık Öğretim
10.00 Pazar Sabahı
10.01 Voltron
10.25 Sohbet
10.35 Pazar Sineması "Sevimli Kaçak" ➡
12.00 Pazar Konseri
13.00 Chisholm Ailesi
13.45: Haberler
14.00: Hattat Hamit Aytaç
14.30: Yurttan Sesler

15.00 Malatya-Beşiktaş maçı naklen yayın
16.45 Televizyonda Sinema (Çağrı) ➡
19.37 İftara doğru
20.15 İyi Uykular
20.30 Haberler
21.00 Hava Durumu
21.30 Kadir Gecesi Mevlit
23.25 Kâbe
23.45 Haberler
24.00 Televizyonda Sinema Hicret-i resul Hz. Peygamberin Mekke'den Medine'ye göçü. ➡
01.30: Kapanış

TV2

19.31 Eyüp Sultan
19.46 Ticky-Tocky
20.15 Profesyoneller-7
21.00 Ramazan Sohbeti
21.30 Haberler
22.05 Gece Stüdyosu

25
Pazartesi

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Eğitim Önlisans Programı
11.30 Kapanış
17.00 Açılış
17.01 Eğitim Önlisans Programı
18.00 ,Avrupa Cimnastik Şampiyonası
19.00 Haberler
19.15 He-Man
19.45 İftara Doğru
20.12 İyi Uykular
20.30 Haberler
20.15 İslamın Büyükleri - Hz. Ali-Son
21.45 Ramazan Günleri "Erzurum"
22.25 Ekonomi Dünyası
23.30 Büyükbaba Efsanesi - 4
00.20 Haberler

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Bizim Sazımız Bizim Sözümüz
20.15 Pazartesi Oyunları "Nefise Hanımın Marifeti-2
21.00 İstanbul Türk İslam Eserleri Müzesi
21.30 Haberler
22.05 Pompeinin Son Günleri-1
22.50 Süpervizyon

26
Salı

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Eğitim Önlisans Programı
11.30 Kapanış
17.50 Açılış
17.51 Eğitim Önlisans Programı
19.00 Haberler
19.15 Zorro ve Oğlu-1
19.46 İftara Doğru
20.13 İyi Uykular
20.30 Haberler
21.15 Haber Program "Kamuoyu"
22.10 Saz Eserleri
22.30 Televizyonda Sinema "Senin İçin Ağlayacağım" ➡
00.05 Haberler

TV2

19.31: Ramazan Sohbeti
19.46: Besteciler-Yorumcular
20.15: Haftanın Dizisi "Yetimler Treni"
21.00: Gençler Yarışıyor
21.30: Haberler
22.05: 2. Kanal, 2. Gece

27
Çarşamba

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
18.59 Açılış
19.00 Haberler
19.15 Ayıcıklar
19.47 İftara Doğru
20.15 İyi Uykular
20.30 Haberler
21.15 Bayern München-Porto Avrupa Şampiyonası Final Maçı ➡

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Dünden Bugüne Musikimiz
20.16 Perihan Abla
21.01 Cosmos
21.30 Haberler
22.05 Televizyonda Sinema "Bir Milyonerin Hatıraları" ➡

28
Perşembe

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
18.59 Açılış
19.00 Haberler
19.15 Antilop'un Dönüşü
19.45 İftara Doğru
20.15 İyi Uykular
20.30 Haberler
21.15 Bayrama Girerken
21.50 Perihan Abla
22.30 Sami Aksu-Nalan Altınörs
23.10Dünya Sinemalarından "Belalı Kaptan" ➡
01.10 Haberler

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Fasıl
20.16 Haftanın Dizisi-2
21.00 Bayrama Girerken
21.30 Haberler
22.00 Gündem
22.45 Modern Çağa Giriş

29
Cuma

TV1

08.01 İyi Bayramlar Türkiye
11.00 Televizyonda Sinema "Ali Baba Kırk Haramiler"
12.30 Pembe Panter
13.00 Haberler
13.10 İstanbul'un Fethi
14.00 İlkokullararası Halk Oyunları Yarışması
15.00 Temel Reis
15.20 Televizyonda Sinema "Ailenin Kıymetlisi" ➡
16.45 İstanbul Şarkıları
17.15 İstanbul Belgeseli
17.45 Temel Reis
18.00 Haberler
18.15 Polyanna
18.45 Televizyonda Türk Sineması "Beş Milyoncuk Borç Verir misin?" ➡
20.30 Haberler
21.15 Konser "Muazzez Abacı"
22.05 Televizyonda Sinema "Avare" ➡
00.50 Haberler

TV2

18.21 Çizgi Film
18.45 Sevimli Yaramaz
19.00 Blinkins- Çizgi Film
19.30 Müzik

20.00 Televizyonda Sinema "Kaçak" ➡
21.30 Haberler
22.00 İstanbul'un Fethi
22.30 Bayram Özel Programı

30
Cumartesi

TV1

10.01 Cumartesiden Cumartesiye
13.00 Cumartesi Önüç-1
14.00 Haberler
14.05 Cumartesi Önüç-2
15.45 Şahin
16.30 Oyun Havaları
16.50 Gençlik
18.20 Televizyonda Sinema "Bingo Bongo" ➡
19.50 Beraber ve Solo Şarkılar
20.30 Haberler
21.15 Kuruntu Ailesi
22.00 Bayram Özel Programı
23.00 Televizyonda Sinema "48 Saat" ➡
00.30 Haberler

TV2

17.35: Çizgi Film "İyi Yolculuklar Charlie Brown"
18.45: Sevimli Yaramaz
19.00: Blinkins-Çizgi Film

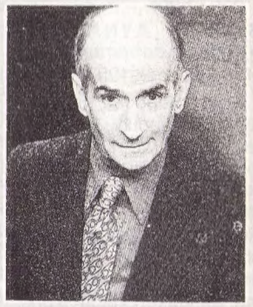

19.30: Televizyonda Sinema "Büyük Restaurant" ➡
21.00: Varyete
21.30: Haberler
22.00: Bayram Özel Programı
23.15: Konser

TELEVİZYON

TV1 SEVİMLİ KAÇAK. (Stowaway). Bugün 60 yaşında olan, 50 yıl öncesinin en ünlü çocuk yıldızı Shirley Temple'ın 30'lu yıllardan kalma bir filmi ekrana geliyor. O dönemde ekonomik bunalımın sürdüğü Amerika'da, herkesin özlem duyduğu bir "mutluluğu ve saflığı" simgeleyen küçük Shirley, kıvır kıvır sarı

Hollywood'un en ünlü çocuk yıldızı Shirley Temple

saçları, mavi gözleri ve "oyuncak bebek" şirinliğiyle gönülleri fethetmişti. Daha 6 yaşındayken özel bir Oscar ödülü verilen Hollywood'un bu ilk "harika çocuğu" giderek filmleriyle o yılların Amerika'sında ulusal bir simge haline gelmişti. William A. Seiter'in yönettiği **Sevimli Kaçak'**ta, Çin'deki annesiyle babasının öldürülmesi üzerine kaçak olarak bindiği gemide başına ilginç olaylar geldikten sonra sıcak bir aile yuvasına kavuşan sevimli öksüz-yetim Shirley'nin öyküsünü izleyeceğiz. Küçük Shirley tabii bu arada şarkı söyleyip dans etmeden de edemiyor. Eskiliğine karşın ekran başında hoşça vakit geçirtebilecek, **tipik bir "çocuk ve aile filmi."** 1936 ABD yapımı, 86 dakika.

24 Mayıs Pazar

TV1 ÇAĞRI. (The Message). TRT'nin her Ramazan'da ekrana getirmeyi âdet ettiği, Mustafa Akad'ın Hollywood'vari üstün yapımı **Çağrı'**sında İslamiyet'in doğuş ve yayılış yılları konu ediliyor. Asıl adı "El Risale-Tanrı'nın Elçisi Muhammed" olan bu çok uzun filmin oyuncu kadrosu, Anthony Quinn, Irene Papaz, Michael Ansara, Johnny Sekka, Michael Forrest'den oluşuyor. Usta kameraman Jack Hildyard'ın görüntüleri ve Maurice Jarre'ın müziği eşliğindeki bu üç saatlik dinsel epik film, belki görmemiş oian "ehl-i müslime" **ilginç gelebilir.** 1976 Libya-İngiliz ortak yapımı, 180 dakika.

24 Mayıs Pazar

TV1 HİCRET-İ RESUL. Sayın TRT programlayıcıları, daha önce bildirilen Orhan Aksoy'un 60'lardan kalma romantik filmi olan, Hülya Koçyiğit'li Ediz Hun'lu **Kadın Asla Unutmaz'**ın mübarek Kadir Gecesi yayınlanmasını pek münasip görmemiş olacaklar ki son anda değişiklik yaparak "Hicret-i Resul" adlı dinsel bir filme karar kılmışlar Mevlit yayınının ardından ekrana gelecek olan bu filmde Hz. Peygamber'in Mekke'den Medine'ye göçü konu ediliyor.

24 Mayıs Pazar

TV1 SENİN İÇİN AĞLAYACAĞIM. (Bobby Deerfield). Geçen hafta İngiltere-Brezilya maçının naklen yayınlanması nedeniyle bu haftaya ertelenen,

Bobby Deerfield Al Pacino'nun ilk romantik rolü

Sydney Pollack'ın bu filmi, ilk gösterildiğinde hiç iyi eleştiriler almamıştı. Savaş karşıtı yazar Erich Maria Remarque'ın bir romanından yola çıkan Alvin Sargent'in yazdığı senaryo, "Love Story"nin entelektüelce bir versiyonu. Sinemada ilk romantik rolündeki Al Pacino, Bobby Deerfield adlı ünlü bir araba yarışçısını oynuyor. Bir kazada yaralanan arkadaşını ziyarete gittiği klinikte tanıdığı Lillian'a (Marthe Keller) tutulan Bobby, bu kıza giderek derin bir aşkla bağlanıyor ama ölümcül bir hastalığın pençesindeki Lillian'ın günleri sayılıdır. Bu tutku, duygusal açıdan Bobby'yi tüketip bitirmektedir... Oldukça yüzeysel bu "Avrupalı Love Story"de, film boyunca eveleyip geveleyen Al Pacino'yla Marthe Keller'in yanında, anlayışlı metres rolündeki güzel Anny Duperey sivriliyor. Kısa bir süre önce ölen Henri Decae'nin usta görüntülerine, Dave Grusin'in müziğine karşın Pollack'ın filmleri içinde başarısız bir örnek oluşturan bu film, yine de yönetmeni ve oyuncularıyla **belli bir kesim sinemaseverin ilgisini çekebilir.** Daha önce ülkemizde gösterilmemişti. 1977 ABD yapımı, 123 dakika.

26 Mayıs Salı

TV1 BAYERN MÜNCHEN-PORTO. Son günlerde ekrana gelen futbol karşılaşmalarının en önemlilerinden biri olan Bayern München-Porto maçı, Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası'na sahip olacak takımı belirleyecek. Viyana'dan naklen yayınlanacak bu Kupa 1'in finalinde, Bayern München kâğıt üstünde favori görünüyor.

27 Mayıs Çarşamba

Ekrana en sık gelme rekoruna sahip "Çağrı"da A.Quinn Hz. Hamza rolünde

TV2 BİR MİLYONERİN HATIRALARI. Mısırlı aktör Ömer Şerif'in uluslararası çapta ünlenmeden önce oynadığı bir Mısır filmi. Felçli bir milyonerin nasıl zengin olduğunun ve pek çok kişinin rahatını kaçıracak açıklamalarla dolu anılarının öyküsü. Doktorunun telkinleriyle anılarını yazmak için yeniden hayata bağlanan, anılarını bastırmaya kararlı milyoner sonunda vurulacaktır...

27 Mayıs Çarşamba

TV1 BELALI KAPTAN (Mister Roberts). İkinci Dünya Savaşı yıllarında Pasifik'teki bir şilebin kaptanı, terfi edip bir savaş gemisine komuta etmek istemekte, bu nedenle de personeline sert davranarak baskı yapmaktadır. İkinci kaptan ise mürettebatı yumuşak tutmaya ve kaptanın bazı sert uygulamalarını engellemeye çalışmaktadır... Joshua Logan ile Frank Nugent'in senaryosundan John Ford ustayla Mervyn Le Roy'un ortaklaşa yönetmenliğinde çekilen **Belalı Kaptan,** duygusal dozu epey yüklü bir komedi filmi boyutlarındaki bir Amerikan klasiği. En başarılı rollerinden birindeki Henry Fonda sert kaptanı canlandırırken, kendisine en iyi yardımcı oyuncu Oscarını kazandıran performansıyla genç Jack Lemmon da öne çıkıyor. Filmin diğer oyuncularıysa James Cagney, William Powell, Betsy Palmer ve Ward Bond. **Belalı Kaptan,** TRT ekranlarında bu haftanın **seyre değer filmlerinden biri.** 1955 ABD yapımı, 123 dakika.

28 Mayıs Perşembe

"Ailenin Kıymetlisi" tipik bir Jerry Lewis komedisi

TV1 AİLENİN KIYMETLİSİ (The Family Jewels). Özellikle Fransız sinema eleştirmenlerince 60'ların en büyük güldürü ustası sayılan Jerry Lewis'in vaktiyle sinemalarımızda "7 Yüzlü Adam" adıyla gösterilmiş filmi "The Family Jewels", bayram haftasında ekranı neşelendirecek güldürülerden biri. Büyük bir mirasın varisi olan kız çocuğu, babasının vasiyeti üzerine beş amcasından birini vasi seçecektir. Bunun için de değişik karakterlerdeki amcalarının yanında ikişer hafta geçirecektir. Onu her gittiği yere ailenin sadık şoförü götürür ve korumaya çalışır. Ancak bu arada büyük bir mirasın varisi olan çocuk kaçırılacaktır... Jerry Lewis'in yazıp yönettiği ve beş değişik amcayı oynadığı bu film güldürü meraklılarına ve özellikle Jerry Lewis hayranlarına **hararetle öğütlenebilir.** 1965 ABD yapımı, 100 dakika.

29 Mayıs Cuma

TV1 BEŞ MİLYONCUK BORÇ VERİR MİSİN? Osman F. Seden'in yönettiği filmde, perde ve sahnemizin ayrılmaz güldürü ikilisi Metin ile Zeki, özel bir şirkette memur olarak çalışmaktadırlar. Zeki patronun sekreteri Perihan'ı, Metin ise Ayşe'yi sevmektedir

"Beş Milyoncuk" bir Metin Akpınar-Zeki Alasya filmi

ama kızlar başkalarıyla sözlüdür... **Önemsiz bir yerli güldürü.** Ama Metin-Zeki meraklılarına bir diyeceğimiz yok tabii. 80 dakika.

29 Mayıs Cuma

TV2 KAÇAK (La Carapate). Birkaç yıl önce sinemalarda seyrettiğimiz bir Fransız komedisi. Bu tür delidolu ve mekanik güldürülerde uzmanlaşmış deneyimli Gérard Oury'nin yönettiği **Kaçak**'ı yönetmenin gözde oyuncusu sevimli ve sakar Pierre Richard sürüklüyor, her kalıba girebilen Victor Lanoux ile birlikte. **Kaçak, izlenebilir bir**

"Belalı Kaptan"ın oyuncuları (soldan) William Powell, Henry Fonda, Jack Lemmon

"48 Saat" siyahi Eddie Murphy'nin de çıkışı olmuştu

Beyaz polisle zenci mahkûmun işbirliği

TV1 48 SAAT (48 Hours). ABD'de gişe rekorları kırmış bu filmde, polis Nick Nolte 48 saatliğine hapishaneden çıkardığı zenci tutuklu Eddie Murphy'nin yardımıyla azılı bir suçluyu yakalıyor. Bu arada ilk çatışmanın ardından, polisle tutuklu arasında dostluk başlayacaktır... Senaryo ve filmleriyle son yıllarda dikkati çeken Walter Hill'in mizahi bir boyut da kattığı anlatımı tıkır tıkır işliyor ve bilinen beylik klişeler bir kez daha yineleniyor. Neon renklerine bulanmış bir San Fransisco dekorunda geçen **48 Saat**, profesyonel bir ustalığın sergilendiği, Amerikan sinemasına özgü hızlı tempolu, şiddet ve komik öğesiyle de desteklenmiş polisiye bir serüven filmi denemesi. "Zengin ve Yoksul" adlı TV dizisiyle çıkış yapan Nick Nolte ile son yıllarda yıldızı parlayan "fırlama" Edie Murphy ikilisinin başarıyla götürdüğü bu Walter Hill filmi, sıradan filmlerle doluşturulmuş bayram haftası ekranında öne çıkıyor. Özetle komedi öğesi ağır basan bu hızlı polisiye, **özellikle görmemiş olanlar için izlenmeye değer.** 1982 ABD yapımı, 100 dakika.

30 Mayıs Cumartesi

Walter Hill'in "48 Saat"inde Nick Nolte-Eddie Murphy başarılı bir ikili oluşturuyorlar

TV2 BÜYÜK RESTORAN (Le Grande Restaurant). Bayram nedeniyle ekrana gelen komedilerin sonuncusu yine Louis De Funes'li bir Fransız komedisi. Jacques Besnard'ın yönetmenliğini üstlendiği filmde De Funes'den başka Bernard Blier ve Falco Lulci de var. **De Funes hayranları için.** Fransız yapımı, 75 dakika.

30 Mayıs Cumartesi

TV1 BİNGO BONGO. İki yıl kadar önce ölen ilginç İtalyan güldürü ve taşlama ustası Pasquale Festa Campanile'nin yönettiği **Bingo Bongo,** küçücük bir çocukken ormana düşen ve bir safari sırasında bulunup keşfedilerek uygar topluma kazandırılan bir maymun adamın (Adriano Celentano) öyküsü. Güzel antropolog Laura'nın (Carole Bouquet) çabalarıyla konuşmayı öğrenen Bingo çok geçmeden kâşifine âşık olup onunla evlenmek istiyor. Ama Laura'nın tutumu yüzünden yeniden uygarlıktan kaçarak ormana sığınmak istiyor. Ne var ki başaramıyor... Adriano Celentano'yla soluk kesecek kadar güzel Fransız yıldızı Carole Bouquet'nin başrollerini üstlendiği eğlenceli bir Pasquale Festa Campanile komedisi. Bir tatil gününe uygun, **hafif ve keyifli** bir 1981 İtalyan yapımı, 80 dakika.

30 Mayıs Cumartesi

güldürü. 1979 Fransız yapımı, 80 dakika.

29 Mayıs Cuma

TV1 AVARE. 1955'lerde sinemalarımızda olay yaratan Hint filmi **Avare** de bayramla birlikte ekranda. Raj Kapoor'un hem yönetip hem başrolünde

Raj Kapoor'la Nergis "Avare"nin afişinde

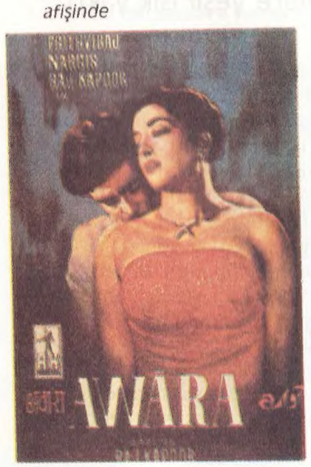

"Bingo Bongo"da sevimli Adriano Celentano var

Nergis'le birlikte oynadığı **Avare** olağanüstü bir ilgi görmüş, şarkısı dillerden düşmemişti. 19. yüzyıl sonu yazarı François Coppée'nin eserinden yola çıkan Raj Kapoor'un **Avare**'si, çocukluk arkadaşı olan, Raci (Raj Kapoor) ile çok zengin bir yargıcın evinde büyüyen Selma'nın (Nergis) aşk hikâyesini en beylik şablonlarla anlatan bir film. Biraz Hint müziği, biraz raks ile "münasip espri ve bol acı"yla doluşturulmuş, arabeskin ağababası bu film, bunca yıl sonra yeni kuşaklara bir fikir vermesi açısından belki, meraka değer. Ama tümünü seyredebilmek için de **hayli sabırlı olmak gerek.** 1955 Hint yapımı, 160 dakika.

29 Mayıs Cuma

Yasakları dinlemeden meydanlara çıkan Süleyman Demirel'i yeniden AP lideri olarak görebiliriz

PARTİLER / DP, AP, CHP, TİP YİNE GÜNDEMDE

Eski partilere yeşil ışık

SHP'nin kanun teklifi ve Demirel'in açıklamalarından sonra ANAP'lı Devlet Bakanı Güzel de "Kapatılan partiler yeniden açılmalı" diyerek eski partilere yeşil ışık yaktı

"AP de CHP de açılmalı" diyordu koltuktaki adam. Söyledikleri, bugün pek çok kişinin görüşü ya da dileğiydi ve bu nedenle çok da "çarpıcı" bir görüş sayılmayabilirdi. Ne var ki, bunları söyleyen kişinin "koltuğu", sözleri önemli bir boyuta çıkarıyordu. Eski partilerin açılması gerektiği görüşünü savunan, ANAP'ın ağır toplarından, Devlet Bakanı Hasan Celal Güzel'di çünkü.

Üstelik Hasan Celal Güzel, "eski partiler"den söz ederken tarihi ta 1960'lara kadar götürüyor, listeyi DP, TİP gibi partilerle uzatıyordu.

Devlet Bakanı Güzel'e göre, partiler antidemokratik müdahaleler zamanında indî, yani "kendince" değerlendirmelerle kapatılmışsa, tekrar açılması gerekirdi. Daha açık deyişle, 27 Mayıs, 12 Mart ve 12 Eylül dönemlerinin "özel koşulları" ile alınan "özel" kararlar yerlerini "hukuk devleti"ne bırakmalıydı.

Maziye bak... Bugün yaşı 40'larda olanlar bile pek anımsamazlardı DP'nin kapatılış öyküsünü. 27 Mayıs sonrasının olağanüstü döneminden akılda kalan, büyük bir olasılıkla yalnızca sonuç olmalıydı. Oysa DP, bir Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararıyla ve "büyük kongresini zamanında yapmadığı" gerekçesiyle kapatılmıştı. "Özel koşullar", 12 Mart'ta da TİP için işlemişti. TİP'in kapatılış gerekçesiyle yöneticilerinin yargılanma nedenleri birbirinden çok farklı temellere dayanmıştı.

12 Eylül dönemindeki gelişmeleri ise Süleyman Demirel **Nokta**'ya şöyle anlatıyordu: "12 Eylül günü millete okunan beyannamede kötü denilen sadece siyasi partiler değildir, bütün devlettir. Yani 12 Eylül'e

"Açılırlarsa yer yerinden oynamaz"

Devlet Bakanı Hasan Celal Güzel, 12 Eylül sonrasında kapatılan AP, CHP gibi eski partilerin yeniden açılması konusunda Aycan Giritlioğlu'nun sorularını yanıtladı.

Nokta: SHP'nin verdiği, eski partilerin yeniden açılmasına ilişkin kanun teklifi konusunda hükümetinizde bir çalışma var mı?

Güzel: Bu sorunuz benim için bir sürpriz oldu. Bir müddet önce yasaklar gündeme geldiğinde, eski siyasi partilerin açılması veya yeniden kurulması konusunun gündeme geleceğini düşünmüştüm. Ancak Anavatan partimizde bu konuda bir çalışma olup olmadığını bilmiyorum. Parti disiplini içinde olaylar biraz daha vuzuha kavuşunca biz de tavrımızı alırız. Ama benim düşüncem şudur: Haksız şekilde yapılan muamelelerden yana olamazsınız. Dolayısıyla sadece CHP, AP değil, hatta daha gerilere giderek Demokrat Parti bakımından da böyle düşünüyorum. Bunun hukuken imkânsız olduğunu da düşünmüyorum. Önemli olan pratik sebepler değil, mutlak manada da olsa hukuk devletinin işlemesi, demokrasinin hiçbir haksız engele tabi olmadan icra edilebilmesidir. AP, CHP, MSP, MHP ve TİP gibi partilerin kapatılması üzerinden henüz yedi sene geçmiştir. Halbuki Demokrat Parti'nin, ki Türk siyasi hayatına ve devlet hayatına damga vurduğunu herkes kabul etmektedir, kapatılmasından bu yana 27 sene geçmiştir. Ben o sebeple sadece 12 Eylül döneminde kapatılan siyasi partileri değil, Türk siyasi hayatında kapatılan diğer siyasi partileri de bu şekilde mütalaa ediyorum. Eğer bilhassa bir yargı, mahkeme kararı yoksa, antidemokratik müdahaleler zamanında indî değerlendirmelerle kapatılmışsa, bu partilerin tekrar açılabileceği görüşündeyim.

Nokta: Peki AP yeniden açılırsa Doğru Yol Partisi ve ANAP'ın durumu ne olur sizce?

Güzel: Anavatan Partisi eski partilerden birinin devamı değildir. Biz yepyeni bir parti olarak kurulduk. Benim anlayışıma göre, bazı hatalarımız, noksanlıklarımız olabilir ama, üç buçuk senede yaptıklarımızı halkımıza iyi anlatabilmişsek, güzel şeyler yapabilirsek, inanıyoruz biz buna, o takdirde bizim geçmişteki hangi parti olursa olsun, onunla rekabet edebileceğimizi düşünmek hakkımızdır. Geçmişte ben dahil ve sayın genel başkanım dahil, ANAP'ı şu anda meydana getiren kişilerin önemli bir kısmı bazı partilere ilgi duymuş olabilirler, intisap etmiş de olabilirler. Ama kişilerin bu tek tek ilgileri yeni ANAP'ın hükmi şahsiyetini, meydana getirdiği topluluğu yeni olmaktan çıkarmaz.

Nokta: Yani AP'nin açılması ANAP'ı etkilemez diyorsunuz..

Güzel: Şimdi, zannedilebilir ki, AP, CHP, MSP, MHP yeniden kurulduğu zaman yer yerinden oynar. Ben o şekilde görmüyorum. Türkiye'de çok şey değişmiştir. Anavatan Partisi'nin yerini ille de Adalet Partisi alacak demek, AP'nin yerini de Demokrat Parti o zaman alacak şeklinde bir soruyu da cevapsız bırakır.

H.C. Güzel'in eski partilere yaktığı yeşil ışıktan Özal'ın haberi olmadığı sanılmıyor. Ama Başbakan şimdilik sessiz

gelişte herkes suçluydu deniyor. 'Zorunlu olarak faaliyetleri durdurulan siyasi partilerin yeniden hazırlanacak Anayasa'da ve yeni seçim ve partiler kanununa göre, zamanı, koşulları ilan edilecek, seçimlerden yeterince önce faaliyete geçmelerine müsaade edilecek' deniyordu. Partiler kapatıldı demiyordu, partilerin faaliyetleri durduruldu deniyordu. 61 Anayasası'nın tamamen ortadan kaldırılmasına rağmen siyasi partilerle ilgili maddesi 82 Anayasası'na aynen geçtiğine ve 13 ay sonra partiler kapatıldığına göre, partiler çok keyfi bir muameleye maruz kalmıştır."

Neden olmasın? İşte Devlet Bakanı Güzel, ilk kez bütün bunları gündeme getiriyor, yeni bir dönemin işaretini veriyordu. Artık "gözlerime bakın, ne demek istediğimi anlarsınız" formülüne başvurmak zorunda kalınmayacaktı. Artık "Bir Bilen", "Doğal Lider" gibi kaçamak tanımlar geçmişte kalacak, Süleyman Demirel ve Bülent Ecevit kürsülere "kendileri olarak" çıkabileceklerdi. Ve belki artık eskinin kimi partileri yarının da partileri olacaktı.

SHP'nin geçen hafta Meclis'e verdiği, "eski partilerin yeniden açılmasına ve mallarının iadesine" ilişkin kanun teklifi hükümet kanadından ilk "olur"unu almıştı. Hasan Celal Güzel, **Nokta**'ya "Demokrasinin hiçbir haksız engele tabi olmadan işlemesi"nden söz ederken, eski partilerin "istikbali"ne de ışık tutuyordu●

"Hakkı başlarına çalsınlar..."

Kapatılan AP'nin Genel Başkanı "yasaklı lider" Süleyman Demirel, partisinin ve öteki eski partilerin açılmasına ilişkin olarak Hüseyin Şentürk'ün sorularını yanıtladı.

Nokta: Eski partilerin açılması ve mallarının iadesi konusundaki girişimleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Demirel: Zaten partilerin kapatılması çok büyük bir hata olmuştur. Partiler, 12 Eylül'den 13 ay sonra kapatıldı. Partiler anarşinin sebebi sayılsa idi eğer veya Türkiye'deki kargaşanın nedeni sayılsa idi 12 Eylül günü kapatılırdı. Siyasi partilerin yeniden açılması Türkiye'ye rahatlık, Türk siyasetine güvenlik getirir. Anayasa Mahkemesi'nce kapatılanlar hariç, diğerlerinin açılması Türk siyasetindeki parçalanmaları ortadan kaldırır.

Nokta: Şu anda DYP var... Eski partiler yeniden açılırsa AP'yi yine AP olarak örgütlemeye mi girişeceksiniz?

Demirel: Öyle bir şey şu anda söz konusu değil. Ama velev ki eski partilerin yeniden açılmasına müsaade edilmiştir denirse, kanunlar neye müsaade ediyorsa o yapılır. Yani DYP'nin bugünkü mensuplarının yüzde 80'i eski AP'lidir. Yani ya levhalarını indirip AP levhasını asarlar, yahut AP'yi yeniden kurarlar, ihya ederler ve Doğru Yol Partisi oraya iltihak eder.

Nokta: Sayın Güzel, "Ben istiyorum ki hukuka uygun olmayan şekilde kapatılmış olan bütün "partiler açılsın" demiş. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Demirel: Hiçbir değerlendirme yapamam.

Nokta: Ama tartışma, DP, MHP, TİP gibi partilerin de açılması noktasına geliyor...

Demirel: Bir yorum yapmam. Bana sorduğunuz sual, "Partiler açılsın mı açılmasın mı?"idi. Açılsa iyi olur derim. Başka bir zatın konuşmalarını yorumlayamam.

Nokta: Peki "siyasilerin haklarına" gelirsek, geçici 4. madde ile sizin hakkınızın geri verilmesi söz konusu... Ama örneğin eski TİP yöneticileri için başka bir engel var. Anayasa'nın 76. maddesi, "affedilseler dahi" hükmüyle onların siyaset yapmalarını önlüyor. Bu kişilere 1974 affıyle verilen hak, 1982 Anayasası ile ebediyen geri alınıyor...

Demirel: 0 1961 Anayasası'nda da vardı. Biz geldik düzelttik. "affedilseler bile"yi kaldırdık. Yine 76. maddedeki "affedilseler bile" kalkmalıdır. Ve bir problem de değildir. İsterse parlamento onu çok kolay kaldırır.

Nokta: Siyasi haklardan söz açılmışken, size yönelik "Eski DP'lilerin siyasi haklarını 16 yıl sonra verdi, eski demokratlara sahip çıkmaya hakkı yok" eleştirisi hakkındaki görüşünüzü sormak isterdik...

Demirel: Bu yalandır, iftiradır, safsatadır. Ben kendim için bir hak peşinde falan değilim. Bana verecekleri hakkı kim verecekse başlarına çalsın. Biz 1965'te hükümet olduk. "Yassıada'da hüküm giyenler affedilseler dahi milletvekili seçilemezler" kaydı vardı Anayasa'da. Bu kaydı 1969 Mayıs'ında geldik, Meclis'te kaldırdık. Ondan sonra Anayasa Mahkemesi'ne itiraz edildi. Biz etmedik. Başkaları etti. AP bütün gücüyle ağırlığını koydu. O ağırlık zaten yetmezdi. O ağırlığa ilave olarak Meclis'in diğer partileri de gelip ağırlıklarını koydular. Benim yapacağım oydu. Ondan sonrası Anayasa Mahkemesi'dir. Nereden çıkıyor 16 sene? Bunu kim söylüyorsa yalan söylüyor, iftiradır. Sonra ben kendim için bir şey istemiyorum ki. Eğer bu Türkiye'nin şanına yakışıyorsa, seçtiklerini sonradan çiğnemek, ezmek, seçtiklerine sahip çıkacağı yerde ezmek Türkiye'nin şanına yakışıyorsa bırak devam etsin. Biz zorla gelip oturmadık. Biz Marcos idaresi değiliz ki!..

SHP-DSP birleşmesinin gerçekleşmesi için Ecevit'in SHP'den özeleştiri yaklaşımı beklediği söyleniyor

PARTİLER/SHP-DSP BİRLİĞİ ARAYIŞI

Önce siz buyurun!

SHP ile DSP'nin birleşmesi için iki partinin bazı yöneticileri ve CHP'nin bazı eski bakanları kolları sıvadı. "Diyalog heyeti"nin karşısındaki en büyük engel, iki tarafın da ilk adımı karşıdan beklemesi. Ancak arabulucular, diyalogun er ya da geç sağlanacağı inancında.

"Doğrusunu isterseniz partide hiçbirimiz Ecevit'in bu işe ne kadar gönüllü olduğu konusunda kesin bir fikre sahip değiliz. Daha da kötüsü referandumda yasakların kalktığı bile düşünülse, Ecevit'in yeniden partinin başına geçmek istememesi kuvvetle muhtemeldir. Bugünlerde yakın çevresine bu işten nasıl 'sıtkının sıyrıldığını' ısrarla anlatması da içinde bulunduğu psikolojinin yeni bir liderlik macerasına cevaz vermediğini açıkça gösteriyor."

Geçen hafta DSP'nin en üst düzeyden bir yetkilisinin, "doğal lider" için söylediği bu sözler, dinleyenler üzerinde tam bir "şok etkisi" yapıyordu. Yasakların kalkması gündeme gelip, Demirel'in Özal'a alanlarda meydan okuduğu günlerde, solda bütün gözler Ecevit'e dönmüşken, bu konuda kesinlikle konuşmak istemediğini söyleyen Bülent Ecevit'in "hissiyatı" gerçekten böyle miydi? Yoksa bu "şimdilik" kaydı ile dışarıya sızdırılmak istenen bir tavır mıydı?

Bu sorulara yanıt bir ölçüde Ecevit'in geçmişteki demeçlerinde yatıyorsa, bir ölçüde de eski bakanlarından Necdet Uğur'un **Nokta**'ya bugünkü değerlendirmelerinde gizliydi. Ecevit'in, "CHP'nin, tutulduğu hastalıklar nedeniyle yozlaştığı, 1980'lerin Türkiye'sinde yepyeni oluşumlara ihtiyaç olduğu" görüşü, Necdet Uğur'un şu sözleriyle pekişiyor ve SHP-DSP birleşmesinin geleceğine ilişkin ipuçlarını veriyordu:

"Bir parti işlevini yitirmişse, temsil ettiği tabanın beklentilerini gerçekleştiremiyorsa, o parti ya kendini yeniler ya da dağılıp gider. Türkiye çok hızla değişen bir ülkedir. Diyebiliriz ki, toplumsal yapıda her 15 yılda bir köklü değişiklikler oluyor. Siyasal partilerin ayakta kalabilmeleri için bu dönüşümü izleyip kendilerini yenilemeleri zorunludur. 12 Eylül öncesinde bu nedenle büyük partilerde bunalım vardı. 12 Eylül kapatmasaydı da partiler zaten kendilerini yenileyeceklerdi."

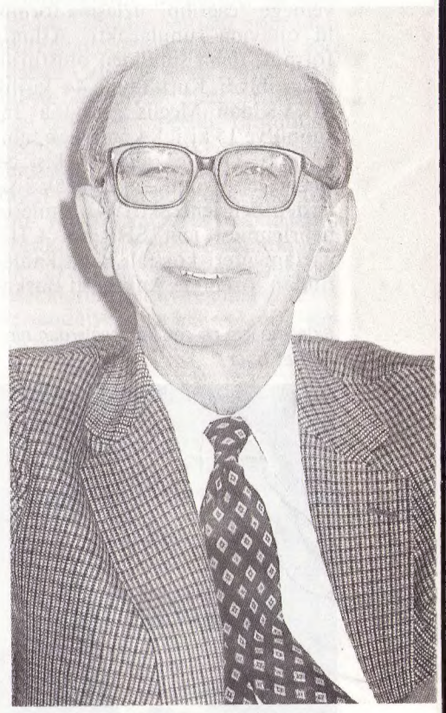

E. İnönü 'kapıyı sonuna kadar açma' tavrında ısrarlı

Eski tüfekler devrede. Kuşkusuz

ne Ecevit'in "titiz" yaklaşımı ne de Uğur'un gözlemi SHP ile DSP'nin "birleşemeyeceği" anlamına gelmiyordu. İnönü ile Ecevit'in birbirlerine övgü dizen sözleri ile "dar kadroculuktan", "hizipçilikten" ortak yakınmaları OR-AN'da ve Pembe Köşk'te aynı şarkıların çalınmaya başladığını gösteriyordu. Sosyal demokrat kesimdeki pek çok kişi birleşme için çaba harcıyordu. Bu kişilerin başını CHP'nin eski bakanları ve ağır topları Ziya Müezzinoğlu, Necdet Uğur, İrfan Özaydınlı, Vecdi İlhan çekiyordu. Eski Meclis Başkanı Kemal Güven de "iyi niyet" ekibi içinde yer alıyordu. Anadolu Kulübü'nde düzenlenen yemeklerle birleşme turlarına başlanmıştı. Ancak adımlar çok temkinli atılıyordu. Öncelikle yerel seçimlerde SHP'nin alacağı sonuçlara bakılacak, bu sonuçlara göre İnönü, Ankara Milka Restoran'da yemeğe "çağrılıp" uzlaşma formülü onayına sunulacaktı. Aslında formül, daha şimdiden oluşturulmuş gibiydi. Kurultayda 44 kişilik MKYK'dan Meclis grubuna 15, İnönü'ye 15 kişilik kontenjan tanınacaktı. Geriye kalan 14 kişi ise Ecevit'le "uyum" sağlayacak kişilerden belirlenecekti. Bu isimlerin belirlenmesi için SHP'nin CHP parlamenteri kökenli il başkanlarından, özellikle Ankara İl Başkanı Ertuğrul Günay'dan Erdal İnönü'ye yardımcı olması istenecekti. Bu MKYK, Ecevit'e uzanacak bir köprü olarak düşünülüyordu.

Eski Meclis Başkanı Kemal Güven, bu köprünün nasıl "kurulması gerektiğini" **Nokta**'ya şöyle anlatıyordu: "Niyet samimi olursa şartları karşılıklı olarak kararlaştırmak ve karşılıklı anlayış ve özveri ile bazı müşterek noktaları bulmak mümkün. Ama bir taraf birleşmeye kesinlikle karşı ise birleşmeyi güç görüyorum. Burada kilit adam Sayın Ecevit'tir." Güven, bir anlamda birleşmeye yönelik çalışmaların haziran gündemini veriyordu sözleriyle. Ve bir anlamda da "ilk adımı atacak taraf"ın Ecevit olmayacağını vurguluyordu. Gerçekten de Ecevit'in, SHP'de, bir özeleştiri yaklaşımı görmezse SHP'den gelecek birleşme çağrılarını "yine" geri çevirmesi olasılığı gündemdeydi. Belki de bu nedenle, geçtiğimiz hafta SHP Başkanlık Divanı'nda konu tartışılırken Aydın Güven Gürkan, "SHP birleşme konusunda birçok kez çağrı yaptı ve her seferinde geri çevrildi. Artık ilk adımı biz değil DSP atmalı" diyordu. Ne var ki Erdal İnönü, başka SHP yöneticilerinin de bu "çekince"yi paylaşmasına rağmen, tavrını "kapıyı sonuna kadar açmak"tan yana koyuyordu.

Birleşme için en çok uğraşanlardan biri Necdet Uğur

K. Güven'e göre samimiyet birleşmeyi sağlayacak

Diyalog, ille de diyalog... Kapıların DSP tarafından da açılması için nabız yoklamaları alttan alta sürdürülüyordu. DSP Genel Sekreteri Nuri Korkmaz ile SHP İstanbul Milletvekili Hüseyin Avni Güler'in giderek artan sıklıkta bir araya gelmeleri bu yoklamanın en önemli yanıydı. OR-AN'a yakın çevreler, Ecevit'in bu nabız yoklamalarının sonucunu beklediğini, net tavrını bundan sonra açıklayacağını belirtiyorlardı. Diyalog başlamıştı aslında, ama hem konunun hem de Ecevit'in "hassasiyeti", birleşme konusunda çaba harcayanların, kamuoyuna açıklama yapmakta temkinli davranmalarını zorunlu kılıyordu. Kolları sıvayanlar söze başlamadan önce "dikkat, aman dikkat" diyorlardı sözbirliği etmişçesine.

"Sosyal demokrat toplum kesiminde tabanda oluşan ve olgunlaşan 'bütünleşerek güçlenme' olgusunun her iki parti yöneticilerini de zorladığı bir gerçektir" diyordu Ecevit'in eski İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı. Ancak o da hemen ekliyordu: "Katı tutum ve davranışlardan sakınılarak, özverili yaklaşımlarla diyalog için hazırlık çalışmalarına başlanmalıdır." Özaydınlı, "Genel seçimden önce konunun gündemden çıkarılarak bütünleşmenin sağlanması, tüm sosyal demokratların olduğu kadar tarafsız yurttaşların çoğunluğunun da beklentisidir" diyerek CHP'ye gönül verenlerin hissiyatına tercüman oluyor, Ecevit'in ilk ortanın solu hareketinden beri yakınında olan Orhan Birgit, her iki parti için de "tepeden tırnağa kadar birlik olunması" tezini savunuyordu.

SHP'nin sendikacı kökenli milletvekillerinin OR-AN ziyaretleri, birleştirme çabalarına yeni bir kanal açarken, çözümü Bülent Ecevit'in "yumuşamasında" gören Kemal Güven'in merakını giderecek "doğal lider" tutumu ana hatlarıyla belirlenmeye başlamıştı. **Nokta**'nın tespitlerine göre Ecevit "SHP'nin CHP'yi reddetmeyen, ancak aynen tekarlamayan halka dönük katılımcı bir arayış içine girmesi" halinde Erdal Önünü ile görüşmeyi kabullenecek ve bu koşula uyulduğunu görürse geçmişte SHP'ye yönelttiği eleştirileri "SHP'nin olağanüstü bir dönemin etkilerinden kaynaklanan giderilebilir yanlışları" olarak niteliyecekti●

YAŞAM / BİR GARİP ÖYKÜ

Avukat haremi mi?

İstanbul Barosu avukatlarından Ramazan Çelik Hatipoğlu'nun kimi eski, kimi şimdiki, kimi gayri resmi eşleriyle gününü gün ettiği iddia ediliyor. Av. Ramazan Çelik Hatipoğlu, kendisine ait kursa öğrenci ya da çalışan olarak gelen genç ve güzel kızlarla çok-eşli bir hayat sürmekle suçlanıyor. Çelik "Bunlar iftiradır" diyor.

Av. Ramazan Çelik için çok eşli bir hayat sürdüğü iddiası var

"Naciye annem başka bir evde oturuyor. Bir de Refiye annem var. O da başka evde oturuyor. Nurhan annemle, Nurten annem aynı evde oturuyorlar. Bir de Kürşat abimle Semiha ablamın anneleri var. Onlar da başka evde oturuyor. Yazları birlikte Selimpaşa'ya tatile gidiyoruz."

On yaşlarındaki ilkokul öğrencisi ürkek ürkek konuşuyordu. İstanbul'da, üstelik yargıyla ilgili bir mesleği, avukatlığı ifa eden Ramazan Çelik Hatipoğlu'nun yaşam biçimiydi, küçük çocuğun ağzından çıkan gerçekler. Küçük çocuk mahzun mahzun ve söylediklerinin öneminden bihaber sürdürüyordu anlattıklarını:

"Tuğba'yı Naciye annem doğurdu. Cemile'yi Nurten annem. Havanur'u Nurhan annem."

Farklı farklı evlerde yaşayan dokuz kardeştiler. Bunda tuhaf olan bir yan yoktu. Ancak bu çok anneli, tek babalı çocukların yaşamlarına ilişkin bilgiler arttıkça işin tuhaflığı ortaya çıkıyordu: Küçük çocuğun "Babam bazen bizim evde kalır bazen öteki annemlerde. Bizim evde kaldığı zamanlar da bazen Nurhan annemle, bazen Nurten annemle uyur" biçimindeki sözcüklerinde, avukatın 'özel' yaşımına 'özellikten' çıkaran detaylar birbiri ardına toplanacaktı.

Örneğin annelerden dördü de, Av. Ramazan Çelik'in Milli Eğitim'den izinli kursunun kapısından adımlarını atmışlardı. Kimi öğretmen, kimi öğrenci olarak. Sonrası aynı kaderi paylaşacaklardı. Başları örtülüyor, etek boyları uzuyor, pardösüler giyiliyor, avukattan hemen birer çocukları oluyor ve 'yardımsever' Ramazan Çelik tarafından himayeye alınıyorlardı. Kimine kursta müdürlük vaat ediliyor, kimine ev açılıyor, kimiyse 'kötü yola düşmekten'se bu 'himayeye' sığınıyordu.

"Eyüp'te bilmeyen yok." Çocuğun annelerinden biri yaşı henüz 30'a varmamış Nurhan'dı. Ortaokulu bitirdiği ilk gençlik günlerinde görücü usulüyle evlendirilmişti. Tiyatroyu, sinemayı, gezmeyi, komşularını ve arkadaşlarını severdi. Güzel giyinmekten hoşlanır, batıl inançlara prim vermezdi. Ama ne var ki, yaptığı evlilik giderek çıkmaza girdi. Eşinin alkol alışkanlığı evliliği dayanılmaz kıldı ve sekiz yıl sonra ayrılıkla noktalandı. Nurhan'ın hiçbir dayanağı, tek bir güvencesi söz konusu değildi. İki oğlundan biriyle hayatta yapayalnız kalmıştı. Çare, çalışmaktı. Çalışmak içinse bir şeyler bilmesi gerekiyordu. Komşular yol gösterici olmaya çalıştılar. İşte bu komşularından biri, Nurhan'ın sonraki yaşamını, tanıklık yaptığı duruşmada yargıca şöyle anlatacaktı:

"...ayrılmalarından sonra Nurhan'ın babasına bu çocuğu biçkidikiş yurduna verelim diye söyledim. Orada muhasebe eğitimi de yapılmaktadır. Kendisini bu yere verdik. Davalı Nurhan sonradan avukat olduğunu öğrendiğim Ramazan Çelik ile gayri meşru yaşamaya başladı. Bu beraberliklerinden kızı dünyaya geldi. Tahminime göre 7-8 kadınla gayri meşru yaşamaktadır. Onların bir kısmı evde bulunur, bazısı bulunmaz. Bundan altı- yedi ay kadar evvel Nurhan'ı gördüm. Nurhan'ın ayağında eski bir ayakkabı, perişan haldeydi. Başkalarından duyduğuma göre evde sandalye, eşya bile yokmuş. Ramazan Çelik, yani Nurhan Ürer'in gayri meşru kocası gerici bir kimsedir. Çünkü münasebette bulunduğu kadınları çarşafa bürümüştür..."

Hasan Memiş'in tanıklık yaptığı bu dava, bir velayet sorunundan kaynaklanıyordu. Avukatla birlikte yaşayan kadınlardan Nurhan Ürer'in bir de eski kocası Ali Avni Avcı'dan çocuğu vardı. Avcı, "Yıllardır arıyordum. Ama Avukat Ramazan Çelik çocuğumla eski karım Nurhan'ı o zaman yine birlikte yaşadığı kadınlardan birinin yanına Erzurum'a göndermiş. Çocuğumun izini buldum ve velayet davası açtım. Bu davada karımın avukatlığını da Ramazan Çelik yapıyor. Çocuğum kötü koşullarda yaşıyor. Avukat dini eğitime tabi tutuyor. Onun için davacı olup çocuğumu geri istiyorum" diyordu. İşte davacı Avcı'nın tanıklarından olan Hasan Memiş de, İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülmekte olan 986/489 sayılı davanın 26.3.1987 tarihli duruşmasında söy-

leyecekti Avukat Çelik'e ilişkin sözlerini. Memiş, daha sonra kendisiyle görüşen **Nokta** muhabirine ise, "Kursa müdür yapacağım diye kandırmış kızı. Duyduğuma göre Nurhan'ın kendi söylemesi de 'kötü yola düşmekten kurtardı' şeklinde. Çaresiz kız, başka ne diyecek. Zaten Nurhan'dan sonra da yine kurstan Alibeyköylü bir kız ayarlamış. Ondan da çocuğu var. Eyüp'te bu işi duymayan yok. Ama şikâyetçi olan da yok" diye dert yanacak, "zaten yaramaz adam diyorlar. Kadınları da evden çıkarmaz. Böyle bir avukat olsun da bu kadar kadınla otursun. Şimdi kursa kimsesiz olduğunu söyleyen bir kız gitsin mutlaka askıntı olacaktır" diye de yorumlar getirecekti.

Eyüplü Hasan Memiş'in komşu kızı Nurhan, Av. Ramazan Çelik'in kursuna devam ederken ilişki kurduğu genç kadınların ne ilki, ne de sonuncusuydu aslında. Hemen hemen tüm ilişki kurduğu hanımlar ne tesadüf ki, Av. Ramazan Çelik'in Milli Eğitim'den izinli ve dış cephesine boydan boya, "Genç kızlar, hanımlar, gelinler, biçki-dikiş kursuna katılınız" diye ilanını verdiği kursun bir zamanki öğrencileri, ya da çalışanıydılar.

Naciye en şanslısı mı? Eyüp'ten yukarı, Üç Şehitler semtine doğru çıkıldığında sokaklar daralıyor, evler birbirine iyice yanaşıyor, insanlar arasındaki ilişkiler de o oranda iç içe geçiyordu. Günün geç bir saatinde kapısını çalan **Nokta** muhabirine Eyüplü orta yaşlı bir hanım,

Nurhan, çağdaş görünümlü genç bir kadındı. Şimdiyse 'hami'si Çelik'in isteği üzerine örtündü

gülerek "Aaa Ramazan Çelik mi?" diyecekti. Avukatın resmi eşi Naciye onların komşu kızıydı, birlikte ip atlayıp oynadıkları. Okumuş, kendi ekmek parasını kazanmış ve Ramazan Çelik'in biçki-dikiş kursunda öğretmen olarak işe başlamıştı. Aradan çok geçmemişti ki, ailesine 'patronum yemeğe götürdü' şeklinde geç gelişlerinin nedenini açıklamaya çalışacak, hatta zaman zaman patronu tarafından eve getirilişi komşularca da görülmeye başlanacaktı. Aile, çevreden yükselen dedikodularla huzursuz olurken Naciye evden ayrılmakta gecikmiyordu. Oysa birlikte olduğu söylenen Ramazan Çelik evliydi. Eyüp'ün bu küçük mahallesinde yaşanan bu olay iyice ayyuka çıktığında ailesi de Naciye'yi reddedecekti. Uzun zaman süren dargınlık, Naciye'nin rakiplerine karşın nikâhı kapmasıyla sona eriyordu. Ancak Naciye o eski görünümünü yitirmiş, uzun pardösüleri, kocaman eşarplarıyla yepyeni bir görünüm kazanmıştı.

Evet, Naciye Hanım, Av. Ramazan Çelik'in nikâhlı eşi olmayı başarmıştı! Ama Ramazan Çelik'in bir önceki nikâhlı eşini boşaması karşılığında. Bir eşten ayrılıp diğer biriyle evlenmek denli doğal bir şey yoktu günümüzde. Yoktu, ancak Ramazan Çelik'in genç ve güzel hanımlarla birlikte oluşunu ya da daha önceki boşandığı eşiyle birlikte olup olamayacağını belirleyen bu resmi işlemler değildi zaten...

"Evin reisi babamız." Edirnekapı'da dışarıdan bakıldığında üzerindeki katlarla farkı hemen ayırt edilen soluk perdeli, aşınmış boyalı katın kapısı açıldığında başı tülbentli, uzun eteklikli bir ev hanımıyla karşı karşıya kaldı **Nokta** muhabirleri. Sorulan, "İki çocuğum var, bir oğlan, bir kız. Oğlum Mehmet Alpaslan, kızım Kübranur" diye yanıtlayacak ve evin reisi sorulduğunda ise "babamız" diyecekti Refiye Hanım. Zaten evin dış kapısındaki zilde de Av. Ramazan Çelik'in soyadı; Hatipoğlu yazılıydı. Ve üstelik hemen alttaki Hünkar Lokantası çalışanı Refiye Hanım'ın komşuları olduklarını belirttikten sonra, "Evet, kocası gelip gider. Daha geçenlerde hastaydı,

Boydan boya bir bina Ramazan Çelik Hatipoğlu'nun kursu. Duvarında ise genç kızları, gelinleri ve hanımları kursa çağıran kocaman bir ilan!..

Refiye Hanım hâlâ,'evin reisi babamız'diyor

uzun süre burada kaldı. Biz de birkaç hanımı olduğunu duyuyoruz" diyecekti.

Refiye Hanım, Ramazan Çelik gibi Konyalıydı. Konya Ilgın nüfusuna kayıtlı olan Ramazan Çelik'in kütüğünde Rafiye Hanım'la 1975 yılında evlenip yine aynı yıl boşandıkları kayıtlıydı. Oysa Refiye Hanım'ın, "Evin reisi babamız. İmam nikâhı mı, hayır öyle bir şey yok" diye yanıt verdiği tarih ise geçtiğimiz günlerdi. Ve Ramazan Çelik'in Konya Ilgın kütüğünde kayıtlı olan ikinci resmi eşi Naciye Hanım'ın halen resmiyetini sürdürdüğü günlerdi bunlar.

Söz savunmanın. Yazıhanesinde, hakkında birçok kadınla yaşama iddiaları olduğu ve iddialara karşın görüşünü soran **Nokta** muhabirine, öykünün, yaşı 60'lara yakın kahramanı önce "Bizim böyle magazin şeylerle ilgimiz yok" yanıtını veriyor ardından **Nokta** dergisinin ciddiyeti konusunda ikna olunca da bu kez duruşma salonu olmayan, yargıcı bulunmayan odasında şu savunmaya geçiyordu:

"Nedir kardeşim bunlar? Öyle her mazbut başarılı adamı karalamalar olur. Böyle bir şeyin aslı astarı yoktur. Önce karım dava açar. Ben evli ve cemiyette sorumluluklar yüklenmiş adamım. Burdan bir kadın işten çıkardım. Bulgaristan muhaciriydi. Hocanım olarak aldık, olsa olsa bu onun pisliğidir. Anlatabiliyor muyum? Kendimle ilgili olarak söylemiyorum, hukuklar ve ahlak kuralları insanların özel hayatlarının masuniyeti olduğunu söyler. Kendimi savunmak için söylemiyorum. Sekreterin vardır aranda şey yakıştırırlar. Biliyor musunuz bu memleketin ahlak, seviye düşüklüğünü. İftiradır bu söylenenler. Husumetten kaynaklanmıştır. Bu tip hadiselerin değil, memleket meseleleri üzerine gidin. Mesela bu memlekette bir metreslik müessesesi vardır. Evli kadınların kocaları üzerine kirli, ahlaksız ilişkiler kurdukları hepimizce bir gerçektir. Esas bunlar üzerinde durun."

Nokta'ya "esas meseleler" diyerek "metreslik müessesesi"ni örnek veren Av. Ramazan Çelik'in resmi evliliğinin yanı sıra birden fazla kadınla ilişki sürdürdüğü iddia ediliyor. Avukat civar esnafın yeni yeni uzantılar eklediği bir garip öykünün başkahramanıydı. Örneğin kapı karşısında işporta tezgâhı bulunan Fatma Hanım, "Refiye benim arkadaşımdır. Çok da iyi kadındır. Ondan önce de Hatice vardı. Onunla da tanışır konuşurduk. Hatice şimdi buralarda değil, olsa mutlaka bana uğrardı. Bir de Almanyalı var. O da kursta çalışırdı. Onunla da ilişkisi oldu. Sonra kız Almanya'ya gitti" diyecekti.

Nokta muhabiriyle görüşmesi sırasında bir yandan iftiradır bunlar diyen Çelik bir yandan da, "Kimseyi, felsefi inancına ve imanına uygun tarzda yaşamasından ötürü kimsenin kınayamayacağını" ısrarla belirtiyordu. Yine **Nokta**'yla yaptığı görüşmesinde, Nurhan ve Nurten isimli genç kadınlardan birer çocuğu olduğunu ve bu hanımların bir arada oturduğunu yalanlıyor, yalnızca Nurhan Hanım'ın bir velayet davasında müvekkili olduğunu açıklayarak, "Her avukat müvekkiliyle şey halindedir, her doktorun hastasıyla ilgilenmesi gibi" diyerek, ilginç bir saptamada bulunuyordu! Yine kendi ifadesine göre nüfusunda 7 çocuğu olduğunu söyleyecek, oysa çocuklarından birinin ifadesiyle toplam 9 çocuğu, Konya Ilgın nüfus kayıtlarına göreyse 4 çocuğu olduğu ortaya çıkacaktı. Birden çok hanımla birlikte oluşunun dini inançlarından mı kaynaklandığı sorulduğundaysa, "Bunlar basit meseleler değil. Büyük akademik meseleler. Geçmişte büyük münakaşaları olmuş, halen zaman içinde de münakaşaları olan içtimai meselelerdir" yanıtını verecekti. Ve bir gün sonraki görüşmede kendisine atılan bu iftiranın bir değişik kaynağını kendince bulacak, "Bir davamız vardı. Sanırım bu iftiralar ordan çıkıyor" diyecekti.

İftiraydı, değildi. Çelik'in doğruyu söylemediği yolunda hiçbir somut kanıt yoktu. Ancak sonuçta ortada evler, evlerde Ramazan Çelik'in yolunu gözleyen kadınlar, babaları yine aynı kişi olan çocuklar vardı. Şimdilerde bir arada adı geçen kadınlar, desteksiz, dayanaksız, güvencesiz, özetle çaresiz, en yakınlarına bile boyunları bükük, "Memnunuz, mutluyuz" diyorlardı. Ağızlarında bir lokma, sırtlarında bir hırka, başlarında bir dam.

Küçük çocuğun, 'yazları hep birlikte gideriz' dediği Selimpaşa'daki çiftlik gözlerden, kulaklardan ırakta, en yakınındaki binadan bir kilometre uzaklıkta ve sessizlikler içinde...

Neyyire ÖZKAN

İranlılar Türkiye'de kalmayı pek istemiyorlar ama, kalmak isteyenler de büyük zorluklarla karşı karşıya

MÜLTECİLER / TÜRKİYE'DEKİ İRANLILAR

Coğrafyamız izin vermiyor

Humeyni rejiminden kaçan yüz binlerce İranlı Türkiye'de birçok sorunla karşılaşıyor. Mültecilerle ilgili uluslararası anlaşmalara imza atmış olmakla birlikte, Türkiye koyduğu "coğrafi rezervasyon" ile tüm yükümlülükleri yerine getirmiyor. Böylece İranlı mülteciler için Türkiye, bir başka ülkeye geçmek için bir atlama taşı olmaktan öteye gidemiyor.

İranlılar nerede yaşar? Elbette İran'da. Ama önemli bir kesimi de Türkiye'de... Şu anda ülkemizde 1 milyon kadar İranlı var.

Ama bu dostlarımızın pek de mutlu konuklar olduğu söylenemez. Türkiye'nin artık dillere destan olmuş jeopolitik ve jeostratejik konumu yüzünden, Türkiye'ye kaçmış ya da sığınmış yüz binlerce mülteci ve mülteci adayının başında bir Demokles kılıcı sallanmakta...

İslam Devrimi ve ardından gelen Humeyni rejimini benimsemeyip çareyi yaban ellerde arayan İranlıların ilk aklına gelen ülke Türkiye oluyor. Ancak Türkiye'de, daha sınırı geçer geçmez bir dizi sorun, Türk misafirperverliği ile birlikte kendilerini bekliyor. Uluslararası Af Örgütü'nün raporuna göre, 1984-1985 yılları arasında, gizlice sınırlarımıza girip iltica etmek isteyen 94 İranlıyı güvenlik güçlerimiz "zor kullanarak" İranlı yetkililere teslim etmişti. Bu nedenle örgüt, Türkiye'nin de altında imzasının bulunduğu 1951 Cenevre Mülteciler Antlaşması'nı Türk hükümetine "hatırlatma" yoluna gitmişti. Londra Büyükelçisi Rahmi Gümrükçüoğlu ise cevabi yazısında "Türkiye'nin 1951 Cenevre Mülteciler Antlaşması'na ve 1967 protokolüne taraf olduğunu" kabul ettikten sonra hemen şunları eklemişti: "Avrupa dışında kalan ülkelerden gelen mültecileri kabul etmemizi engelleyen bir coğrafi rezervasyonumuz vardır."

"Ne olur, ne olmaz..." Uluslararası antlaşmalara göre mülteciler bulundukları ülkelerde serbest dolaşma hakkına sahiptiler. Ama İranlı mültecilerin Türkiye'de "ikâmetlerine uygun görülen" illerin sayısı oldukça azdı: Konya, Nevşehir, Çankırı, Çorum, Kırşehir, Kayseri. Bunlara ek olarak mülteci kamplarının bulunduğu İstanbul ve Yozgat. Gerekçe yine jeopolitik ve jeostratejikti. İçişleri Bakanlığı'ndaki bir yetkiliye göre: "İran'ın İslam Devrim'ini Türkiye'ye ihraç etmek için büyük çaba harcadığı biliniyor. Bir de Türk-İran sınırının yoğun bir uyuşturucu trafiğine sahne olduğunu gözönüne alın..." Yetkili alınan önlemleri ise şu cümleyle özetliyor: "Bir tarafa gidip yanlış bir şey yapıp yapmadıklarını bilelim."

Daha sınırdan mülteci adaylarını geri çevirmek konusunda da gerekçe aymıydı. İçişleri Bakanlığı'ndan bir yetkilinin belirttiği gibi "Türkiye sınır komşularıyla ikili antlaşmalar yaparak 'hassas dengeleri' koruma fırsatını elde ediyor"du. Sözgelimi İran ile karşılıklı olarak "Suçluları İade Antlaşması" imzalanmış, buna göre mahkemelerde suçları sabit görülen mültecilerin iadeleri karara bağlanmıştı. Nitekim İran Büyükelçiliği Basın Müşaviri Rıza Bagri de "İade edilenler, antlaşma uyarınca zaten suçları sabit bulunarak iade edildiklerine göre, İran mahkemelerinde yargılanırlar" diyordu.

Nokta'nın sorularını yanıtlayan Af Örgütü Ortadoğu Masası yetkilileri ise, bu "normal antlaşmanın" acı yönünü dile getiriyorlardı: İran'da fikir suçlarının cezasının ölüm olduğunu artık bilmeyen yoktu. "Fikir suçluları olarak işkence görme ve idam edilme olasılıkları bulunan İranlı mültecilerin, hiçbir gerekçe ile iade edilemeyeceklerine" dikkati çekiyordu örgüt yetkilileri.

Mültecinin de facto'su. "Ortada bütün dünya ülkelerinin imzaladığı bir antlaşma var". Avrupa Sürgünler ve Mülteciler Örgütü Genel Sekreteri Philippe Rudge'nin **Nokta**'ya söylediği bu sözler, sorunun aslında bir iç sorun olmadığını, uluslararası planda çözümler aranması gerektiğini ortaya koyuyordu. Avrupa ülkeleri Türkiye'nin koyduğu coğrafi rezervasyona dikkati çekerek hep bir ağızdan muhalefet ediyorlardı. Çünkü bu rezervasyon Türkiye'ye haksız bir ayrıcalık sağlıyordu onların iddialarına göre. AET Mülteciler ve Göçmenler Masası Genel Sekreteri Sorinof ise, **Nokta**'ya şunları söylüyordu: "Türk yetkililerine göre bu insanlar mülteci statüsüne sahip değiller. Dolayısıyla Türk tarafı bu insanları 'de facto mülteciler' olarak görmeyi sürdürdüğü sürece durumda bir değişiklik beklemek hayal olur."

Londra Büyükelçisi Rahmi Gümrükçüoğlu'na göre, Türkiye'deki İranlı mülteci sayısının çokluğu, bu kişilerin Türkiye'yi Batı ülkelerine geçişte transit bir ülke olarak algılamalarından kaynaklanıyordu. Rağbet gören ülkelerin vizede çıkardıkları zorluklar da ister istemez bir yığılmayı gündeme getiriyordu. Artık top Batı ülkelerindeydi. Ortada iki somut durum vardı: İranlılar zaten Türkiye'de kalmayı pek yeğlemiyorlar, Türkiye ise bu kadar büyük bir yükü tek başına kaldıramıyordu. O halde çözüm, Batı ülkelerinin mülteci kotalarını artırmaları, vize konusundaki zorlukları azaltmalarından geçiyordu.

Bordro mahkûmları. Ancak İranlıların Türkiye'de kalmak istememelerinin nedenleri yalnızca daha iyi ekonomik-kültürel koşullar, daha kolay iş bulma olanağına sahip olma özlemlerinden ibaret değildi. Türkiye'ye girmeyi başaran İranlıların yegâne muhatapları olan Cenevre'deki Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ile temasları çok zor oluyordu. Ne var ki geçtiğimiz yıl yapılan on binlerce başvuruya karşılık Mülteciler Komiserliği yalnızca dört bin İranlı ile muhatap olmuştu. Bu kişilere yapılan yardım da, Türkiye'de kaldıkları müddetçe ayda seksen ile yüz yirmi bin liraydı. Ülkesinden yalnızca "kendisini kaçırabilen" nice mültecinin bu parayla nasıl yaşayabileceği nedense pek sorulmuyordu. Yerel makamların yapabileceği ise, Konya Emniyeti'nin yaptığından pek öteye gidemiyordu. İranlıları "ucuz" otellere yerleştirmek...

Yıllar boyu nice çileyle karşılaşan İranlı mülteciler için yakında güzel haberler çıkabilir. Söylentilere göre BM çevreleri, Mülteciler Komiserliği çerçevesinde, bu kişiler için Avrupa'da beş yeni "transit ülke" bulmuştu. Böylece İranlılar 'de facto' mültecilikten gerçek mülteciliğe geçebilecekler. Dolayısıyla Türk Dışişlerinin belirttiği gibi "Türkiye'nin üzerindeki yük büyük ölçüde hafiflemiş olacak." Fakat Türk misafirperverliği kavramının iyiden iyiye tarihe karıştığı gerçeği kolay kolay değişemeyecek..

Ali Rıza KURANEL-Gül BÜYÜKBEŞE

"İranlılara vize konmayacak"

Dışişleri Bakanlığı sözcüsü İnal Batu,* Nokta'*nın sorularını yanıtladı:

Nokta: Coğrafi rezervasyon uygulamasına rağmen büyük bir İranlı yığılması gözlemleniyor. İran'a vize uygulanması düşünülüyor mu? Ayrıca coğrafi rezervasyonun gerekçeleri nedir?

Batu: Hayır. Vize uygulama düşüncesi yoktur. Coğrafi rezervasyona gelince. Adı üstünde, coğrafyamız bunu gerektiriyor. Mülteci hareketleri modern çağlarda hep Doğu'dan Batı'ya olmuştur. Eh, biz bir köprüyüz, her şey de burdan kaynaklanıyor. Ama şunu hemen söyleyeyim, Türkiye'nin mülteciler konusundaki uygulamaları, insan haklarına en fazla riayet ettiğini iddia eden ülkelerden çok daha liberaldir. Bugün Avrupa'da mültecilere çıkartılan güçlükler biliniyor. Bizse vize bile uygulamadan bu insanları kabul ediyoruz. On bini mültecilik için başvurmuş, bir milyondan fazla İranlının Türkiye'de olduğu düşünülüyor. Bunları kimse taciz etmiyor.

Nokta: Sayın Halefoğlu, Türkiye'nin yükünü azaltmak için bazı Avrupa ülkelerinden mülteci kotalarını artırmalarını istedi mi?

Batu: Evet, İranlı mültecilerin kabulü konusunda bazı taleplerimiz vardır. Ama aldığımız sonuçlar tatmin edici değildir. 1985'te İranlı mültecilerden 879 kişi üçüncü ülkelerce kabul edilmiş. 1986'da durum daha parlak değil, sadece 1059 kişi. 1987'de ise 1100 kişi. Fakat Türkiye'de bir milyona yakın İranlı var.

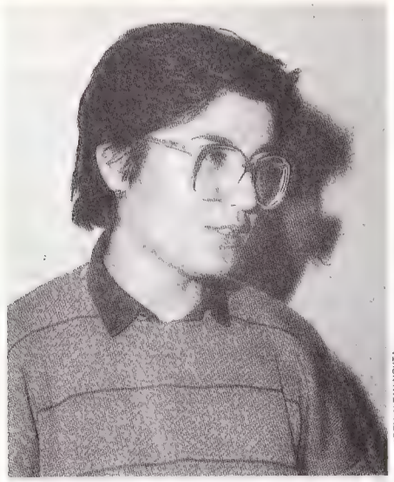

Beyhan Sunal'ın suçu dağıtımcıda çalışmaktı

A.H. Kırım hemen "görevlilerle" tanıştı

Uğur Cankoçak da yargılanıyor

BASIN / SOL SİYASİ DERGİLER

Fikir suçlusu enflasyonu

Son aylarda sayıları hızla artan sol siyasi dergiler, sivilleşmenin gereği olarak gösterilirken bir dizi sorunla karşı karşıya. Dergiler toplatılıyor, yazarlar ve sorumlular hakkında ceza davaları üst üste açılıyor, dağıtım konusunda engellemelerle karşılaşılıyor.

Tarih: 1 Mayıs 1987. **Yer:** Etkin Dağıtım Ankara Şubesi. **Kişiler:** Dağıtım görevlileri Beyhan Sunal, Suat Tekeli, Basın Bürosu ile Siyasi Şube'den polis memurları ve bir de müşteri.

Siyasi Şube memurları Yarın dergisinin mayıs sayısını götürmek istemektedirler. Ancak Basın Bürosu memurları buna itiraz eder. Çünkü ellerindeki listede dergi hakkında toplatma kararı yoktur. Gidilir, kısa bir süre sonra geri gelinir: Savcılık Yarın hakkında toplatma kararı çıkartmıştır. Dergileri alan polisler yanlarında Sunal, Tekeli ve müşteri Vahit Aras'ı da götürürler. Gözler bağlanır, öğütler verilir. Sorgulama sırasında dağıtım çalışanlarına dergideki yazılar hakkında sorular sorulur. Sonuçta DGM Savcısı tutuklanmalarını ister, sorgu yargıcı kendilerini serbest bırakır.

"Demokrasinin zorlukları." Büyük bir gazete bayiinin önündesiniz. Yan yana bir dizi sol siyasi dergiyle karşılaşıyorsunuz. Şöyle bir karıştırınca da yıllar sonra Türkiye'de sosyalistlerin, Marksistlerin yeniden konuşabildiklerini görüyor, ya içinizden kızgınlığınızı belirtiyor ya da Türkiye demokrasisi için seviniyorsunuz. Halbuki söz konusu dergilerin çoğunun giriş yazılarının önemli bölümünü sol siyasi basının karşılaştığı sorunlar işgal ediyor. Ve bu sorunlar insanların yeni bir dergi çıkartmaya karar verdikleri andan itibaren başlıyor.

Daha on gün önce yayın hayatına atılan Yeni Demokrasi dergisinin sahibi Ahmet H. Kırım anlatıyor: "Normalde bir hafta içinde alınan imtiyaz belgesi için üç hafta bekledik. Bu arada büromuzun bulunduğu hanın çalışanlarından hakkımızda bilgi toplamışlar. 'Dergi çıkarmak nereden aklınıza geldi? Demokrasinin yenisi de ne oluyor?' gibi sorular sordular. 'Nasılsa sık sık görüşeceğiz, bari bir ön tanışma yapalım dedik' diye konuştular."

Adnan Akfırat ise benzer olayları daha istenmeyen koşullarda yaşamıştı. Gökyüzü dergisi için 1985 Kasımı'nda başvurduktan sonra tam üç gün gözaltında tutulmuştu. Bir yıl sonra da "bir soruşturma nedeniyle" İstanbul ve Gaziantep'te bir hafta süreyle yeniden gözaltına alınacaktı.

İlk Adım dergisi sahibi H. Güldağ

C. Şen'e 7-15 yıl isteniyor

T. Karahan: Dağıtımcılık da zor

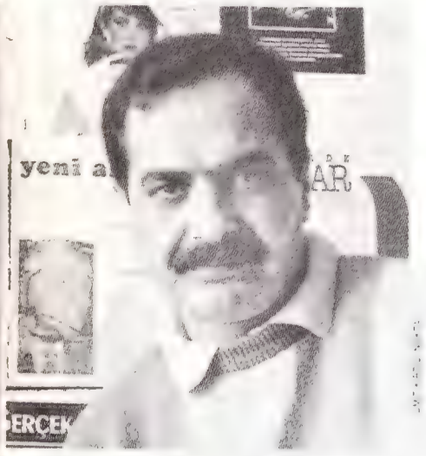

Davalar ve fikir suçluları. 5 Mayıs 1987 günü İstanbul DGM salonları iki ayrı davaya tanık oluyordu. İlkinde cezaevi giysileriyle elleri zincirli bir biçimde getirilen Ertuğrul Mavioğlu toplam 30 yıl hapis istemiyle yargılanıyordu. Aralık 1986'da ilk sayısı çıkan Yeni Çözüm dergisinin Yazışleri Müdürü olan Mavioğlu, dört imzasız yazıda komünizm propagandası yapıldığı gerekçesiyle suçlanıyordu.

Ardından Zemin dergisi Yazışleri Müdürü Uğur Cankoçak ve yazar Banu Paker sanık sandalyesine oturacaklardı. Paker'in "Kadınların Kurtuluşu ve Sosyalizm Üzerine Notlar" yazısı derginin toplatılmasına, kendisinin ve Cankoçak'ın yargılanmasına neden olmuştu.

İki gün sonra yine aynı salonlarda yine iki dergi davası görülecekti. İlk Adım dergisinin şubat sayısındaki iki yazıdan dolayı sahibi Hakan Güldağ ve Yazışleri Müdürü Kemal Kök 9-30 yıl hapis istemiyle yargılanıyordu. Çıktığından beş gün gibi kısa bir süre sonra toplatılan Çağdaş Yol dergisinin sahip ve Yazışleri Müdürü Cemal Şen hakkında istenen ceza ise 7-15 yıl arasındaydı.

Şartlanmış düşünce. Piyasadaki sol dergilerin en eskilerinden Saçak dergisi hakkında açılan bir soruşturma, olayın ne boyut aldığının bir göstergesiydi. Sivas Cumhuriyet Savcılığı dergi hakkında "kapak logosunda A ve Ç harflerinin orakçekiç oluşturduğu ve böylece komünizm propagandası yapıldığı" gerekçesiyle suç duyurusunda bulunmuştu. Soruşturmaya yer olmadığı kararını veren İstanbul DGM Savcılığı'nın gerekçesi ise çok anlamlıydı: "Sola karşı aşırı kuşku ile bu yolda şartlanmış düşünce nedeniyle A ve Ç harflerinin orak-çekiç gibi görülmek istendiği anlaşılmıştır..."

Açılan dava ve soruşturmaların yanı sıra çeşitli sol dergi yöneticileri polisiye soruşturmalara muhatap oluyordu. Örneğin yeni dergilerden olan Mayıs'ın yöneticileri birçok kez siyasi şubeye misafir edilmişti. Hatta bunlardan Ali Yıldırım'ın evindeki sonraki sayılar için hazırlanan yazılara da el konulmuştu. Derginin hiçbir sayısı toplatılmamıştı ama polis, sorgulamalarda ısrarla "Derginin arkasında gizli örgüt olduğu, bu dergi aracılığıyla örgütlenmeye çalıştıkları" konusunu soruşturuyordu.

Yasalar dahilinde, yasalara rağmen. Sol dergilerin birçoğunun dağıtımını yürüten Etkin Dağıtım'ın sahibi Tamer Karahan olayın bir başka boyutuna değiniyordu. Örneğin uzun süre birlikte çalıştıkları nakliyat şirketi kendilerine polisin baskı yaptığını, bu nedenle iş ilişkilerini kesmek zorunda olduklarını belirtmişti. Bir keresinde, İzmir'de ambarda boşaltılan dergi paketlerinden biri dağılmış, Yeni Öncü dergilerini gören polis memurları bunlara el koyup, bir dağıtım görevlisini de gözaltına almıştı. Bunların dışında özellikle Anadolu'da bayilerin bazı dergileri satmamaları konusunda polisçe "uyarılmaları", üniversitelerde bu dergileri okuyan öğrenciler hakkında soruşturmalar açılması artık vaka-i adiyeden sayılır olmuştu.

"Yasal olarak bir dergi yayınladığımız için mevcut yasalara uymak zorundayız. Ama bu demek değil ki anti-demokratik yasalara karşı mücadele yürütmeyelim." Hakan Güldağ'ın bu sözlerine benzer görüşler Ankara'da altı sol dergi yöneticisinin ortak basın açıklamasında da yer alıyordu. Gökyüzü, Mayıs, Yarın, Çağdaş Yol, Öğretmen Dünyası ve Saçak dergileri yöneticileri "tüm yasadışı, keyfi baskılara karşı demokrasiden yana tüm basını güçbirliğine" çağırıyorlardı. Ancak yıllar boyu sol düşüncenin tepesinde Demokles'in kılıcı gibi sallanan 141 ve 142. maddelerin varlığı, sol yayıncılığın ateşten gömlek olma özelliğini korumasına daha uzun bir süre yol açacağa benziyordu.

Ruşen ÇAKIR—Hıdır GÖKTAŞ

Why were you born?

Purpose and reason for your earthly life.

Free information:
Universal Life,
Postfach 5643, D-8700
Würzburg, W.-Germany

S.T. Dupont
S·E·R·V·İ·S

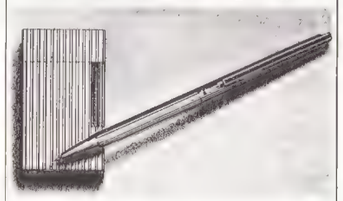

KAPA SAAT Ticaret Ltd Sti
Halâskârgazi Caddesi 123/2 Harbiye-İstanbul Tel: 148 96 12-13

ÖZEL PENALI
GİTAR DERSLERİ

DERS MÜFREDATI:
YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN
Berklee School Sistemi + Pratik Çalışmalar

CAZ SEVERLER İÇİN
Berklee School sistemi ile teori
Dünya caz gitar
Virtiözlerinin metod ve notaları
Real book caz repertuarı

ROCK ve COUNTRY SEVERLER İÇİN
En iyi teknikle
Berklee rock ve
Country metotları
Ders veren:
İzi Eli
Tel: 141 62 61

PROKTOLOGİE
(HEMOROİD, FİSTÜL)
VARİS

OPR. DR.
HAYATİ F. KOCAL

Rumeli Cad. Ogan Apt. No: 16 Kat: 2
NİŞANTAŞI TEL: 141 35 89

Esnaf işi ihale

Sicil kayıtları için çıkarılan gazetenin ihalesini alan Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu eski hukuk müşaviri kısa yoldan yükünü tuttu.

"Dört senede 300 milyon kâr etmişse, valla az kâr etmiş. Ben çalışsaydım daha çok kâr etmek isterdim. Bu kadar büyük riske girdikten sonra senede 70-75 milyon kâr, iyi bir kâr değildir."

Dört senede 300 milyon lira kâr ederek pek de "basiretli" bir işadamı olmadığını gösteren kişi, Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu eski hukuk müşaviri Hüseyin Cahit Yılmaz'dı. Kendisi çalışsaydı, bundan çok daha fazla kâr edecek kişi ise aynı Konfederasyon'un Genel Başkanı Hüsamettin Tiyanşan. Sözü edilen yüksek riskli iş de Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Gazetesi'nin organizasyonu işi idi.

ANAP'ın 1983 yılında iktidar olmasıyla birlikte giriştiği reorganizasyonlar dizisinden biri olan "esnaf ve sanatkârı tescil etmek" fikrini kuvveden fiile çıkarmakla görevli Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu'nun açtığı ihale, ilk bakışta sıradan bir ihalenin bütün özelliklerini taşıyordu. Ama ihaleye biraz daha yakından bakıldığında bazı "ince" noktalar hemen dikkati çekiyordu.

Gelin, bir milyoner yaratalım. Göze çarpan ilk garip nokta, Sicil Gazetesi'nin ihaleye çıkarılmadan önce Konfederasyon yöneticilerinin kendi aralarında yaptıkları tartışmalardı. Ortaya atılan iki görüşten biri olan işi bir taşerona verme fikri ne kadar büyük bir destek bulmuşsa, Konfederasyon'un bir matbaa kurarak işi kendisinin yürütmesi fikri o kadar büyük bir düşmanlıkla karşılanmıştı. Karşı çıkmanın dozu öylesine yüksekti ki, bunu, yöneticilerin "hür teşebbüs" ruhunu teşvikle açıklamak pek mümkün görülmüyordu. İşin aslı, ihaleye katılan firmaların açıklanmasıyla birlikte çıktı ortaya. Açıklamaya göre, ihaleye girmek için yalnızca iki firma müracaat etmişti ve bunlardan biri de Yılmazlar Anonim Şirketi'ydi. Bu şirketin, o sırada Konfederasyon'un sözleşmeli hukuk müşaviri olan Hüseyin Cahit Yılmaz'la bir ilişkisi var mıydı? Vardı. Hem de "Yılmazlar"daki "lar"ı hak edecek kadar çok ilgisi vardı. Ticaret Sicili'nde 47 932 numara ile kayıtlı olan Yılmazlar Anonim Şirketi, yalnızca 250 bin lira sermayeli bir şirketi ve 5 kişilik ortak listesinde Hüseyin Cahit Yılmaz'dan başka üç Yılmaz daha vardı: Karısı İhsan Yılmaz, kızı Güzide Yılmaz ve Konfederasyon'da memur olarak çalışan Hasan Özcan.

İhale duyurusu Tercüman gazetesinde yayınlandı. Ancak şartname öyle müphem ifadelerle kaleme alınmıştı ki, anlayabilene aşkolsun. Yılmazlar Ananomi Şirketi hariç, hiç kimse hangi işin hangi koşullarla yapılacağını çıkaramamıştı bu ihaleden. İhaleye katılmak isteyen öteki kişi Süleyman Uçar ise şartnameyi bile elde edememişti.

İhalenin Yılmazlar A.Ş. tarafından kazanılmasından sonra, ihaleye katılmak isteyen Süleyman Uçar'sa şartnamenin kendisine verilmeyiş nedenlerini şöyle açıkladı. Süleyman Uçar, Ankara'da Flaş gazetesini çıkarıyordu. Matbaası vardı ve her türlü basım işini yapabilecek durumdaydı. İhaleye girebilse, Yılmazlar A.Ş'nin önünde yer alacağı apaçıktı. Süleyman Uçar, mevcut altyapısıyla Yılmazlar A.Ş'nin 450 lira teklif ettiği işi rahatlıkla 200 liraya alabilir ve hiç de küçümsenecek bir kâr olmazdı kazanacağı para. Çünkü yaptığı hesaba göre, o günkü fiyatlarla nereden bakılsa 100 lirayı geçmeyecek bir işti bu. Süleyman Uçar'ın zoruna gitmişti bu iş. Bu yüzden gazetesinin birinci sayfasını bu ihaleye ayırdı ve şöyle dedi: "Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu yönetimine soruyoruz: Kimlere ulufe dağıtıyorsunuz? Esnaf Sicil Gazetesi ihalesinde bir avuç kişinin çıkarı mı gözetildi? Konfederasyon yönetimi, ihaleyi almadan önce hukuk müşavirliğini üstlenen bir avukatın kurduğu ve ortak olduğu şirkete ihaleyi bilerek mi verdi?"

Hüsamettin Tiyanşan dört senede 300 milyon kârı az buluyor.

Başkalarının şartnamesini bile elde edemediği ihaleyi kapan, Hüseyin Cahit Yılmaz "ortağı" ve karısı İhsan Yılmaz'la

Süleyman Uçar hızını alamamış, bir de yorum yazmıştı: "Birkaç kişinin paylaşarak yapması gereken ya da en azından birkaç kişiye şans tanınması gereken işlerde birtakım komplolarla işleri oldu bittiye getirenler, bir gün hatalarını mutlaka anlayacaklardır. Ya da bu yaptıklarının doğru olmadığı kendilerine anlatılacaktır, anlatılmalıdır da."

Ama sonucu etkilemeyecekti, bağırıp çağırmalar. Yılmazlar A.Ş'nin 7.5x5.5 ebadındaki beher ilanı için verdiği 450 liralık teklif kabul edilmiş, iş bitmişti. Sözleşme, 7 Aralık'ta imzalanmış, bir süre sonra da Hüseyin Cahit Yılmaz,Konfederasyon'daki görevinden istifa etmişti.

Beş bin bölü altmış eşittir dört yüz elli. Konfederasyon, Hüseyin Cahit Yılmaz'a yapabileceği bütün kolaylıkları göstermişti ama, gene de Yılmaz'ın bazı güçlükleri vardı. Matbaası yoktu, bürosu yoktu, parası yoktu. Yoktu ama, kendi deyişiyle "taş kovuğundan çıkmayan" Hüseyin Cahit Yılmaz, eski de olsa bir eve sahipti. Yılmaz evini sattı. Elde edilen parayla Ankara'nın en merkezi caddelerinden Meşrutiyet'teki Atıfbey Apartmanı'ndan bir daire kiralandı. Bir süre sonra da ilanlar gelmeye başladı.

Yapılacak iş basitti: Gelen ilanlar dizdirilecek, sayfalara yerleştirilecek ve sonra da basılacaktı. Ulucanlar Matbaası'yla anlaşma yapıldı. Anlaşmaya göre, kâğıt,matbaadan olmak üzere 150 yapraklı gazetenin dizilip basılması 5 bin liraya yapılacaktı. Gazetenin bir yaprağına 60 ilan sığıyordu. Bir başka deyişle bir ilanın baskı masrafı 83 lirayla kurtarılmıştı. Kısaca, öbür giderlerle birlikte maliyeti 90 liraya gelen bir ilandan tam 360 lira kazanılacaktı. İmzalanan sözleşme, yaklaşık bir milyon esnaf ve sanatkârın tescili koşulunu taşıyordu. Hüseyin Cahit Yılmaz, artık 360 milyon liralık adamdı. Bu arada, 2-3 yıl önce parasızlıktan kıvranan, sözleşme tarihinde kasasında yalnızca 4 milyon lira bulunan Konfederasyon'un böyle kârlı bir işi neden kendisinin yapmadığının mantıklı bir açıklamasını da hiç kimse yapamıyordu.

Konfederasyon Genel Başkanı Tiyanşan'a göre,"Bir kumar oynayarak maceraya giren" Hüseyin Cahit Yılmaz daha bir yıl dolmadan, Selanik Caddesi'nde Sidar Han'daki 17-19 ve 20 numaralı dairelerin sahibi oluyor, ardından da Çankaya'da bir daire, Bodrum'da bir yazlık, Demetevler'de bir matbaa ve bir araba satın alıyordu ●

ÇIKTI

BİZ DEVRİMİ ÇOK SEVMİŞTİK

Dany Cohn-Bendit

Çeviren: Ragıp Duran

Ne zafer şarkısı ne de cenaze marşı söylüyoruz. Sadece **"biz devrimi çok sevmiştik"** diyoruz.

AFA YAYINLARI

Çatalçeşme Sok. 46/4 Cağaloğlu-İST. Tel: 526 39 80

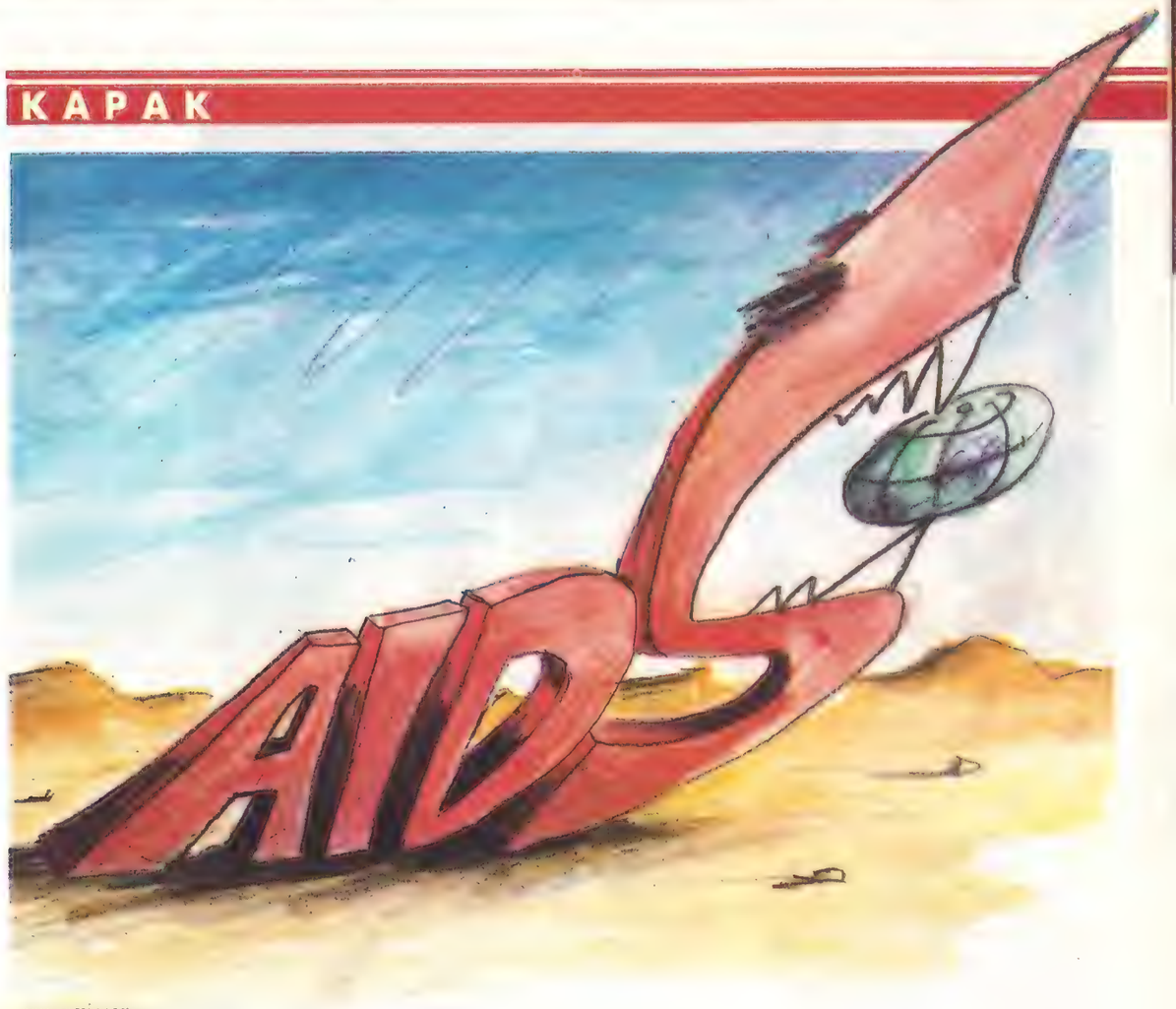

SALIH MEMECAN/ NOKTA

ÇAĞIN VEBASI / AIDS TÜRKİYE'DE YAYILIYOR

Kırmızı alarm!

Dünyada 50 bin AIDS'linin ölüm yolculuğuna çıktığı ve en az 10 milyon kişinin virüs taşıdığı açıklanırken, turizm ve sünnet mevsimine aynı anda giren Türkiye'de takdire şayan bir soğakkanlılık hâkim. Yüz binlerce turistin tatile ve işçilerin izne gelmesinin beklendiği şu günlerde bir AIDS patlamasına karşı alınan tek önlem sağlık merkezlerine gönderilen broşürler ve birkaç tane araştırma merkezi.

"Tarihi bir an yaşıyoruz" diyordu Dünya Sağlık Örgütü (WHO) AIDS Kontrol Programı Koordinatörü Dr. Jonathan Mann. Önceki hafta yapılan Dünya Sağlık Örgütü yıllık olağan kongresine katılan 1000 delege de çıt çıkarmadan Dr. Mann'ın kelimeler ve rakamlarla çizdiği şu ürkütücü tabloyu izliyordu: "Alınan tüm sağlık önlemlerine rağmen, AIDS vakaları, önümüzdeki beş yıl içinde büyük bir hızla artmaya devam edecek gibi. Günümüzün AIDS vakaları aysbergin yalnızca görünen ucudur. Dünya çapındaki bu acil durum karşısında AIDS'le mücadele konusunda gevşek davranamayız, kaybedecek vaktimiz yoktur."

Mayıs ayı itibariyle 108 ülkenin Dünya Sağlık Örgütü'ne bildirdiği AIDS'li vaka sayısı tam 49 bin 329 idi. Bu rakam geçen yıla göre yüzde yüz bir artış demekti ve bu hastaların tümünün de sonu ölüm olacaktı. Henüz hiç vaka bildirmeyen ve tarama yapmayan ülkeler de vardı ve bunlarla birlikte dünyada, gerçekte 150 bin AIDS'li hasta olduğu ve yaklaşık 10 milyon kişinin de virüs taşıdığı tahmin ediliyordu. 10 yıl içinde sadece Afrika'da AIDS'den ölenlerin sayısının 1.5 milyonu bulacağı, yüzyıl sona erdiğinde dünyada virüs taşıyanların toplam sayısının 100 milyonu geçeceği hesaplanmıştı.

"Dünya, daha önce hiç karşılaşmadığı ölçüde büyük bir tehdit ve meydan okumayla karşı karşıyadır" diyerek sözlerini tamamlıyordu Dr. Mann.

Üsküdar'ı geçtiler. "Dr. Mann edebiyat yapmıyordu ve üstelik verdiği rakamlardan anlaşıldığı kadarıyla da sinsi bir düşman karşısında deyim yerindeyse üçüncü dünya savaşı yaşanıyordu. II. Dünya Savaşı sırasında Alman orduları Trakya sınırında durmuş ve Türkiye savaşa girmemişti, ama bu kez durum farklıydı. Binlerce Alman turist Türkiye'ye gelmek için rezervasyon yaptırırken, ilk öncü kafileler Üsküdar'ı geçmişti bile. Hem de sınırlarda hiçbir kontrole tabi tutulmadan. Üstelik AIDS vakaları açısından Avrupa'da, Fransa'dan sonra ikinci olan Almanya'da 700'e yakın insan ölmüştü ve 100 binin üzerinde virüs taşıyıcı olduğu sanılıyordu.

Tehlike gelen turislerle sınırlı değildi. İstanbul Üniversitesi profesörlerinden Dr. Fikret Biyal, "Türkiye ile Avrupa arasında iletişim çok fazla. Öyle bir patlama olur ki..." diyordu. Bayram için gelecek olan işçi kafileleri, İranlı ve Arap turistler, Avrupa, Asya ve Afrika arasında Türkiye'yi transit olarak kullanan TIR şoförleri, gemi mürettebatı gibi muhtemel taşıyıcılar da söz konusuydu. Tehdit çok yönlüydü ve henüz 16 AIDS'lisiyle "temiz" görünen Türkiye'de yıl sona ermeden bu sayıyı birkaç yüze ulaştıracak tohumlar atılabilirdi.

"Atın ölümü arpadan..." Nokta muhabirlerinin bu tehlikeyi dikkate alarak, turizm sektörüyle ilişkili kesimler arasında yaptığı araştırma, durumun ilk elde düşünülenden daha da vahim olduğunu gösteriyordu.

İstanbul'da Hotel Klodfarer'in sahibi İbrahim Sönmez genel eğilimi şöyle yansıtıyordu: "Bu konu başından beri sadece alay konusu oldu. Kimse ciddiye almıyor, herkes vurdumduymaz. Tek yapılan, ters, yani homoseksüel ilişkiden kaçmak." Camel Tour'dan Fatoş Eke de benzer şeyler söylüyordu: "Takılma, şaka boyutunda tartışılıyor olay. Acı patlıcanı kırağı çalmaz diyorlar, evhamlı birkaç kişi test yaptırdı." Sultanahmet'te, Hotel Holiday personeli 17 yaşındaki Ali Ayten de bilgisizlikten yakınıyordu: "Geçen yıl biraz zayıflamıştım, arkadaşlar gırgır geçti,ben de AIDS testi yaptırdım. Artık bardaklarını kullanmamaya çalışıyoruz. Ama kedi köpekten de geçer diyorlar, kimse bilgi vermiyor." Ege Seyahat Acentaları Birliği Baş-

Parayla AIDS'in kimde olduğu belli olmaz. Her turiste şüpheli gözle bakmak gerekmiyor

SALİH MEMECAN/ NOKTA

Türkiye'de önerilen önlem ise "cinsel perhiz"

kanı Doç. Ergun Göksan, AIDS'e karşı korkunun anti-turist bir kampanyaya dönüşmesinden haklı olarak korkuyor ve şöyle konuşuyordu: "Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de AIDS artacaktır. Sezon sonunda AIDS'i bize turistler getirdi diyerek anti-turistik bir kampanya açılıp, her halükârda bu işten turistler sorumlu tutulacaktır. Bunun önlenmesi için turistik tesislerde, turistlerle yakın ilişki kuran personelin eğitimi ve tedbirler alınması gerekmektedir. Bizim millet bir miktar karı budalasıdır. Bu da dikkatli olunmasını gerektirir."

Gerçekten de Ergun Göksan'ın sözünü ettiği personelin eğitimi çok önem taşıyordu, çünkü bir turistik tesiste personel olarak çalışan CIO adıyla bilinen özel "hizmetler" vardı ki bunların turistleri memnun etmeleri müessese tarafından da teşvik edilirdi. CIO adı da Gentlemen Organization'un kısaltılmışı olan GO'nun okunuşundan geliyordu. Örneğin FOÇA Fransız Tatil Köyü çalışanlarından A.A.turistlerle ilişkisini "Düşürürsem kaçırmam" şeklinde özetliyordu ve bu eğilimin diğer arkadaşları arasında da yaygın olduğunu ekliyordu. Kuşadası'ndaki turistik tesislerde de personel arasında benzer konuşmalar geçiyordu. Yerli CIO yabancı CIO rekabeti başlamıştı ve bu arada AIDS tehlikesi ikinci planda kalıyordu. Tesislerdeki adları CIO olanlar park ve açık alanlarda 'cafe'lerde "Kamikaze" olarak anılıyordu. Sultanahmet'in ünlü Kamikazelerinden Alen Delon Ahmet az ve öz konuşuyordu "Atın ölümü arpadan olsun. Zaten bazısında testten geçtiğine dair belge oluyor. Hem biz anlarız. Zayıf, gözaltı morarmış kolu iğne izi dolu oldu mu onunla kimse ilgilenmez."

AIDS konusunda turistlerle birinci dereceden ilişkide bulunan rehberlerin ise "bilinçli" oldukları gözleniyordu. Özellikle rehber Tahsin Uçar'ın AIDS'ten ölümü bir panik yaratmış ve rehberlerin eğitimine önem verilmişti. Erdem Tours sahibi ve rehber Erdem Bayramoğlu "Rehberler bilinçlidir, ama Doğu'da kudurmuş eşekle bile gözü kara temas eden erkekler AIDS dinlemez" diyordu. 20 yıldır rehberlik yapan Fatih Cimok da kendilerini şöyle anlatıyordu: "AIDS'in sözü edilmeye başlandığından beri evli arkadaşlar turistlerle ilişkiden vazgeçtiler. Eskiden kimse prezervatif kullanmazdı. Şimdi havaalanında, otellerde birbirimize ödünç verir olduk. Turizm Bakanlığı'ndan belgeli rehberlerin eğitim düzeyi yüksektir ve ilişkilerde bir seçicilik vardır. En büyük şansımız AIDS'in en yaygın olduğu Amerika'dan bu yıl pek turistin gelmiyor olması." Turistik eşya satan mağaza esnafının da bilinçli olmalarından çok evhamlı oldukları söylenebilirdi. İzmir Kemeraltı deri mağazaları sahiplerinden Gürcan Araz şunları anlatıyordu: "Eskiden ara sıra turist gruplarla geziye filan da çıkardık, ama şimdi hepimizde bir huzursuzluk başladı. Artık çekiniyoruz. Son çare prezervatif kullanıyorum. Ama bizim Kemeraltı esnafı benim kadar dikkatli davranmıyor. Bazıları şüpheli şahıslarla el sıkıştıktan sonra ellerini tuvalette yıkamakla yetiniyor. Yanı başlarında da kolonya bulunduruyorlar."

"Türkiye için uyarıda bulunmadılar." Turistlerle ilgili kesimlerde genelde bir umarsamazlık ve bilinçsiz bir evham yaygınken, bu sezon

Thatcher'ın ilan panoları: "AIDS ölümün ihmal yüzünden olmasın" (Solda), "AIDS ayrım yapmaz, herkesi öldürebilir" (Sağda)

Aktris Chong Amerikalı liselilere prezervatifin yararlarını anlatıyor

Türkiye'nin hemen her yerinde görülmesi beklenen Alman turistler acaba ne düşünüyorlardı? **Nokta** muhabirlerinin Alman turistler arasında yaptığı araştırmada hepsinin şu noktada birleştiği görülüyordu. "Türk seks hayatının fazla canlı olmaması bu alanda bir avantaj. Türkiye'de bize AIDS bulaşır diye bir korkumuz yok" Örneğin Vinelotte Sehiebla şunları söylüyordu: "Almanya'da AIDS, çalışan kadınlarla homoseksüel erkekler arasında yaygın. Yabancı işçilerin yaydığını düşünüyoruz. Almanya'ya girilmeden kontroller yapılıyor. Dışarı çıkacak olanlara uyarıda bulunuyorlar. Türkiye için böyle bir uyarıda bulunmadılar."

28 yaşındaki teknik ressam Antje ise umursamaz turist tipini çiziyordu: "Kendi ülkemde tedbir almıyorum, çünkü sürekli bir erkek arkadaşım var. AIDS'ten kaçınmak için "no seks" demiyorum, 'prezervatif' diyorum. AIDS'li olsaydım da bilmek istemezdim. Nasılsa ölünüyor sonuçta. Şu anda bazıları ter ve tükrükle de bulaşacağını söylüyor. Böyle bir durumda arkadaşlık etmek de zor." 29 yaşında işsiz Alman Michael da bilgi fazlasından yakınıyordu: "Bilgi fazlası nedeniyle kafam çok karışık. Hangisi doğru yanlış artık ayırt edemiyorum. Tek eşlilik bence en iyi çözüm. Almanya'da askerlere bedava prezervatif dağıtıyorlar. Bazı eşcinsel kulüplerde biranın yanında prezervatif servisi de yapılıyor. Türkiye'de pek aktif bir cinsel yaşam olmadığını biliyorum bu nedenle burada AIDS korkusu taşımıyorum."

Kendilerini "temiz" gören turistler Türkiye'yi de "temiz" bir ülke olarak bildikleri için kendilerini güven içinde hissediyorlardı. Ancak AIDS gibi sinsi bir düşmanın nerede ne zaman ortaya çıkacağı pek belli değildi. Türkiye birden bire "küçük bir Amerika" haline bu kez AIDS sayesinde gelebilirdi. Uzmanlar Batı Afrika örneğini veriyorlardı. Birkaç yıl öncesine kadar Batı Afrika'da AIDS sorunu yokken birdenbire AIDS'li vaka sayısında bir patlama olmuş ve virüs Nijerya, Gana ve Fildişi kıyılarında yayılmaya başlamıştı.

"Yemek tarifi yapar gibi." Dünya Sağlık Örgütü'nün ortaya koy-

"Öyle bir patlama olur ki"

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Merkez Araştırma Laboratuvarı Başkanı Prof. Dr. Fikret Biyal, AIDS'in yaygınlaşmasına karşı alınabilecek önlemler üzerine Nokta'nın sorularını yanıtladı.

Nokta: AIDS açısından bakıldığında Türkiye nasıl bir ülke?

Prof. Biyal: Şu anda, AIDS yönünden tertemiz bir ülke Türkiye. Resmi olarak da 16 AIDS hastası var. Altı kişinin de öldüğünü sanıyorum.

Nokta: O halde, herhangi bir önlem almaya gerek yok denebilir mi?

Prof. Biyal: Hayır, kesinlikle böyle görülmemeli. Türkiye ile Avrupa arasında iletişim çok fazla. Öyle bir patlama olur ki...

Nokta: Bu patlamanın potansiyelini kimler ve nereleri oluşturuyor?

Prof. Biyal: Bu yıl Avrupa'dan çok turist geleceğe benziyor. Ayrıca şu günlerde bayram nedeniyle dışarıdan işçi akımı olacak. Sonra, Türkiye'ye turist olarak gelen ve dahası ikâmet eden Arap ve İranlı sayısı da az değil. Bunlardan AIDS kartı istenmesi gerekiyor. Bu gelenlerle yakın ilişkisi olanlar da özel olarak dikkatli davranmalı.

Nokta: Bunların dışındaki risk odakları nereleri olabilir?

Prof. Biyal: Türkiye'den çıkıp, Türkiye'ye gelenler var. Yani işleri bu. Örneğin TIR kamyonları, gemiler. TIR şoförleriyle, gemi mürettebatının en az altı ayda bir AIDS kontrolünden geçirilmesi gerekiyor. Bunlar Avrupa'ya da, Afrika'ya da gidiyorlar.

Nokta: Başka neler?

Prof. Biyal: Kan hastaları için kullanılan, kandan yapılan ve ithal edilen kan ürünleri var. Cerrahpaşa ve Haseki'de bunlar kontrolden geçerek kullanılıyor, başka yerlerde geçiyor mu bilemiyorum, Sağlık Bakanlığı'na sormak gerek. Böbrek hastaları için kullanılan dializ üniteleri de virüsün geçebileceği odaklardan. Bize bir dializ hastası geldi Almanya'dan, burada testten geçirince AIDS'li olduğu belirlendi. Önlemimizi aldık. Dialize girseydi, öteki hastalar için tehlikeli olabilirdi. Bu nedenle tüm dializ hastalarının, dialize girmeden testten geçirilmesi gerekiyor. Ayrıca, virüs taşıyıp da hasta olmayanların AIDS virüsünü ne zaman nereye taşıyacağı belli değil. Bu yüzden de diş hekimleri ve sünnetçilerin sterilizasyona çok önem vermesi gerekiyor. En önemli risk gruplarından homoseksüellerle, hayat kadınlarının dişlerine düşkünlüğü de düşünülünce. Şimdi, sünnet mevsimi geliyor. Örneğin, AIDS virüsü taşıyan bir annenin oğlu sünnet olduğunda, o virüs yeterince steril edilmeyen sünnet gereçleriyle öteki çocuklara geçebilir.

Nokta: Bütün bunlar için ne tür önlemler alınması gerekiyor?

Prof. Biyal: En iyi korunma yolu prezarvatiftir. İnsanlar ilişkilerine dikkat etmek durumunda. Örneğin, turistlerle yakın ilişki içinde bulunan, otel personeli gibi gruplar bilinçli davranmalı. Özellikle kan nakillerinde dikkatli davranılmalı. Ayrıca, bütün bu sayılan risk odaklarının kontrol altında olması ve Sağlık Bakanlığı'nın iyi izlemesi gerekir.

Bakanlık neler yapıyor?

Yeni turizm sezonu, ümitlerin yanı sıra AIDS korkusunu da beraberinde getiriyor. Çeşitli ülkelerden gelecek turistlerin yanı sıra, işçilerimiz aracılığı ile de ülkemizde yaygınlaşma tehlikesi gösteren AIDS'e karşı ne yapılacaktı? Nasıl önlemler alınmalıydı? Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı adına açıklama yapan Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü Jinekolog Doç. Dr. Ender Aydıner **Nokta'nın önlemler konusundaki sorularını yanıtladı:**

Nokta: Bakanlık olarak AIDS korkularını boşa çıkaracak ne gibi önlemler alındı, özellikle kıyı kentlerine yönelik bir programınız var mı?

Aydıner: Kurtuluşu mümkün olmayan bu hastalıktan korunmak için Bakanlığımızın 19.2.1987 tarih, 2744 ve 2174 sayılı genelgeleri valiliklere bildirilmiştir. Halkın ve sağlık personelinin eğitimine önem verilmiş, tüm sağlık birimlerimize yetecek kadar broşür ve kitapçık dağıtılmıştır. Yabancılar ile doğrudan teması olan turizm sektörü çalışanları için Ankara, İzmir, İstanbul ve Ürgüp'te eğitim toplantıları gerçekleştirilmiştir. Kontrol edilmemiş kan ve kan ürünlerinin ithali ve kullanımı yasaklanmıştır. Bu yönden kontrol yapabilecek 71 Eliza testi yapan merkez, 4 doğrulama merkezi ve bir araştırma merkezi kurulmuştur.

Ayrıca turistik yöre olarak belirlenen tüm illerimizde laboratuvarlarda AIDS teşhis üniteleri kurulmuştur. Bu ünite olmayan bölgeler için ise mobil olarak hizmet görecek bir ekip hazırlanmıştır.

Nokta: Bakanlığın bir AIDS bütçesi var mı? AIDS'e ayrılan miktar belli mi?

Aydıner: AIDS ile mücadele için gerekli olan tıbbi malzemeler ile halk eğitiminde kullanılacak eğitim materyali için yeterli ödenek sağlanmaktadır. Kesin bir rakam vermek mümkün olmamakla birlikte, laboratuvar ve eğitim malzemeleri için 2,5-3 milyar lira dolayında harcama yapılmıştır.

Nokta: Çeşitli ülkeler bu konuda yasal olarak da uyulması gereken önlemler aldılar. Örneğin bazı ülkeler sınırdan girerken kan testini zorunlu hale getirdi. Düşünülen benzeri önlemler var mı?

Aydıner: Bakanlığımız Dünya Sağlık Teşkilatı Özel AIDS Kontrol ve Korunma Projesi içinde yer almayı kabul etmiştir. Ancak, seyahat eden kişilerin HİV yönünden zorunlu olarak muayene edilmesi benimsenmemiştir. Gerekçe olarak yaz aylarında aileleri ile birlikte gelen kişilerin özel bir risk taşımadıklarını kabul etmekteyiz. Bu zorunluluk Dünya Sağlık Asamblesi'nde de taraftar bulamamıştır. Bu taramanın mali kaynakları önemli ölçüde azaltacağı, buna karşılık yayılmanın önlenmesinde etkili olamayacağı görüşündeyiz biz de.

duğu gerçek ve birçok ülkede sayıları her yıl katlanarak artan AIDS'lilerin varlığı dünya çapında bir uyarı,önlem kampanyasına yol açıyordu. Aşkın ve ölümün acımasızca birleştiği bu amansız hastalığa karşı, ülkelerin uyguladıkları yöntemler geleneklerine ve durumun vehametine göre farklılık gösteriyordu, ama hemen hepsinin birleştiği bir numaralı ve kalıcı önlem "Eğitim, eğitim eğitim" artı prezervatifti.

Bu arada bazı Avrupa ülkelerindeki televizyon programları da bir hayli ilginç olmaya başlamıştı. Örneğin 100 bin civarında taşıyıcı olduğundan şüphe edilen İngiltere'de, milyonlarca seyirci geçtiğimiz hafta ekranlarda prezervatif takılmış plastik bir penis izlemişti. 90 dakikalık bir başka televizyon programında da **(First AIDS)** ünlü rock şarkıcıları Alison Moyet ve Simon Le Bon gençler için uyarıcı rollere çıkıyorlardı. Amerika Birleşik Devletleri'nde de binlerce lise öğrencisi 18 dakikalık bir video kasetinden 25 yaşındaki güzel aktris Rae Dawn Chong'un şu sözlerini dinliyordu: "Sizi öldürebilecek bir hastalığa yakalanma riskini göze almaktansa, birazcık rahatsızlığa katlanmak daha iyidir, inanın bana." Bunları söylerken güzel Chong, elindeki prezervatifi gösteriyor ve nasıl kullanılacağını anlatıyordu.

Önlem almak yerine turistleri günah keçisi haline getirme anlayışının yaygınlaşması tehlikesi var

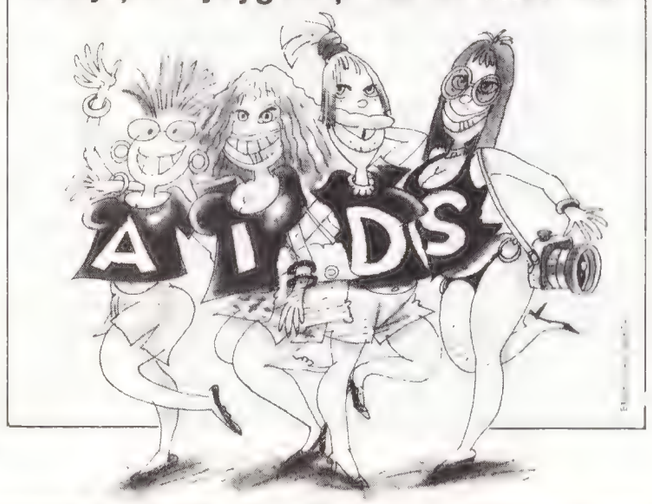

Evet aslında dünyanın birçok ülkesi,

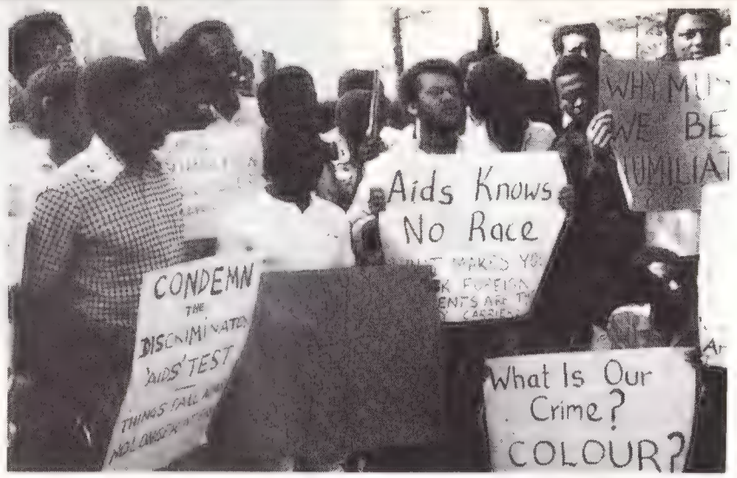

Hindistan'da hükümet yabancı öğrencilerin zorunlu taramadan geçirilmesine girişince Afrikalı öğrenciler de bu politikanın ırkçılık olduğunu ileri sürerek eylemler düzenlediler

geleneği, kapalılığı, ayıbı filan boş vermiş ve eğitim için her şeyi yapmaya başlamıştı. Örneğin Uganda'da köy evlerinin duvarlarındaki afişlerde şu sözler yer alabiliyordu: "Dikkatli Seviş". İsviçre'nin pop şarkıcısı Rocker Polo Hoffers ise **The minimum is a Condon** adlı parçasıyla listeleri zorluyordu. (Parça biraz da sulandırılmış bir ifadeyle 'Sen kaputtan şaşma' olarak çevrilebilir.) Bir başka yenilik gene İngiltere'den çıkıyor ve moda desinatörü Katharine Hamnett erkek külotlarına fermuarlı bir prezervatif cebi ekliyordu. Liberallerin yıllardır yapamadığını AIDS tehdidi birkaç yıl içinde başarmıştı. Artık yemek tarifi yapar gibi TV'lerde anal seks ve prezervatif tartışılıyordu. Aslında İngiltere'de alınan önlemler çeşitli ülkelerde taklit edilmeye başlamıştı bile. Thatcher, geçtiğimiz kasım ayında AIDS konusunda sadece uyarı afişleri ve broşürler için 32 milyon dolar (yaklaşık 265 milyar TL.) ayırmıştı. Ayrıca 24 saat hizmet veren "Sağlık Hattı"adlı bir telefon danışma merkezi vardı. Buraya günde ortalama 300 telefon geliyordu. BBC de boş durmuyor ve 1,6 milyon dolar (yaklaşık 1,2 milyar TL.) harcayarak 15 saatlik bir anti-AIDS programı hazırlıyordu. Bu kampanyalardan olumlu sonuçlar alınıyor ve her dört Londralıdan birisi cinsel davranışlarını değiştirdiğini söylerken her beş Londralıdan dördü de testten geçmek istediğini söylüyordu.

Benzer bir kampanya 260 AIDS vakasının tespit edildiği Hollanda'da düzenleniyordu. Hükümetin "Prezervatif Kampanyası"nda uyuşturucu kullananlara steril iğneler dağıtılıyor, cenazecilere, akupunkturculara, kuaförlere, dövmecilere uyarıcı broşürler gönderiliyor, dişçilerin maske ve eldiven takmaları isteniyordu.

Yasal sınırlamalar başladı. Eğitime yönelik önlemlerin yanı sıra çeşitli ülkeler artık yasal önlemler almaya da başlamıştı. Örneğin Avustralya'da, Queensland eyalet hükümeti, AIDS olduğunu bile bile başkalarıyla ilişki kuranlara iki yıl kadar hapis cezası veriyordu. Batı Almanya'daki 1044 AIDS vakasının 180'inin bulunduğu Bavyera eyaletinde ise, yüzbinlerce Türk işçisini de ilgilendiren bir karar alınıyordu. Önceki hafta çıkartılan yasaya göre AT ülkeleri dışında

Fransa'da AIDS evleri

AIDS'in Avrupa'daki şampiyonu kabul edilen Fransa'da hastalığın yaygınlaşması, ailelerden cumhurbaşkanlığı seçimlerine kadar toplumun her alanında bunalımlar yaratıyor.

Geçtiğimiz günlerde 2. Kanal'da 'Gerçek Saati' programında bir saat konuşan Ulusal Cephe Lideri Le Pen, tüm AIDS'lilerin bir yere kapatılması gerektiğini söyleyince kıyamet koptu. Sağlık Bakanı'nın birçok AIDS'liyle birlikte yemek yemesinin ardından, hükümetten beş bakan cumhurbaşkanlığı seçimlerini Le Pen'in yüzde 10'luk yardımıyla kazanmaktansa, kaybetmeyi yeğlediklerin açıklayacaktı. Virüsü bulan Prof. Dr. Montagnier'nın öncülük ettiği SİDATORYUM (AIDS hastaları için özel bir hastane) projesi Sağlık Bakanlığı'nın onamasına karşın şimdilik "suya düşüyordu." Çünkü, Prof. Montagnier "Böyle bir adamla aynı şeyi düşünmem olanaksız" deyip bu olayda yer alamayacağını açıklıyordu. Bilindiği gibi Fransa AIDS'lileri toplumdan soyutlayarak değil, toplumla birlikte yaşamalarını sağlayarak tedavi edilmesinden yanaydı. İşte, Kriz Evleri olarak adlandırılan evler de bunun en güzel örneğiydi. Şu anda Paris'in iki kalabalık semtinde birer apartman dairesinde iki aydır hizmet veren evlerde yedişer kişi barınıyordu. Sağlık Bakanlığı, Madam Mitterrand'ın kurucusu olduğu Fransa ve Özgürlükler Derneği ile, homoseksüellerin Gais Des Pieds gibi derneklerin de bulunduğu pek çok kuruluşun desteklediği bu iki evin yıllık gideri 1 milyon frank (140 milyon TL.) olacak. Apartman sakinlerinin bir AIDS eviyle aynı binayı paylaştıklarından haberi yok, durumu yalnızca yöneticiler biliyor. Herkese bir oda ve bir tuvalet banyo düşüyor. Doktor, hemşire ve temizlikçinin bulunduğu iki evde de işleri AIDS'liler paylaşarak yürütüyor. Ancak burada insanların en fazla üç ay kalması amaçlanıyor. Bu üç ay içinde, kişinin sorunlarını çözmesine yardım ediliyor, tedavi sürüyor ve gelecek yaşamları için olanaklar yaratılıyor. Elbette, bu olanakların başında da iş geliyor. AIDS'lilere her ne kadar iş bulmak kolay değilse de, bu konuda hizmet veren derneklerin profesyonel elemanlara ihtiyaç duyması, onlar için iyi fırsat olarak değerlendiriliyor. Ayrıca, her AIDS'li eve arkadaşlarını çağırabiliyor. Kısacası evi kendi evi gibi kullanabiliyor.

Henüz tedavisi süren 23 yaşındaki Christain'in Kriz Evi'ne gelmeden önceki duyguları şöyle: "Evde annem de babam da bana çok iyi davranıyordu. Ancak, kullandıkları her eşyayı, çatalı bıçağı benim kullanıp kullanmadığım konusunda sürekli bir tedirginlik yaşıyorlardı. Onlar fark etmese de, ben bu baskılanmaları çok yaşadım. Şimdi, burada çok mutluyum. En azından hastalığımı bulaştırırım diye bir endişe yaşamıyorum."

Evlerin yeni başkanı Bayan Nicole Duriex ise, Kriz Evleri uygulamasının çok iyi sonuç verdiğini, hizmetlerini yaygınlaştırmayı hedeflediklerini açıklıyordu.

Bavyera'ya gelen tüm yabancılar, eşcinseller, uyuşturucu kullananlar ve devlet görevlileri AIDS taramasından geçirilecekti.

1632 vakayla Avrupa birincisi olan Fransa'da ise bir yandan ülke çapında AIDS danışma merkezleri kurulurken öte yandan da AIDS'lilerin ayrı evlerde toplanması uygulaması başlıyor ve bu durum ülke çapında tartışmalara neden oluyordu.

35 518 vakayla dünya birincisi olan Amerika Birleşik Devletleri'nde ise AIDS'le mücadele ulusal bir dava havasında, ama politik çekişmeler içerisinde yürütülüyordu. Başkan Reagan "Evlilikten önce cinsel ilişkiden kaçınmayı vurgulamayan tüm anlaşma ve teklifleri veto edeceğini" açıklıyordu. Hindistan'da tüm Afrikalı öğrencilerin zorunlu AIDS testlerinden geçirilmesi protesto gösterilerine neden olurken testler sonucunda AIDS'e yakalandığı tespit edilen fahişeler de gözetim altında bulunduruluyordu. Küba'da da 100'den fazla virüs taşıyıcısı karantinaya alınmıştı. Belçika Üçüncü Dünya ülkelerinden gelen öğrencilerde tarama yaparken, birkaç Asya ülkesi de oturma izni almak isteyen yabancılara test uygulaması zorunluluğu koyuyor ve giriş kapısında "temiz kâğıdı" istiyordu. Çin'de de tüm yabancı

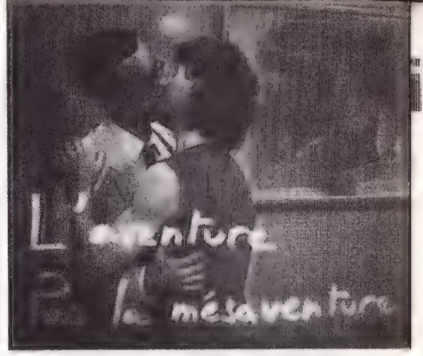

Fransız TV'sinde gösterilen "Tehlikesiz Cinsel İlişki" programından bir sahne

öğrenciler taramadan geçiriliyor ve Sağlık Bakanlığı yetkilisi Sun Xinhua şunları söylüyordu: "Öğrencileri yetkililerle birlikte çalışmaya

AIDS'li gibi ölmedi

Profesyonel turist rehberiydi Tahsin Uçar. Dünya ile barışık, üç dil bilen, hayat dolu bir gençti. Son düşü olan Hindistan programı, gerçekleşemeyecek, 34 yaşında AIDS'e yenik düşecekti. Defni de, hastalığı gibi bir "başka"ydı Tahsin'in. Babası İsmet Uçar'ın da söylediği gibi ölüsü, cami yerine belediyede yıkanıyor, eldivenli ellerle bir karış daha derin kazılmış toprağa gömülüyordu. Baba Uçar bu acılı günlerini Nokta *muhabiri Mahmut Övür'e anlattı:

Nokta: AIDS teşhisi konulduğu zaman nasıl karşıladınız? Teşhisten kuşkuya düştünüz mü?

Uçar: Ben inanmadım, "sende AIDS falan yoktur" dedim. Onun üzerine İngiltere'ye gitti, geldi. İnsan ne kadar olsa şüpheleniyor. Ama ne diyeceksin oğluna? "Hayır oğlum, yalan oğlum" diyorsun ama içinden de düşünüyorsun, "acaba?"

Nokta: Büyük bir acı yaşadığınızı biliyoruz ama bize son günlerini anlatır mısınız?

Uçar: İngiltere'ye son gidişinde test yaptırmıştı. "Yaşasa yaşasa bir-iki ay yaşar" demişler. İngiltere'de psikologların telefon numaralarını vermişler, hani intiharı düşünürse diye...

Nokta: Böyle bir girişimi oldu mu?

Uçar: Eee, ölüm haberini alan insan ne yapar? Ama ben O'na dedim ki, "intihara kalkarsan ne anneni ne de beni öteki tarafta göremezsin," dosdoğru cehenneme gidersin." Tabii yine de girişimde bulunmuş. Neyse buraya geldiğinde neşesiz ama iştahı yerindeydi. Üç kilo aldı. Hiç kilo vermiyor, AIDS gibi ölmüyor kardeşim. Diyorlar ki, AIDS'li affedersiniz, amel olur, yer erir, yer erir ve bir deri bir kemik kalır. İngilizler bir de dehşetli ağrı çekeceksin demişler. Bunların hiçbiri olmadı. On gün kala baktım yazı yazamamaya başladı. Sonra yiyemedi, yutamadı. Derken baktık, konuşamıyor. Sağlık Bakanlığı'na telefon ettim. "Bari serum taktıralım" dedim. Meğer öyle değilmiş, kan beyine oksijen götürmüyormuş. Bindirdik ambulansa, Barbaros Bulvarı'ndan çıkarken verdi son nefesini. Ondan sonra Sağlık Bakanlığı yetkilileri dedi ki: "Artık sizin işiniz kalmadı, biz kaldıracağız."

Nokta: Nasıl defnedildi?

Uçar: Bizim bildiğimiz usullerle kaldıracağız dediler. Kimseye haber veremedik. Bir tek kardeşi. Önce belediyeye götürüldü, orada yıkandı, camiye falan gitmek yok yani. Tabii eldiven giyiyorlar tedbir için. Topkapı Mezarlığı'nda, Mezarlıklar Müdürlüğünün imamı, bir-iki memur o kadar. Toprağını bir karış daha derin kazdılar, mikrop çıkmasın diye.

Nokta: Özel bir tedbir almak için uyarıldınız mı, nasıl korundunuz?

Uçar: Komşular, akrabalar filan, nasıl söyleyeyim, korkuyorlardı bizden. Sen de olsan korkarsın. Önlemleri biz kendimiz aldık. Mesela ben O'nu tutarken lastik eldivenlerle tuttum. Çanağını kabını hep ayırdık. Tabii bunları yaparken hissettirmemeye çalışıyorsun. Bütün aile test yaptırdık. Bu kandan veya cinsel temasla geçiyor, öyle dedi Sedat Katırcıoğlu. Geçse işte bize geçerdi.

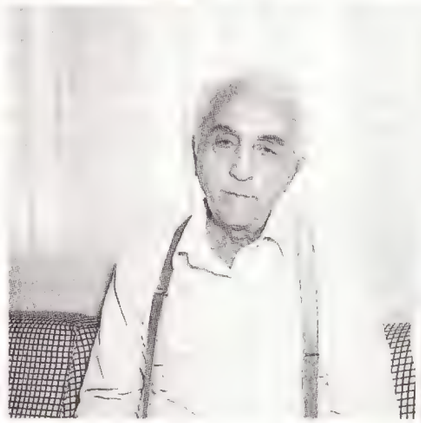

MAHMUT ÖVÜR-NOKTA

Turist rehberi Tahsin Uçar'ın (altta) AIDS'ten ölümünü babası İsmet Uçar (solda) anlattı

sevk ediyoruz. Bunun için de ideolojik ikna yöntemi kullanıyoruz". 1988 Yaz Olimpiyatları'na ev sahipliği yapacak olan Seul'de de yeni bir yasa çıkartılıyordu. Buna göre, ülkedeki 70 bin hayat kadını ile bar ve kulüplerde çalışanlar taramadan geçirilecek ve AIDS'li hastalar resmi müşahade altına alınacak ve hiçbir otel lokanta ve benzeri yerde çalıştırılmayacaktı. Bilerek cinsel ilişkiye girenlere de iki yıla kadar hapis cezası verilecekti.

Afrika'da ise bazı gelenekler nedeniyle durum giderek vahim bir hal alıyordu. Bu nedenle de birçok Afrika ülkesinde eğitim, aynı zamanda o ülkenin geleneklerinin de köklü bir eleştirisi ve yanlışlığının anlatılması demek oluyordu. Örneğin bazı kabilelerde bir evin erkeği öldüğünde o aileden bir başka erkek akraba, ölenin eşiyle beraber yatmak zorundaydı. Böylelikle ölen kocanın ruhunu, kadını yakalamasının engellendiğine inanılıyordu. Eğer koca, AIDS'ten ölmüşse bu uygulama tam bir intihar anlamına geliyordu. Afrika'da çalışan bir doktor da şunları söylüyordu: "AIDS'le ilgili özel bir Afrika kaderciliği oluşmuş durumda. Ortak tepki:'Tek başıma gitmeyeceğim.' Bu anlayışla, AIDS olduğunu duyan birçok hasta, çılgıncasına cinsel ilişkiler yaşamaya başlıyor ve herkese bulaştırıyor."

Bu durumun tam tersi de Japonya'da yaşanıyordu. Ülkede sadece 38 vaka tespit edilmesine karşın Japonya dünyada da en çok prezervatif tüketen ülke unvanını kazanmıştı. Cinsel olarak aktif nüfusun yüzde 80'inin prezervatifin yararına inandığı ve kullandığı Japonya'da hastalığın çok fazla yayılamadığı görülüyordu. Japonlar yabancılara, potansiyel AIDS taşıyıcısı gözüyle bakıyor ve artık birçok "masaj evi"nin kapısında "Japonlara mahsustur" tabelaları dikkati çekmeye başlıyordu.

Gelelim Türkiye'ye. Türkiye'yi tehlikenin eşiğine getiren etmen şüphesiz sadece turizm mevsiminin açılmış olması değildi. Azar azar da olsa AIDS'li sayısının arttığı bir gerçekti. Ama şimdi birkaç faktör bir araya gelince bu artışın Dr. Biyal'in deyişiyle bir "patlamaya" dönüşmeyeceğini kim garanti edebilirdi? Bir taraftan turistler, akın akın geliyordu. Öte yandan önümüz bayramdı ve bu nedenle binlerce işçinin de dönmesi bekleniyordu. Üstüne üstlük, bayram sonrası da sünnet mevsimine giriliyordu ve Türkiye'deki sterilizasyon anlayışı ve titizliği düşünüldüğünde durum pek de iç açıcı görülmüyordu.

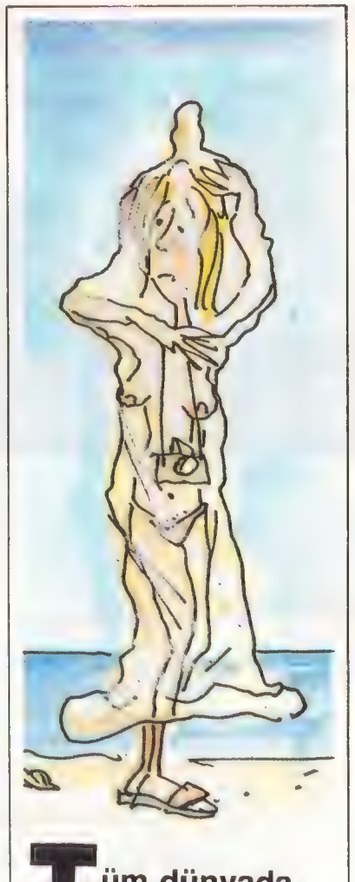

SALİH MEVECAN/ NOKTA

Tüm dünyada AIDS'e karşı en geçerli önlem hâlâ prezervatif

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nda AIDS için bir bütçe bile ayrılmamıştı ve her birime, her merkeze açıklayıcı broşürler, bilgiler, aletler gönderildiği söyleniyor, 71 elisa testi yapan merkez, 4 doğrulama ve bir araştırma merkezi kurulduğu söyleniyor ve tüm bunlar için ise 2,3 milyar TL bir paranın harcandığı "tahmin" ediliyordu. Bu kadar az parayla bu kadar çok işin yapılması imkânsız gibiydi ama bilindiği gibi Türkiye bir mucizeler ülkesiydi. Turistlerden herhangi bir belge istenmesi ya da taramadan geçirilmesi ise dünüşülmüyordu. İstanbul Valisi Nevzat Ayaz, yayınladığı bir bültenle "Turistlerden kan bağışının kabul edilmediğini, ruhsatlı genelevlerde çalışan kadınlara her üç ayda bir kan tahlilleri yaptırıldığını" açıklıyor ve şunları söylüyordu: "Korunmak için rastgele cinsel münasebetten, homoseksüel cinsel temastan ve yakından tanımadığınız kimselerle cinsel ilişkiye girmekten kaçının. Batı'da ve Amerika'da bu hastalığın Türkiye'dekinin 100 misli daha yaygın olduğunu düşünerek tanımadığınız turistlerden uzak durun. Daha önceleri korunma amacıyla cinsel münasebet esnasında prezervatif kullanımı tavsiye edildiyse de bugün artık prezervatifin AIDS'in bulaşmasını engellemediği anlaşılmıştır."

Sağlık Bakanlığı'na göre önlemler açısından her şey dört dörtlüktü ve valinin cinsel perhiz tavsiyelerine uyulduğunda da sorun kalmayacaktı. Ama, ülke genelinde, gençliğe ve çeşitli sektörlere yönelik kapsamlı bir eğitim çalışması henüz gündemde yoktu. Hükümet bu konuda anlaşılan önce Allah'a, sonra toplumun muhafazakârlığına güveniyordu. Bunların altını biraz deştiğinizde "Biz erkek milletiz, bize bir şey olmaz" düşüncesi yattığı ortaya çıkıyordu ●

İsviçre'den bir pano: STOP'un o harfi prezervatifle yapılmış

26 yıl sonra gündeme geldiler

BİR İADE-İ İTİBAR

İmralı'daki mezarlar

Başbakan Özal, 6 Eylül olarak saptanan siyasal yasaklar referandumu ve büyük bir olasılıkla 8 Kasım'da yapılacak olan erken genel seçim öncesi "yatırımları" hızlandırdı. Özal'ın en büyük kozlarından biri, Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın İmralı'daki mezarlarının nakli... Bu arada bir "iade-i itibar" ve İzmir Cumaovası Havaalanı ile İstanbul Hızlı Tramvay Tesisleri'ne "Adnan Menderes", Eskişehir Anadolu Üniversitesi'ne "Hasan Polatkan", Ereğli Demir-Çelik Tesisleri'ne ise "Fatin Rüştü Zorlu" adlarının verilmesi söz konusu...

Menderes ailesi adına konuşan Aydın Menderes ise, "yaranın sarılabilmesi" için devlet töreni talep ettiklerini açıkladı. Mezar nakillerinin eski AP yönetimlerince ve Özal tarafından da niçin bu kadar bekletildiği kamuoyunda tartışma yarattı. Özal "DP'nin mirasına konanlar eski DP'lilere ancak 1977 seçimlerine katılma imkânı vermişlerdi" dedi.

BİR MİTİNG

"Silkele Süleyman, düşecekler!"

Demirel, referandum ve erken seçim öncesinde hükümeti "silkelemek" amacıyla bir dizi miting gezisine başladı. İlk uğrak Sakarya'ya bin kadar araçlık bir konvoyla giren Demirel, siyasal yasakların bir hukuk ve insanlık ayıbı olduğunu, referandumla da halkın vicdanına güvendiğini vurguladı.

Barajlar kralı geliyor!

"Muhteşem Süleyman", halk Özal'ı sandıktan devirip yeniden kendisine "teveccüh ettiği" takdirde ülkeyi on beş ayda rayına oturtup düze çıkarabileceğini öne sürüyor.

Öte yandan, SHP milletvekili Ruşen Işın ve arkadaşları da Meclis'e bir önerge vererek 12 Eylül döneminde kapatılan eski siyasal partilerin yeniden açılmasını istediler!

BİR FOTOĞRAF

İstanbul'da bin kadar kadın, "koca dayağına son" yürüyüşü yaptı. "Gelecek kadındır" ve "Dayağın çıktığı yeri istemiyoruz, artık susmayacağız" gibi pankartlar taşıyan kadınlar, kadınların dövülmesinin işkenceden hiçbir farkı olmadığını vurguladılar. Horlanan ve ezilen eşcinseller de ortak sorunları paylaştıklarını söyleyerek, yürüyüşçü kadınlara destek oldular... Bu "feminist" eylem, uzun süredir özlenen olgunluk ve etkinlikteydi. Bu arada polisin her ne hikmetse gene bol bol video çekimi yaptığı gözlendi...

HAFTANIN İNCİSİ

"Yani ben oruç tutmuyorum diye olay meydana geliyor mu?"

Turgut Özal

KISA... KISA...

● **Sıkıyönetim son dört ilde de** kaldırılıyor. Diyarbakır, Mardin, Siirt ve Hakkâri'de 19 Temmuz günü sıkıyönetim bitecek ve 8,5 yıllık bir aradan sonra bütün Türkiye "sıkıyönetimsiz" döneme başlayacak...

● **Türkiye'den İsviçre'ye yılda** 250 milyar lira kaçırıldığı, İsviçre bankalarında "Türk uyanıklarının" toplam 2 trilyon 800 milyar lirasının birikmiş olduğu saptandı.

● **Netaş, teknoloji değişimi gerekçesiyle** 165 işçi çıkardı. Sendika, grevci işçilerin böylelikle "cezalandırıldığını" öne sürüyor."

BİR PORTRE

FOTOĞRAF: GÜNAYDIN

Erkan Sayın

Başbakan Houston'da yatarken, bir vatandaş da sırf ona benzediği için İstinye Devlet Hastanesi'nde krallar gibi ağırlanmıştı... Ama bir başka Özal benzeri, Erkan Bey, "O işler eskiden iviydi..." diyor. İğneada'da lokantacılık yapan Erkan Sayın, vaktiyle bu benzerlik yüzünden lokantasına müşteri yağdığını, ama artık hayat pahalılığından bezen halkın, "Seni gördükçe Özal'ı hatırlıyoruz" diyerek ayağını kestiğini ve bu yüzden iflasın eşiğine gelmiş olduğunu belirtti!

Ekonominin ve siyasetin gidişatına bakılırsa, vatandaş Erkan Bey kendini daha da kötü günlere hazırlamalıydı...

BASINDAN YORUMLAR

Benim oğlum büyüyünce...

Bir dergi "Yurdumuzda en muteber üç meslek hangileridir?" konulu bir mini-anket düzenlemiş.

Konunun üstünde dikkatle düşündükten sonra soruyu şöyle yanıtladım:

"Günümüz Türkiye'sinin gerçek ve somut koşullarına göre sıralanırsa, en 'itibar gören' üç uğraş şunlardır:

1. Arabesk şarkıcılığı.
2. Politikacı kisveli Humeyni ajanlığı.
3. Yeterince büyük boyutlarda yapılması şartıyla soygunculuk ve dolandırıcılık."

Yarı-şaka söylemedim bunu. Gözlemlere ve başta bir numaralı başarı ölçümüz "para" olmak üzere-objektif kıstaslara dayanarak dile getirdim.

Refik Erduran, 20 Mayıs, Güneş

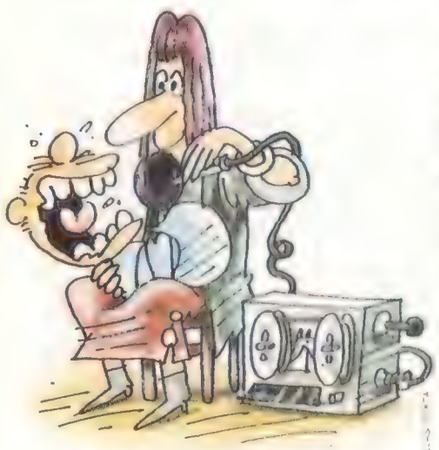

"Kefen ticareti"

Nerelerdeydiniz beyler, beyefendiler, Menderes, Zorlu ve Polatkan tutuklanıp Yassıada'ya götürüldüklerinde? Evet nerelerde?

Kiminiz, korkudan kavrulmuş yüreğiniz ile susup köşenize çekildiniz, kiminiz o günlerde büyük coşkular içinde "Yassıada saati"ni hazırlıyordunuz, kiminiz de MBK emrindeki komisyonlarda "hizmet arz" ediyordunuz.(...)

Bugün ne hakla ve hangi yüzle "demokrasi şehitlerinden" söz ediyorsunuz? Eğer Menderes, Zorlu ve Polatkan haklarındaki karar bir "cinayet" ise bu cinayeti "azmettiren" de sizlerdiniz, sizler. (...)

Kiminiz, "Yassıada kararlarının infazı" için Milli Birlik Komitesi'ne baskı üstüne baskı yapan "Silahlı Kuvvetler Birliği" adındaki cuntanın üyesiydiniz; kiminiz "örtülü ödenek davası"nda günlerce Menderes'e Yüksek Adalet Divanı önünde ter döktüren bilirkişiydiniz. Cuntalara bulaşmayanlarınız ise 27 Mayıs Anayasa ve Hürriyet Bayramlarında yıllarca merasim üniforması giyerek ve kılıç kuşanarak "tebrikleri" kabul ettiler.(...)

Şimdi ne hakla Menderes, Zorlu ve Polatkan için "demokrasi şehitleri" dersiniz? (...)

On yıl bu memlekette başbakanlık yaptınız. Niçin o zaman, 27 Mayıs İhtilali'ne karşı çıkmadınız? Neden cesaret edip Menderes'in, Zorlu'nun, Polatkan'ın kemiklerini İmralı'dan alıp törenler düzenleyerek ailelerine veremediniz? Nerede o "mangal gibi" yüreğiniz? Nerede sizi coşkun kalabalıklar önünde "Namerdim kimseden korkuyorsam" diye konuşturan yiğitleriniz? Evet nerede?

Uğur Mumcu, 17 Mayıs, Cumhuriyet

Thatcher, erken seçim öncesinde kesin favori görünüyor.

İNGİLTERE / SEÇİMLERE DOĞRU

Düşmez kalkmaz bir Maggie

İngiltere'de 11 Haziran'da yapılacak olan erken seçimler arifesinde Thatcher'ın Muhafazakâr Parti'si favori görülüyor. Margaret Thatcher, seçimleri üçüncü kez kazandığı takdirde, İngiltere'de 1812'den bu yana görevde en uzun kalan başbakan olacak.

"Yalnızca üçüncü dönem için oylarınıza başvuruyoruz. Henüz önümüzde gidilecek uzun bir yol var. Yapmak istediklerimizi gerçekleştirmek için aslında 5 yıldan daha fazla bir zamana gereksinim duyuyoruz. Parti programımız bu yüzyılın sonuna kadar olan süreç için ülkenin rotasını çiziyor. Bu yüzyılı olduğu kadar gelecek yüzyılı da hesaba katmamız gerek artık. Evet, bu işi sürdürmeyi umuyorum. Dördüncü bir kez mi? Onu da kazanmayı isterdim ama önce üçüncü kez iktidara gelelim de hele..." İngiltere'nin ve belki de dünyanın "Demir Lady"si Margaret Thatcher, seçim kampanyasını başlattığı gün İngiliz BBC televizyonunun kendisiyle yaptığı bir söyleşide söylüyordu bu sözleri. Maggie neden seçimlerin normal tarihinden önce, 13 ay daha rahat rahat oturabileceği koltuğunu tehlikeye atarak erken bir seçime gidiyordu acaba? Bu sorunun yanıtı 7 Mayıs'ta yapılan yerel seçimlerde başbakanın Muhafazakâr Partisi'nin %40'ın üstünde oyunu aldığı haktan geliyordu. Bu seçimlerin hemen ardından Thatcher, genel bir kamuoyu yoklaması da yaptırıyor ve tüm göstergelerin kendi lehine olduğunu saptıyordu. Artık bir 13 ay daha beklemeye gerek yoktu, iktidar çantada keklikti ve 11 Haziran'da İngiltere'de erken seçime gidilmeliydi. 13 ay için 5 yıllık iktidardan, sıcak koltuktan vazgeçilir miydi hiç?

"Tarihin en uzun intihar mektubu..." Bu hafta, seçimlere girecek olan İşçi Partisi, Sosyal Demokat Parti-Liberaller İttifakı ve Muhafazakâr Parti, seçim vaatlerini içerecek olan bildirilerini açıklayacak. Ancak bu metinlerde nelerin yer alabileceği üç aşağı beş yukarı belli gibi. İşçi Partisi lideri Neil Kinnock, partisinin merkez komitesinin de isteklerine uyarak oldukça ılımlı ve en önemlisi kısa bir bildiri kaleme alıyor. Zira 1983 seçimlerinden önce yayımlanan İşçi Partisi'nin seçim bildirisi, 'hınzır' bir partili tarafından "tarihin en uzun intihar mektubu" diye adlandırılıyordu. Sosyal Demokratların Liberallerle oluşturduğu ve İngiltere'de kısaca "İttifak" diye adlandırılan birlik ise, özel eğitim ve savunma harcamalarına ağırlık veren İşçi Partisi programının yanında "kurumsal reform"ları benimseyen bir eğilimi yansıtıyor: Nispi temsil, enformasyon özgürlüğü, İskoçya ve Galler bölgesine yetki devri, insan hakları beyannamesi, seçimlerin sabit aralıklarla yapılması ve parlamentoda reform gibi...

Kinnock İşçi Partisi'ni kurtaracak kişi olarak görülmüştü. Ama umulan gerçekleşmedi.

8 yıllık iktidarları döneminde yapabileceklerinin tümünü henüz tamamlayamadıklarını halka kanıtlayabilmenin telaşında olan Muhafazakârlar da oldukça radikal bir bildiri hazırlıyorlar. Başbakan Thatcher'ın en çok güvendiği ve "Atimi" olarak adlandırılan 7 bakandan oluşan ekip, gecesini gündüzüne katarak eğitim, konut ve yerel yönetimlere ilişkin yepyeni yaklaşımlarla dolu bir metni kaleme alıyor. Ancak "Demir Lady"nin partisinin "barış ve refah" diye özetlenebilecek şu klasik formülden de seçim öncesi dönemde bir hayli yararlanacağı tahmin ediliyor...

"Sınıfsal oy" kavramı yok mu oluyor? Zıt kutuplardan 2 partinin karşı karşıya geldiği eski seçimler acaba tarihe mi karışıyor? Mavi yakalıların "sınıf"ına dahil olan emekçilerin büyük çoğunluğu, tıpkı ana-babaları gibi, İşçi Partisi'ne oy verir ve gelecek "aydınlık ve güzel" günlerin özlemiyle sandık başından ayrılırlardı. Beyaz yakalı orta ve üst "sınıf" mensuplarıysa mutlaka Muhafazakârlar lehine oy kullanırlardı. Genelde vasıflı işçilere ait olan "yüzen ve gezen oylar"

Thatcher'ın 24 saati

6.00: İngiliz Başbakanı 5-6 saatlik bir uykudan sonra kalkıyor. Kahvaltıda sade kahvesiyle beraber iki C vitamini hapı almayı ihmal etmiyor. Kahvaltıdan sonra BBC'den haberleri dinliyor ve önceki günden kalma dosyaları karıştırıyor. Birazdan kuaförü gelecek ve "bakımlı bir kadın" olarak bürosuna inecek.

9.00: Bürosunda, özel sekreteri Wicks, en güvendiği diplomatı Powell ve hükümet sözcüsü Ihgham ile görüşüyor. Kâğıtlar ve dosyalarla kaplı masasının üzerinde bir vazo taze çiçek hiçbir zaman eksik değil.

10.00: Kabinenin 24 üyesi kendisini "dore lambrili" büyük salonda bekliyorlar. Günlük sorunlar konuşuluyor.

15.00: Demir Lady parlamentodaki koltuğunda. Muhalefetle arasında sadece 3 metre var. Günün en stresli saati. Küfürler, hakaretler gırla gidiyor. Başbakan arada sırada kendini tutamayıp ayağa fırlıyor, bağırıp çağırıyor.

17.00: Başbakanlık konutuna dönüyor. Gazetecilerle görüşmeler, çeşitli resepsiyonlar ve görüşmeler akşama kadar devam ediyor.

20.30: Yorucu bir işgününden sonra mutfağa girip akşam yemeğini bilfiil kendisi hazırlıyor. Dondurulmuş hazır et ve konserve sebzeler başbakanın tercihe şayan mönüsü. Tatlıya hiç rağbet etmiyor. Yemekten sonra, kocası TV'de opera saatini kaçırmamaya çalışırken, Maggie çalışma odasına geçiyor, pikaba genellikle bir Mahler koyuyor, kanapesine uzanıp notlarını okumaya dalıyor. Big Ben geceyarısını vurmadan önce de yatmıyor.

Thatcher'a dinlenebilmek için oldukça az süre kalıyor.

TÜRK KONUKSEVERLİĞİNİ
DÜNYA SEMALARINDA 53
YILDIR DALGALANDIRAN
ULUSAL HAVAYOLUMUZ

54 YAŞINDA

Hava ulaşımı bugün dünyadaki en güvenilir, en konforlu ve en hızlı ulaşım seçeneğidir. Hemen hemen bütün ülkeler ekonomik kalkınmışlık düzeyleri oranında bir hava ulaşım ağına sahiptir. Gittikçe daha çağdaş görünüm kazanmakta olan Türkiye'mizde, hava ulaşımı 1933 yılında kurulmuştur.

Bugün THY değişmeyen ve hep genç kalan ilk günkü hizmet aşkı ile dünya çapında yaygınlığa ulaşmış ulaslararası bir havayoludur.
Bu alandaki 54 yıllık deneyimi, modern uçak filosu, en son tekniklerin uygulandığı bakım servisi, konularında uzman teknik personeli, yurtdışında eğitim görmüş ve dünyanın takdirini kazanmış usta pilotları,

seçkin hizmetleriyle THY, ileri bir hava ulaşım kuruluşudur.
Kazandığı prestij ve güvenle daha iyi hizmetler sunmaya çalışan THY, 54'ncü kuruluş yıldönümü heyecanını ulusumuzla paylaşmaktan kıvançlıdır.

HİZMETTE
HER YIL
DAHA YÜKSEĞE

ise seçimlerin nihai kaderini belirlerdi. Geçmişte İngiltere'de "kafa sayısı" fazla olan sınıfın partisi, böylesi şematik bir tahminle iktidara gelirdi. Ancak o günlerden bugünlere köprülerin altından olduğu kadar "sınıf"ların altından da çok sular aktı. Seçimlere ilişkin tahminlerde bulunmak isteyen gözlemcilerin işi artık zor,çünkü dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi "ada"da da hangi kesimin kime oy vereceği önceden saptanamıyor. Örneğin, 1983 seçimlerinde İngiliz İşçi Partisi, ne emekçi sınıfının ne de sendikalı işçilerin oyunu alabildi. Bu oyların tamamına yakın bir bölümü Maggie'ye gitti. İşçi Partisi, daha ziyade "orta direğin" oylarını alabildi. İngiliz seçmeni artık kendi yaptığı işe göre değil de, iktidardaki partinin yaptığı "iş"lere bakıp oyunu kullanıyor...

Maggie durumu lehine döndürüyor. Aslında 1986 başında Thatcher'ın durumu hiç de iyi görünmüyordu. Libya baskınında Amerikan uçaklarının İngiliz üslerinden havalanmasına izin vermesi, ona ülke çapındaki prestijini önemli ölçüde kaybettirmişti. İşçi Partisi Ekim 86'ya kadar tüm kamuoyu yoklamalarını önde götürüyordu. Ancak Maggie, çok akıllı bir manevrayla gelirlerden alınan vergilerde indirime giderek birdenbire puan toplamıştı. Üstelik uzun yıllardan beri hükümeti tedirgin eden işsizlik oranı da azalmaya başlıyor ve ilk kez 3 milyonun altına düşüyordu. Thatcher'in gücünü korumasının en önemli nedenlerinden biri ise, İşçi Partisi'nin "geleneksel sol söylemler"den bir türlü vazgeçmemesiydi. İngiliz solunun artık çakaralmaz silahlarına karşın Thatcher bir yandan modern bir İngiltere'nin propagandasını yaparken, diğer yandan da Kraliçe Victoria döneminden miras kalan "düzen, disiplin ve çalışma" sloganına sahip çıkıyordu. Böylece geleneklerine bağlılığıyla tanınan İngiliz seçmenine hoş görünmeyi beceriyordu.

Orta sınıf kökenli işadamları, İngiltere'de aristokratların pabucunu dama attılar.

İşçi Partisi lideri Kinnock'ın, "nükleer silahların adadan tümüyle kaldırılacağına" ilişkin sözleri seçmenlerin pek hoşuna gitmemişti. Dahası, İşçi Partisi'nin eşcinsellerin çıkarlarını korumak amacıyla açtıkları kampanya, muhafazakâr ada seçmenine "bir beden büyük" geliyordu.Sosyal Demokrat-Liberal birlik ise ekonomik ve siyasal programındaki belirsizlik yüzünden kimsede güven uyandırmıyordu.

İngiliz seçmeni dış görüntüye önem veriyor. Thatcher'ın önemli bir başarısı da dış politika alanındaydı. İngiltere başbakanı, şimdiye dek katıldığı tüm uluslararası görüşmelerde, artık büyük bir devlet olmaktan oldukça uzaklaşmış bulunan İngiltere'yi hâlâ Batı kampının lider ülkelerinden biri gibi göstermeyi başarmış ve bu tavrıyla bir hayli de puan toplamıştı. "Üzerinde güneş batmayan imparatorluk" kompleksini bir türlü üzerinden atamayan bir ulusun evlatları için bundan daha gurur okşayıcı bir iltifat da olamazdı.

Ama Grantham'lı bakkalın kızının başardığı en önemli iş, şüphesiz İngiltere'yi orta sınıflar tarafından yönetilen bir ülkeye dönüştürmesiydi. Artık Oxford ya da Cambridge diplomaları her kapıyı açabilen anahtar olmaktan çıkmıştı. Aristokrasi geleneği bu alanda can çekişiyordu. "Şirketler kültürü", artık aristokrat ailelerden gelen çocukların değil, çok para kazananın revaçta olduğu bir toplum tipi yaratmıştı.

Sonsuza dek Thatcher mı? 2. Dünya Savaşı'ndan sonra yapılan ilk seçimlerde kendilerine savaşı kazandıran Churchill'i değil de İşçi Partisi liderini başbakan yapan İngiliz seçmeni, bu kez Maggie'yi süresiz olarak başta tutmaya kararlı gibi görünüyor. 61 yaşındaki Margaret Thatcher, 8 yıllık "iktidar balayı"ndan sonra seçimleri üçüncü kez bir daha kazanırsa sadece diğer demokratik ülkelerde değil, İngiltere'de de hayli ender görülen bir sürekliliği sağlamayı başaracak. İngiliz tarihine bakıldığında bu kadar uzun süre iktidarda kalan birini bulmak için 1812'lerdeki Liverpool Lordu'nun hükümetin başında olduğu döneme kadar geri gitmek gerekiyor. Ama unutulmaması gereken nokta, Lord'un şimdiki gibi halk tarafından değil kendisi gibi aristokrat sınıftan insanlarca seçildiği... 20. yüzyılın üst üste seçim kazanan ilk ve tek başbakanı olma onuru bakalım "Demir Lady"ye kısmet olacak mı?

Ceylan GÖLLÜCÜ

Thatcher'ın Sovyetler'i ziyaretinde takındığı tavır kendisine puan kazandırmıştı

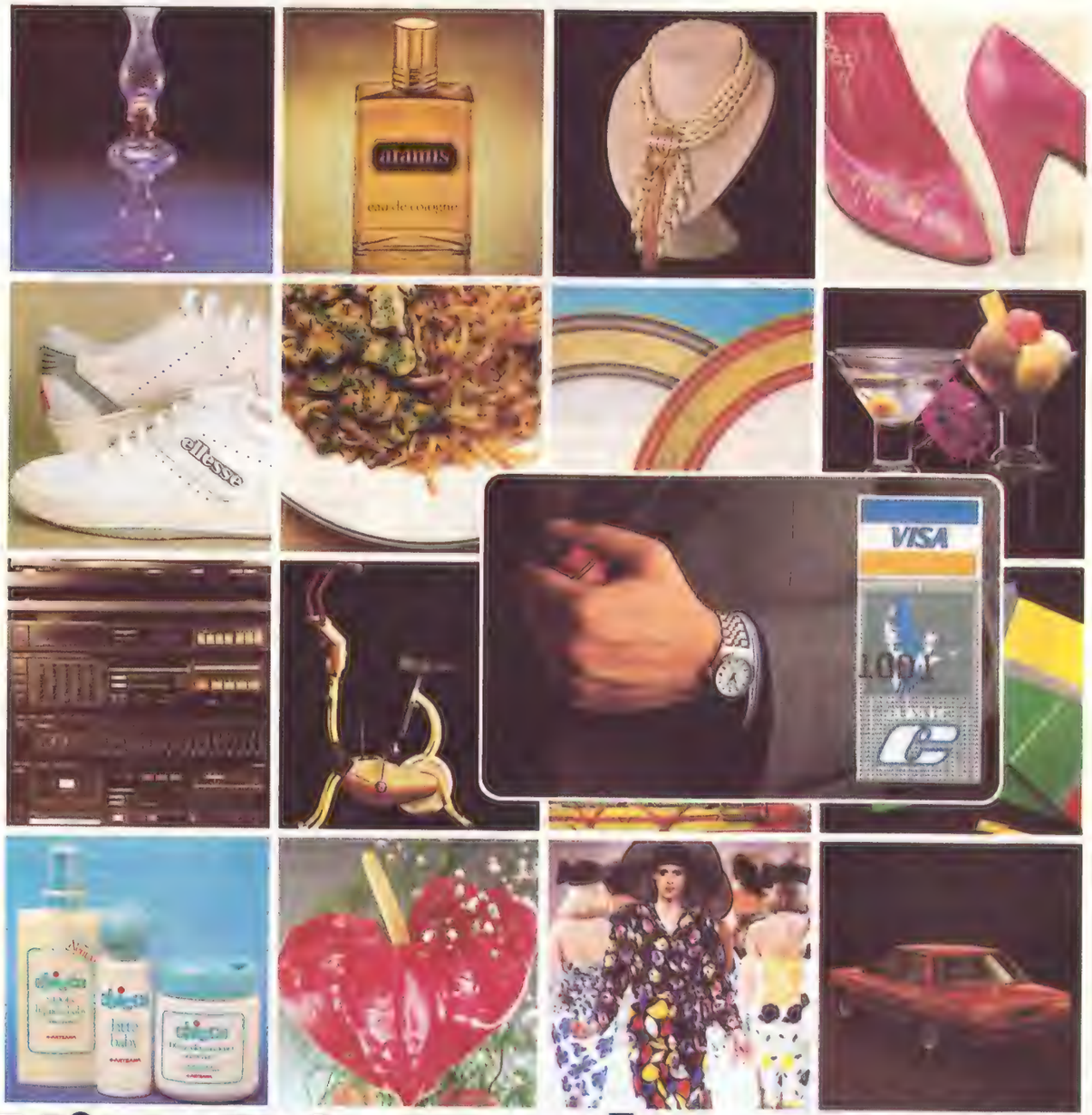

Visa: "Satın Alma Gücü"

Visa 1988 Olimpiyatlarını dünya çapında desteklemektedir.

İKTİSAT BANKASI

VISA

Visa, size Türkiye'de ve dünyanın dört bir yanında 5 milyonu aşkın seçkin işyerinde **para kullanmadan** satın almanın gücünü sağlar.
Dilediğiniz ürün ve hizmete sahip olmak için,
Visa'yı göstermeniz yeter.
Visa'yı, **İktisat** verir.

LATİN AMERİKA

Bir zamanlar gerillaydılar...

Uzun yıllar boyunca Latin Amerika'yı sarsan gerilla liderleri silahlara veda etti. Kimi savaşı terk edip, Eden Pastora gibi balıkçılığa soyunurken, kimi de silahlı eylemlerden vazgeçerek düzenin sınırları içinde mücadele etmeyi yeğliyor.

—Orada işler nasıl gidiyor?
—Kötü
—Zor günler geçiriyoruz. Birkaç gün daha böyle gider...

Konuşma, Pasifik'in ortasında sakin sakin seyreden büyük teknelerin içindekiler arasında geçiyordu. Teknelerde bulunanlardan biri Nikaragualı ünlü komutan Eden Pastora idi ama konu bu kez, bir askeri harekât ya da bir gerilla eylemi değil, balık avının kötü gitmesiydi.

Nikaragua'daki iç savaş sırasında adı "Komutan Sıfır" olarak efsaneleşen Sandinist lider Pastora, zaferden sonra devrim hükümetinde bir süre Savunma Bakanlığı yapmıştı. Ancak, daha sonra, bazı konularda yeni yönetimle anlaşmazlığa düşen "Komutan Sıfır", bir kez daha gerilla savaşının bayrağını açacaktı. Şimdi düşman, Sandinist yönetimdi. Ancak Pastora, bu kez de kendini Somoza, CIA ve ABD'nin yanında buluyordu. Kendisinden, Contralarla beraber olması istenmişti. Yıllarca bunun için savaşmamıştı ve onlarla beraber görülmeyi içine sindiremezdi.

"İhtiyar Adam ve Deniz". 250 gerillasıyla birlikte silahlara veda etmesinden sonra Kosta Rika'da bir sahil kasabasına yerleşen Pastora, burada, yine kendisine sadık adamlarıyla bir balıkçılık kooperatifi kuracaktı. "Komutan Sıfır"ın lakabı, bu kez, "El Viejo" (İhtiyar Adam) olacaktı. Önce devrime, sonra da, kendi deyimiyle "yeniden devrime" önderlik etmiş olan Pastora'nın mücadeleci ruhu yön değiştirmiş, bu kez kendisine hedef olarak Hemingway'in İhtiyar Adam'ı gibi balıkları seçmişti.

Yıllarca kendisine sadık adamlarıyla Nikaragua'nın cangıllarında çarpışan, nehirler aşan Pastora'nın gemileri şimdi Kosta Rika kıyılarında ağlarına balık takılmasını bekliyordu. Büyük komutan, emekli olmuştu.

Eski komutana göre, Sandinista, Sovyetler'in çok fazla etkisi altında kalmış ve totaliter bir rejim haline gelmişti. Contralar ise, eski diktatör Somoza'nın muhafızları ve CIA tarafından yönlendiriliyordu ve bu yüzden halkın desteğini sağlamaları mümkün değildi. İhtiyar Adam için savaşmanın artık bir anlamı kalmamıştı.

Yaşlı komutana göre "CIA bize karşı savaşırken, KGB'ye karşı mücadeleyi sürdürmek gereksizdi."

Pastora'nın sadık silah arkadaşlarından oluşan balıkçılık kooperatifinde, tekrar dağlara dönmeyi hayal edenler yok değildi. Ancak, eski savaşçının her iki tarafta da uğ-

"Kumandan Sıfır-Pastora" için savaş çok gerilerde kaldı. Artık sadece balık var.

IBM, kişisel bilgi işlemde geleceğin ilkesini sunar:

Personal System/2

IBM, kişisel bilgi işlem alanında geleceğe bugünden yön verecek Personal System/2™ ailesini sunuyor. Bu sistem, IBM'in ilerde yaratacağı yeni teknolojiye de açıktır.

Yeni ailemiz: Bugün ve yarın için tasarlandı.

Personal System/2 duyurusu, kısaca SAA (System Application Architecture)- Sistem Uygulama Yapısı- diye tanımladığımız uzun dönemli IBM planının ilk adımıdır. SAA, IBM bilgisayarlarını birbirine bağlamanın çok ötesindedir. SAA standartlarına göre tasarımlanan üst düzey dil uygulamaları tüm IBM sistemleri tarafından desteklenecektir.

Yeni standardımız: Boyutta küçük, bellek kapasitesinde büyük.

Kişisel bilgi işlemde Geleceğin İlkesi demekle vurgulamak istediğimiz şudur: Yatırımlarımızdan gelecekte de yararlanmanızı sağlamak. Böylece, her boyuttaki iş, gelecekte güncelliğini yitirme kaygısı olmadan, günümüzün en ileri teknolojisinden yararlanma olanağına kavuşuyor.

Model 80 - 041
Model 80 - 071
Model 80 - 111
Model 60 - 071
Model 60-041
Model 50
Model 30 - 021
Model 30 - 002

Geleceğin İlkesinin özünde yatan, açıklıktır. Teknolojik gelişmelere, yeni uygulamalara açık olmaktır. IBM Personal System/2, yukarıya, aşağıya, geriye, yanlara, ileriye, her yöne açıktır... Daha güçlü IBM bilgisayarlarına, ailenin daha basit üyelerine, IBM PC ailesinin önceki modellerine, diğer veri kaynaklarına ve IBM'in gelecekteki sistemlerine bağlanabilecektir...

Bir IBM Yetkili Satıcısı'na uğrayın ve bu yeni aileyi böylesine üstün kılan özellikleri yakından tanıyın... Personal System/2, yalnızca tek başına kullanılan birimler değil, çok bağlantılı, çok amaçlı ve çok işlevli gerçek kişisel sistemler dizisidir.

Personal System/2, yeni hız ve depolama kapasitesi standartları da getiriyor. Saniyede 3,4 milyon komut kapasiteli modeli, günümüzdeki kişisel bilgisayarlardan kat kat daha hızlıdır. 20 Mb'ye kadar çıkan kullanıcı belleği ve 230 Mb'ye kadar depolama yeteneğiyle dünyanın en güçlü kişisel bilgisayarlarından biridir.

IBM Personal System/2'nin genellikle orta büyüklükteki bilgisayarlarda bulabileceğiniz bir yapısı vardır. Micro Channel™ Architecture IBM Personal System/2'nin aynı anda birkaç işi birlikte görebilmesini sağlar.

Kişisel bilgi işlemciliğin geleceği geçmiştekinden çok daha parlak görünüyor: Net görüntüler ve metinler, fotoğrafa ve basılı sayfalara benziyor artık. Seçiminizi kaç renkten yapabileceğinizi dilerseniz sayabilirsiniz... Ama isterseniz biz söyleyelim: Tam 262.144 renkten!

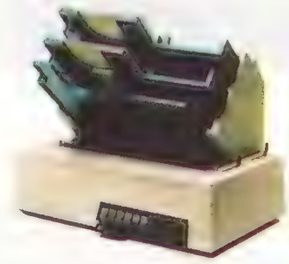

Quietwriter: Mükemmel bir iş arkadaşı.

Yazılımda da Geleceğin İlkesini sunuyor IBM: Hem bugünkü PC-DOS programlarının çalışmasını hem de daha gelişmiş uygulamalar yaratmanızı sağlayan, güçlü, yeni bir işletim sistemidir bu. Yeni görüntü birimlerinizde bulacağınız üstün özelliklerden yararlanacak PC-DOS programları da yazabilirsiniz.

İşinizi bugünden geleceğe hazırlayın. İlk fırsatta Yetkili Satıcılarımızdan birine uğrayın...

IBM

™ IBM Personal System/2, IBM Corporation'ın tescilli markasıdır.

™ IBM Micro Channel, IBM Corporation'ın tescilli markasıdır.

IBM PERSONAL COMPUTER YETKİLİ SATICILARI: İSTANBUL • ALSİS 146 65 29 • BOSS 148 75 40 • EBİM 528 64 44 • ENTER 166 35 89 • HESMAK 143 30 93 • İSOMAK 169 97 47 • İSTANBUL PAZARLAMA 172 24 43 • MİKRO SİSTEM 172 11 00 • PERKOM 172 82 31 • PORTAŞ 130 15 07 • SERBİM 167 50 57 • TEPUM 141 68 77 • YABİM 172 46 10 • **ANKARA** • BORDATA 139 62 00 • EBİM 118 32 54 • EKSPRES BİM 138 75 74 • PROTEK 137 43 13 • **İZMİR** • AYKER 14 02 49 • EBİM 21 93 68 • EKSPRES-BİM 25 07 45 • EVAC 22 17 91 • YABİM 25 86 75 • **ADANA** • BORDATA 37 619 • ÖZBİLGİ 37 561 • **BURSA** • BOSS 27 403

Tramp Character Licensed by Bubbles Inc. S.A.

Eski gerilla lideri Gabeira'nın gelecek yıl, Rio de Janeiro Belediye Başkanlığı'nı kazanması kimseyi şaşırtmayacak

radığı düş kırıklığı, adamlarını yeniden savaşa sokma olasılığını ortadan kaldırmıştı.

Kuşkusuz, Latin Amerika'nın tüm eski gerilla liderleri, Eden Pastora gibi siyasi mücadeleden vazgeçmeyi seçmemişti. Uruguay, Brezilya, Arjantin gibi ülkelerde, diktatörlüklerin peş peşe yıkılmasından sonra, 1960'ların gerilla önderleri yeniden siyaset sahnesine geri dönüyorlardı. Yıllarca hapiste veya sürgünde kalan bu sol eylemciler, ülkelerindeki değişikliklere göre mücadele biçimlerini değiştirmek ihtiyacını hissetmişlerdi.

Silahlara Veda. "Şiddete başvurmadan, demokratik yollarla iktidarı elde edeceğiz." Bu sözleri söyleyen Brezilyalı eski gerilla lideri Fernando Gabeira, şu anda ülkesindeki Yeşiller Partisi'nin başkanıydı. Geçen yıl Rio de Janeiro'da yapılan eyalet başkanlığı seçimlerinde üçüncü sırayı almıştı. 1988'de yapılacak olan belediye başkanlığı seçimlerinde daha da iyi bir sonuç alması bekleniyordu. Düzenin sınırları içinde mücadele etmeye karar veren Gabeira, silahlı mücadele yıllarını anlatan bir de kitap yazmıştı. Kitap tam 33 baskı yaparak kendisini de şaşırtacaktı.

68 Kuşağı'ndan bir başka Brezilyalı önder ise, yıllar süren hapishane ve sürgün hayatından sonra, Komünist Parti'nin Mao'cu kanadının temsilcisi olarak parlamentoya girecekti.

Gabeira'nın geçirdiği değişim, onun Küba'da sürgünde yaşadığı günlere rastlıyordu. Ülkesine döndüğünde, şöyle demişti: "Silahlı mücadeleyi kazanmanın önemli bir sorunu var. Bu da, kurtarıcılardan sizi kimin kurtaracağıdır."

1960'larda Uruguay'da Robin Hood'vari bir çete olarak örgütlenen Tupamaroların geçirdiği değişim de Brezilya'daki yoldaşlarınınkine benziyordu. Önceleri sadece, yiyecek çalıp yoksullara dağıtan Tupamarolar, daha sonra silahlı mücadele yolunu seçmişlerdi. Ülkede en az Che Guevara kadar ünlü bir halk kahramanı haline gelen Tupamaro'nun kurucusu Raul Sendic, şu anda oldukça legal bir konumdaydı. Devrimin büyükbabası diye anılan 60 yaşındaki Sendic'in, yapılan kamuoyu yoklamalarına göre 1989 seçimlerinde senatoya girmesi mümkündü. Ancak, bir çatışma sırasında çenesi ve dilinin bir kısmını kaybeden ve 14 yıl boyunca tecrit hücresinde yatan büyükbaba, konuşma güçlüğü çekmesi nedeniyle adaylığını koymayacağını açıklıyordu.

Devrimin "büyükbaba"sı Uruguaylı Sendic mücadelesini gazetesiyle sürdürüyor.

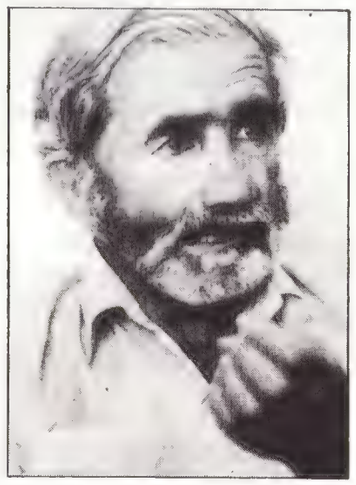

Sendic, artık mücadelesini, çıkardığı gazetenin sütunlarında sürdürecekti. Oradan torunlarına seslenen büyükbaba, değişik mücadele biçimlerini önerirken, silahlı mücadele konusunda da, "Biz yenilginin mareşalleriydik. Niye geçmişe dönelim?" diyordu.

Bir zamanlar Latin Amerika'yı sarsan eski gerilla liderlerinin kendilerini reformdan geçirmeleri şüphesiz bir tesadüf değildi. O ateşli yıllarda, onlara her türlü parasal, ideolojik ve teknik desteği sağlayan Küba da artık eski Küba değildi. Castro, Arjantin, Uruguay, Brezilya gibi ülkelerle daha dikkatli diplomatik ilişkiler kuruyor ve onlarla daha sıkı politik ve ekonomik bağlar geliştiriyordu.

Ülkeden ülkeye devrim ateşini tutuşturmak için dolaşan Che Guevara efsanesi belki de artık bitmişti. Kim bilir belki de Che Guevara bugün yaşasaydı, o elde silah dağları aşan Che olmaktan çıkar, Havana'da aklıselim bir bakan olarak yaşamını sürdürürdü●

EKONOMİK SON FIRSAT:

Hâlâ IBM PC'lerinize Bir Terminal Bağlama şansınız var!

"PC SHARE"

PC Share Nedir?

PC Share: Bir IBM monitor, bir IBM Klavye (U.K.)'den meydana gelmiş terminalinizin; IBM PC'nize 15 m. uzaklığa kadar donanım ve yazılım özelliklerinin yardımıyla bağlanması olayıdır. Bu sistemin gerçekleşmesiyle; bir I B M PC'niz, 2 adet I B M PC gibi çalışmaya başlayacaktır. Çünkü "PC Share"in yardımıyla ana sistem hafızası, diski ve yazıcısı iki giriş tarafından arzulandığı oranlarda paylaştırılır, bu da tekli sisteminizin daha verimli bir şekilde değerlendirilmesi olayına dönüşür. Bunun örneklerine baktığımızda, bir ekrandan klasik ticari uygulamaların (Muhasebe, stok-fatura-cari gibi) çalışıldığı ortamlarda, diğer ekrandan da popüler iş programlarının (Lotus 123, Symphony, Database III +, Wordstar gibi) işlem görmesi söz konusudur. Ayrıca, arzulandığında, her iki ekran kullanıcısının da, aynı anda, aynı program üzerinde çalışabilme imkanı vardır.

30 Haziran 1987'ye kadar geçerli fiyatlar:

1-) "PC SHARE" TERMİNAL SİSTEMİ 1.250.000.-TL
IBM Yeşil ekran, IBM Klavye (U.K.), 15 metre kablo, donanım ve yazılım özellikleriyle komple.

2-)" PC SHARE + IBM PC / SFD "..... 4.000.000.-TL
2 Yeşil ekranlı, 2 klavyeli, 640 KB ana hafızalı, 360 KB, disketli (5¼"), 20 MB sabit diskli sistem komple.

NOT: "PC Share" kartı bir Zaki Corp. ürünüdür. Fiyatlarımıza KDV dahil değildir.

IBM Yetkili Satıcı Personal Computer

ALSİS

ALTINYILDIZ SİSTEM İLETİŞİM SERVİSLERİ A.Ş.
Ergenekon Cad. no: 100 Şe-Tat İş Hanı Kat: 2 No: 215 Feriköy-İSTANBUL
Tel: 146 65 29 - 140 31 24 - 557 15 31 (15 Hat) Telex: 28824 ALIN tr.

ALSİS A.Ş. BİR ALTINYILDIZ ŞİRKETLER GRUBU KURULUŞUDUR.

Yarbay Rabuka darbeden sonra asayişi sağlayamadı.

FİJİ

Erken kalkan darbe yaptı

Dünyanın en kolay askeri darbelerinden biri, Pasifik Okyanusu'nda küçük bir adalar devleti olan Fiji'de yapıldı. Ülkenin ragbi ve atletizm milli takımlarının eski kaptanı Yarbay Sitiveni Rabuka, yanına 10 asker alarak parlamento binasına geldi, Başbakan Bavadra ve bakanları bir kamyona bindirerek başkentin dışına çıkarttı, muhalefet üyelerine de işbaşına gitmemelerini söyledi ve başkanlık koltuğuna oturdu.

Muhalefet liderleri genelde darbeyi desteklerken, son seçimleri kaybeden ülkenin eski başbakanı, yeni kabinede yer alabileceğini bile söyledi. Darbeye tepkiler ise hayli sert oldu. Fiji'nin komşuları Avustralya ve Yeni Zelanda, darbeyi meşru görmediklerini açıklarken, ülkede yaşayan ve nüfusun yarısını oluşturan Hintli işçi memurlar işlerine gitmediler, tüccarlar kepenklerini açmadılar, ülkenin çeşitli yerlerinde protesto gösterileri yapıldı. Ama bütün olup bitenler, darbeden 4 gün sonra Rabuka'nın devlet başkanı sıfatıyla yemin ederek göreve başlamasını engellemedi.

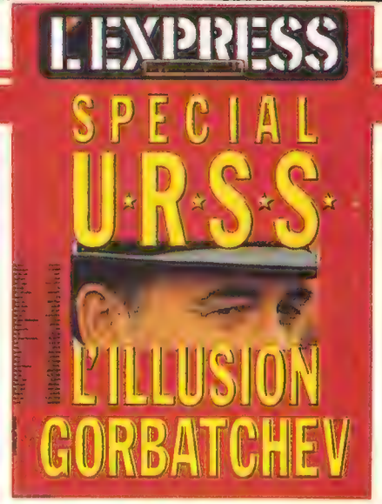

SOVYETLER BİRLİĞİ

"Glasnost" vize vermeyince

Fransızların ünlü L'Express dergisi, Sovyetler Birliği hakkında özel bir sayı hazırlamak istiyordu. Dergi yetkilileri, bu amaçla Mart ayında Sovyetler Birliği'nin Fransa'daki makamlarına başvuruda bulunmuşlar ve 3 gazeteci için vize istemişlerdi. Ama Sovyetler'den bir ay içinde ses seda çıkmayınca, bu kez, başka 3 gazeteciyi yasadışı yollardan, gizlice ülkeye sokuyorlar ve özel sayılarını bu hafta yayınlıyorlardı. "Glasnost" denilen açıklık politikasını uygulamayan Fransa'daki Sovyet yetkilileri bu defa fena avlanmışlardı.

FRANSA

Küçüğün de küçüğü var

Sadece Fransa'nın değil, dünyanın da en küçük bucağı olarak tanınan Verdun yakınlarındaki Ornes, bu niteliğini kaybetmek üzere. Sadece bir tek kişinin, bucağın 71 yaşındaki kadın belediye başkanının yaşadığı yerleşim birimine, geçtiğimiz günlerde iki çocuklu genç bir çift yerleşmeye karar verdi. Fransa'nın en küçük bucağı, bundan böyle, Pireneler bölgesinde, 2 kişinin yaşadığı Caudies-de,- Conflent olacak.

Ünlü şov yıldızı Amanda Lear'in anılarını yazdığı kitap, şu anda İtalya'da best-seller olma yolunda... Her gece değişik bir kentte, değişik bir erkekle beraber olmasıyla tanınan ve "İtalyan erkeklerini soğuk İngiliz sevgililerine her zaman tercih ettiğini" saklamayan Lear'ın "eserinin" bu kadar süksе yapmasının nedeni, güzel şov yıldızının kendisine yakın olduğu halde bugüne kadar yatmadığı şimdilik tek erkek olan, Milan Kulübü başkanı Silvio Berlusconi ile olan ilişkisinin ne düzeyde olduğunu bu kitabında ayrıntılı bir biçimde anlatması.

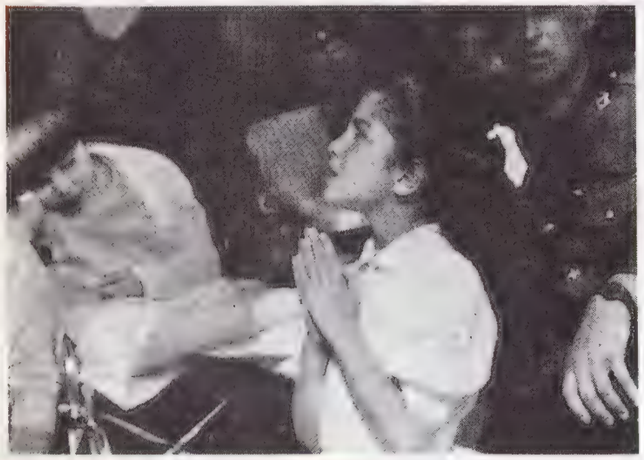

Alba bir gün boyunca Meryem Ana'nın görünmesini bekledi.

İSPANYA

Meryem Ana randevuya gelmedi

Güney İspanya'da, Andalucia'da yaşayan 11 yaşındaki Alba adlı kız geçenlerde oldukça ilginç bir iddiada bulundu. 26 Nisan tarihinden beri, her akşam tam 18.30'da Meryem Ana kendisine görünüyordu. Haberin duyulmasının ertesi günü, İspanya ve Portekiz'in dört bir köşesinden 30 bin kişilik bir kalabalık Alba'nın köyüne akın ediyor ve küçük kızın çevresinde büyük bir daire oluşturarak mucizeyi beklemeye başlıyorlardı. Saat 18.30'a doğru, küçük kız duaları ve yakarışları artırmaya başlamıştı. Ama bütün çabalar boşunaydı. Gelen giden olmamış 30 bin Katoliğin mucize beklentisi bir başka bahara kalmıştı.

PORTRE

MARCELLO MASTROİANNİ

Çapkın İtalyan'a Cannes'da ödül

1950'lerde sinemaya "yakışıklı çapkın" rolleriyle başlamış, kısa sürede güldürü ve dram rollerinin aranılan oyuncusu konumuna gelmiş, özellikle Sophia Loren ile canlandırdığı filmlerle sinemaseverlerin hafızalarına yerleşmişti. Son Cannes Film Festivali'nde "Kara Gözler" adlı filmde canlandırdığı rolle en başarılı erkek oyuncu seçilerek, 63 yaşında olmasına karşın, sanat yaşamının zirvesinde olduğunu bütün dünyaya gösterdi.

Fellini, Antonioni, de Sica, Scola gibi dünyaca ünlü İtalyan yönetmenlerle çalışmış, genellikle canlandırdığı, sorunlu, kafası karışık çağdaş kent insanı tiplemesinde hayli başarılı olmuş, sinemada çağdaş Avrupalı'nın simgesi haline gelmişti. Sadece oyunculuğu değil, güzellikleriyle ünlü iki yıldızla, Catherine Deneuve ve Faye Dunaway ile olan aşklarıyla da gazetelerin manşetlerine konu olmuştu.

Mastroianni (ortada) kendisine ödül kazandıran "Kara Gozler" filminde

KISA... KISA...

● **Çin lideri Deng Siaoping, Mao** döneminde yapılan kültür devrimini, "Çin'in çağdaşlaşmasının gecikmesine neden olan büyük hata" olarak nitelendirdi.

● **İngilizlerin ünlü rock şarkıcısı,** Genesis topluluğunun eski elemanlarından Peter Gabriel, geçtiğimiz hafta içersinde Nikaragua'ya giderek Sandinist lider Ortega ile gizli bir görüşme yaptı.

● **İngiltere'de büyük skandala neden** olan ve ülkede basılması yasaklanan "Casus Avcısı" adlı kitap, ABD'de basıldı.

SERMAYE PİYASASI

"Koş kızım Çimsa..."

İstanbul borsasında adeta bir hipodrom havası yaşanıyor. Tasarruf sahipleri için hisse senedi almak hem cazip hem de heyecanlı bir yatırım. Ev kadınından emeklisine kadar pek çok küçük tasarrufçu tahvil ve hisse senedine yöneliyor.

Oldukça heyecanlı, heyecanlı olduğu kadar da hırslı bir topluluk. Hani neredeyse "Yürü oğlum 3 numara.." yerine "Koş kızım Çimsa.. Göreyim seni Lassa.." diye bağıracak, "Burun farkı ile kaldık.." diye hayıflanıp ümitlerini ertesi güne, bir anlamda "ertesi yarışa" bırakacak. Evet, at yarışlarını çağrıştıran bu görüntüler; hipodroma değil, müdavimlerine onun kadar yoğun heyecanlar yaşatan borsaya ait.

1982 yılında yaşanan "banker skandalı"ndan sonra, küçüklü büyüklü tasarruflar yeniden gayrımenkule yöneliyor, tasarruf sahipleri banka ve bankerlere olan güvenini yitiriyordu. Buna karşın hızla yükselmeye devam eden enflasyon, düşük banka faizleri, özellikle küçük tasarruf sahiplerini Türkiye'de henüz tanınmayan, yepyeni bir piyasaya götürüyordu. Bu yeni piyasada menkul değerler, yani hisse senedi ve tahviller pazarlanıyor, hem para kazanılıyor hem de borsadaki dalgalanmalar sayesinde neredeyse bir at yarışındaki kadar heyecanlı dakikalar yaşanıyordu.

Hisse senedi koleksiyoncusu. 1983 yılında yayınlanan Menkul Kıymetler Borsaları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile atılan ilk "güvence" girişimi 1986 yılı başında İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın faaliyetine başlaması ile gerçekleşiyordu. Tasarruf sahipleri için cazip kârları ve dinamik atmosferi ile yepyeni bir pazar açılmıştı. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası artık yalnızca banka, aracı kurumlar ya da borsa komisyoncuları temsilcileri değil, küçük tasarruf sahipleri tarafından da sıkça ziyaret ediliyordu. Özellikle emeklilerin rağbet ettiği bu yeni "işyeri"nin de "kıdemlileri", "profesyonelleri" oluşmaya başlıyordu. "Profesyoneller" arasında sayılan ve elindeki hisse senedi çeşidinin sayısı 140'ı geçen Mustafa Ateşer kendisinin de deyimiyle bir tür "koleksiyoncu" sayılıyordu. 61 yaşındaki Ateşer yirmi yıldır hisse senedi topladığını söylerken, "zamanında" çok zarar etmesine karşın bu "hastalıktan" kurtulamayanlardandı.

FİDAN ERTEKİNGİL

Menkul Kıymetler Borsası, müdavimlerine hem kârlı hem de heyecanlı anlar yaşatıyor

Emekli tütün eksperi 69 yaşındaki Mehmet Filiz de hisse senedini tahvile tercih edenler arasında yer alıyordu. Borsaya gidip gelmek artık O'nun yeni işi, hisse senetlerindeki dalgalanmalar ise keyifli bir heyecandı. 15 çeşit hisse senedine sahip Filiz, bugün emekli olsa tüm ikramiyesini gene borsada kullanacaktı.

Tıpkı banker skandalı dönemi öncesinde olduğu gibi, ev toplantılarının ana konusu tasarrufların nasıl değerlendirileceği üzerinde yoğunlaşıyor, hisse senedi ve tahvil piyasası tartışılmaya başlanıyordu. Hisse senedinin riskini göze alamayanlar için tahvil daha az kârlı da olsa en emin yoldu. Emekli öğretmen Şükran Sokullu da elindeki parasını tahvil ile değerlendirenlerden biriydi. Kısa süre sonra belki başka bir yatırım için çözeceği tahvilleri sayesinde parasının değeri korunmuş oluyordu.

Kâr Allah'tan zarar bizden... Yatırım Finansman sahibi Zeki Döşlüoğlu, banker skandalından sonra alınan önlemler ile tasarruf sahiplerinin güveninin yeniden kazanıldığını belirtiyor, ancak bu konuda çok bilinçli davranılması gerektiğini savunuyordu. Döşlüoğlu Amerika'da sokaktaki ayakkabı boyacısının bile sermaye piyasasını takip ettiğini, Türkiye'nin henüz bu boyuta gelmesi beklenmese dahi, önemli bir canlanmanın söz konusu olduğunu söylüyordu. Döşlüoğlu'na göre piyasaya ilk giren tasarruf sahibi kendilerinden akıl istiyor, "kâr etmelerini Allah'a, zarar etmelerini ise danışmanlarına" bağlıyorlardı. Menkul kıymetlere dönüşen tasarrufların "daha çok hazine bonosu, sonra özel sektör tahvili, sonuncu olarak da hisse senedine dönüşmesi" görüşüne Değer Menkul Değerler AŞ sahibi Tuncay Artun da katılıyordu. Artun'a göre hisse senedini tanımayan, riski göze almak istemeyenler daha düşük verimli de olsa tahvili tercih ediyorlardı. Ancak, önceleri entelektüel kesimin ilgi gösterdiği hisse senedi piyasası, artık her kesimden tasarrufçuya cazip gelmeye başlamıştı.

SÜLEYMAN TEL/NOKTA

Döşlüoğlu:"Amerika'da ayakkabı boyacıları bile borsayı izliyor"

ERZADE ERTEKİNGİL/NOKTA

Emekli tütün eksperi Mehmet Filiz için borsa, yeni bir işyeri..

SÜLEYMAN TEL/NOKTA

Artun borsanın canlandığı görüşünde

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Araştırma ve Eğitim Müdürü Azmi Fertekligil de borsaya ilginin günden güne arttığını doğruluyor, hatta iktisat ve ekonomi fakültelerinde okuyan üniversite öğrencilerinin de sıkça bilgi almaya geldiklerini söylüyordu.

1986 yılı ocak ayında faaliyete geçen borsada yine 1986 yılının ilk altı ayında işlem gören hisse senedi sayısı 1 milyon 300 bin, özel sektör tahvillerinin sayısı ise 11 milyon 250 bini buluyordu. Tahvile oranla hisse senetlerinin daha düşük işlem görmesi ise, yeterli sayıda anonim şirketin halka açılmamasına ve borsadaki işlem yoğunluğunun yetersizliğine bağlanıyordu.

Hümeyra ÖZALP

Hisse senedi nedir?

Sermaye piyasası ya da borsada işlem gören en önemli "mal" hisse senedidir. Bir anonim şirketin hisse senedini almak, o şirkete ortak olmak demektir. Tasarruf sahipleri açısından hisse senedinin önemli 3 avantajı vardır. Temettü adı altında gelir sağlar, zamanla değeri artar ve "yavrulama" yapar.

1985 yılında çıkan bir kanunla temettü ve satış gelirleri vergiden muaftır. Hisse senedine yatırım yapmak isteyen tasarrufçu için en önemli nokta, seçtiği şirketin mali durumu, yatırım politikası ve yönetimidir. Hisse senedi edinmek, ortak olunan şirketin yönetimine ve genel kurul toplantılarına katılma hakkı verir. Hisse senedi enflasyona karşı da dayanıklıdır. Enflasyon ile birlikte şirket varlıklarının piyasa değerindeki yükselmeler, fiyat artışı yolu ile hisse senetlerine yansır.

Hisse Senedi I. Pazar'nda işlem gören bazı şirketlerin verimleri ile 1986 yılı kâr payları

Şirketler	Kâr Payı 1986 (%)	Verim* (100)
Akçimento	235	188,62
Anadolu Cam	30	184,93
Arçelik	35	192,00
Bağfaş	55	169,03
Çimsa	175	296,00
Çukurova Elektrik	100	211,51
Döktaş	50	190,67
Good Year	200	162,16
Kartonsan	17,91	161,31
Kav	300	215,22
Lassa	32	250,00
Sarkuysan	60	163,32
T.Demir Döküm	50	242,42

* Tablodaki verim sütunu 1 ocak 1987 tarihinde satın alınan hisse senedinin 15 Mayıs 1987 tarihi itibariyle kazandığı değeri gösterir.

Tahvil nedir?

Devlet, diğer kamu kurumları ve anonim şirketlerin ödünç para bulmak amacıyla çıkarttıkları eşit değerli ve aynı ibareli borç senetleridir. Kurumla tasarruf sahibi arasında bir "borç-alacak" ilişkisi oluşturur. Genellikle "hamiline" yazılıdır. Sabit gelirli ve dönemsel olarak faiz getiricidir. Devlet tahvillerinin vergiden muaf olmasına karşın, özel sektör tahvilleri faiz gelirleri üzerinden yüzde 10 vergiye tabidir.

1987 Mayıs ayı rakamlarına göre, gelir ortaklığı senetleri yılda ortalama yüzde 40, devlet tahvilleri yüzde 46,5-47, özel sektör tahvilleri ise yüzde 50-52 gelir sağlamaktadır.

HAKKI DEVECİ-NOKTA

Abdullah Erkal, garip ama hem infaz memuru hem ozan

manımız Erkal bununla da yetinmedi. Hızını alamayıp Marsa'nın sorumlu memuru aleyhine bir de kamu davası açtı. Geçenlerde sanığı tam 2250 lira para cezasına çarptıran bu davayı da kazandı. Ozan, "infaz memuru" Abdullah Erkal şimdi çok memnun. Mahkeme kararının ardından adliye kapısında hissiyatını dile getirmek için döktürdüğü şiire bakılırsa karar şairliğine de yaramış: "Hörmetimiz çok sizlere/Et size, kemik bizlere/ Yine de batarız gözlere/Utanın beyler, utanın."

ERKEN TEBRİK

"Menderes'i beyazperdede canlandıracağınızı duyunca çok sevindim, başarılar diliyorum." Aytaç Arman bugünlerde sık sık bu türden telefon konuşmalarına maruz kalıyor. Neden mi? Babası dönemin Demokrat Parti İznik İlçe Başkanı, kendisi bugünün sinema yapımcılarından Atilla Candemir, çocukluğunun 1950-1960 dönem tanıklığını "Babam Yolları Açıyor" adlı bir filmle beyazperdeye yansıtmak amacında. Geçenlerde de filmdeki Adnan Menderes rolünü Aytaç Arman'ın üstlenebileceğini duyurdu.İşte o günden beri Arman'a telefonlar yağar oldu. Fakat Aytaç Arman henüz karar vermiş değil. Karar vermek şöyle dursun, senaryonun neye benzediğini bile bilmiyor. Ve diyor ki: "Senaryoyu okumadan, yansıttığı politik görüşü paylaşmadan karar vermem mümkün değil. Filmde o döneme nasıl bakılıyor, Menderes nasıl ele alınıyor, bunların tümünü bilmeden hiçbir şey yapamam." Fakat Arman'ın çok şaşırdığı bir şey var: Gelecek yıl gerçekleşecek muğlak bir projeye ve proje kadar muğlak bir role bu denli ilgi neden? Aytaç Arman yine kendi yanıtlıyor: "Birileri bizi kullanıyor. Belirli bir politik kanat bugün yalnızca temenni olan bir filmi kendi politik oluşumlarına alet ediyor. Amaç, Menderes ismini her fırsatta sıcak tutmak."

VER BİR FELAKET!

"Alkol felakettir." İnsanı yerinden hoplatıcı bu "uyarıcı" cümleye birçok yerde rastlamışsınızdır. Boğaziçi'nden kente dönen yol kenarı pankartlarında, Yeşilay ilan ve afişlerinde... Ama geçenlerde, taaa başından işlevini yerine getiremeyeceği anlaşılan bir yerdeydi: Bilsak Yeniköy Lokali'nin açılış kokteylini duyuran zarfın üzerinde... Yani posta pulunda... Beklenebileceği gibi davetlilerden hiçbiri posta pulunun uyarısına kulak asmadı. Sanat, sinema ve akademik çevrelerinin kaynaştığı kokteylde içkiler su gibi aktı. Özellikle de açılışın yapıldığı 15 Mayıs Cuma gününe kadar yürekleri hop oturup hop kalkan yöneteciler pek bir keyifliydi. Yeniköy Bilsak mahallum: Kapalı mekânı bulunmayan açık hava lokanta ve barı.Eh İstanbul havası da malum: Özellikle o hafta hava bir açıp bir kapıyor. Ama cuma günü İstanbul havası azizliğini kendine sakladı ve Yeşilaycı posta puluyla alay edercesine açıverdi. Anlaşılan Yeşilay,karşıtlarını içkiden ve hoş bir akşamdan mahrum etmek istemedi.

Bilsak Yeniköy Lokali açılış kokteyl davetiyesinin pulu davetlilerin gözünü korkutamadı

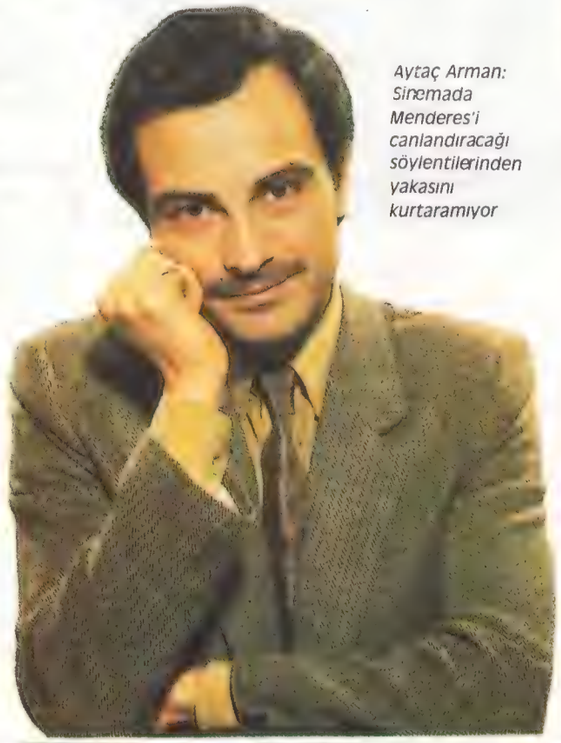

Aytaç Arman: Sinemada Menderes'i canlandıracağı söylentilerinden yakasını kurtaramıyor

KADININ ADI, ERKEĞİN YÜZÜ

Biliyorsunuz, yaklaşık üç ay önceleri Kadınca Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Duygu Asena'nın ilk kitabı yayınlandı: "Kadının Adı Yok." Asena kendi deyişiyle dergilerde yazdığı sayfalar yetmediği, daha söyleyecek çok şeyi olduğu için yazmıştı kitabını. Herhangi bir kadını, herhangi bir kadının yaşama bakışını bir kadın gözüyle öyküledi kitabında. Savaşmayı, kaderine razı olmamayı önerdi kadınlara. "Kadının Adı Yok" denis bir ilgi gördü. Aylardır en çok satan kitaplar listelerinin başlarında. Şimdiyse filmi çekilecek. Kadın konulu filmlere imzasını atan Atıf Yılmaz bugünlerde kitabın kullanım hakkını satın aldı. Yakın bir gelecekte de çekimlere başlanacak. Senaryoyu Barış Pirhasan yazacak. "Adı olmayan kadın"ı ise Hale Soygazi canlandıracak. Kitaptaki erkek kahramanlara gelince... İşte orası karışık. Erkek oyuncular üzerinde karara varılmış değil. Düşünülenler arasında Tarık Tarcan ve Alev Sezer gibi isimler var. Evet, "Kadının Adı Yok" ama "erkeğin de yüzü yok" galiba...

YÜCEL YAMAN/TEL NOKTA

Duygu Asena, Hale Soygazi: Biri "Kadının Adı Yok" kitabının yaratıcısı, ötekinin bedenindeyse "adı olmayan kadın" canlanacak.

ANAYOL

Özal ile Demirel'in bir araya gelmesi, hem de bir "çatı" altında bir araya gelmesi için sağda kollar sıvandı. Arabuluculuk rolünü, bu işlerde deneyimli Aydınlar Ocağı üstlendi. Başkent kulislerindeki yoğun iddialara bakılırsa bir hayli de "yol" kat edildi. Söylenenlere göre bu "yol", ANAP ile DYP'yi yeni bir partiye götürüyor. Partinin muhtemel adı bile belli: Anayol Partisi. Anavatan'ın "ana"sı, Doğru Yol'un "yol"u, birleşip, sağın gönlünde yatan tek büyük partinin adı olacak. Tabii bu alıntılar, akla birkaç soru getiriyor. Örneğin, ANAP yeni partiye adının bir bölümünü takdim ederken "milletin anası" ne olacak? Ya da, yeni bir "yol"a girilirken iki liderden, yani Özal ve Demirel'den biri "yolcu" olacak mı? Bu şaka-sorular bir yana, Anayol Partisi için girişimler bütün ciddiyetiyle sürüyor. O kadar ki, söylenenlere bakılırsa, yeni partinin mali kaynağını oluşturacak bağış miktarları bile şimdiden saptanmış...

EMRE ULAŞ/NOKTA

Mesela!

Milli Gazete yazarlarından Yasin Hatiboğlu, "Gençlik bayramı ve gençlik haftası" başlıklı yazısında diyor ki:

"Dedelerin geçmişte yalnız ve sadece imanlarının kuvvet ve kudretleriyle kazandıkları: 'Emperyalist Kovma' başarısını vesile yaparak; 'İşte gençler bugün sizlerin bayramıdır!' denilmesinin sami-miyetle alakası nedir düşünülmek gerekmez mi?"

CİNSELLİK / FANTEZİLER

Hayali daha mı iyi?

Sorunsuz, üstelik de keyifli hayaller cinselliğimizi derinden etkiliyor. Ünlü seksolog çift Masters ve Johnson son kitaplarında cinsel fanteziler dünyasına eğiliyor.

İçleri dışları seks oldu. Yirmi yıldır cinsel bir dünyada yaşıyorlar. Çok eleştirildiler ama çok da taklit edildiler. Kimse onların düşüncelerini ve tezlerini görmezlikten gelemedi. Bunlar kim mi? William Howell Masters ve Virginia Eshelman Johnson. Bir döneme imzalarını atan bu seksolog çift, tedavi yöntemleriyle 60'lı ve 70'li yıllarda çekingen, bıkkın, sorunlu eşlere yeni bir aşk yaşamı getirmişlerdi. St Louis'deki klinikleri bugün de cinsel aşkın "Beyaz Saray"ı sayılıyor. Cinsellik ve sorunları üzerine yeni bir şey söylerken, "acaba Masters ve Johnson buna ne der?" diye sormamak hata kabul ediliyor. Artık yaşlılık merdivenini tırmanmaya başlayan karı kocanın son kitabı da beklenen gürültüyü kopardı. Bu kitap tam 600 sayfa tutan bir deneyler ve belgeler toplamı. Adı "Aşk ve seks ilişkileri".

Düşleye düşleye. "Hep cinsel ilişkiden kaçmaya çalışırdım. Çünkü cinsel organımın boyunu çok küçük buluyor ve utanıyordum. Fantezilerimde ise küçük bir kadınla beraberimdir ve kadın penisimin gücünden korkmaktadır. Bir gün bu fantezimi sevişme sırasında aklıma getirdim ve bütün sinirliliğim, huzursuzluğum çekip gitti. Belki aptalca bir şey ama bir süredir sevişirken bu fanteziyi de kuruyorum ve kendimi daha iyi hissediyorum"... İşte böyle yığınla vaka ve belgenin yer aldığı, Masters ve Johnson'ın kitabı cinsel fanteziler üzerinde odaklanıyor. Fanteziler yani belli bir sürekliliği olan cinsel hayaller birçok insan için iç çatışma ve gerilimleri azaltmanın en kolay ve emin yolu durumunda.

Bir üniversite hocası, ününden hiçbir şey kaybetmeden, eli ayağına dolaşmadan sınıfının en güzel kızlarıyla yatabilir. Tabii hayalinde. Bir genç erkek annesinin yakın arkadaşlarından biriyle sevişmeyi hayal edebilir ve bu ortalığı karıştırmaz. Psikologlara göre yalnız cinsel olanları değil, tüm fanteziler bir subap görevi görmekteler. Birtakım ihtiyaçların kimseye acı vermeden çözümlenmesinin bir yolu oldukları apaçık. Hayallerde korkular yenilebilir, gündelik yaşamdakinden daha adil ve daha güçlü davranılabilinir.

Hayali cihan değer. Cinsel fanteziler genellikle mastürbasyonla bağlantılıdır. Ama cinsel ilişkiler sırasında da oldukça sık devreye girdikleri biliniyor. Kimisi için bu erotik etkinliği başlatan bir şalter. Kimileri de gerçekte tatmin etme fırsatını bulamadıkları arzularını en dolu dizgin halleriyle fantezilerine sokar ve dizginlemeyi başarırlar. Masters ve Johnson fantezilerin plato evresinden, sorunsuz bir biçimde orgazma geçmede çok yararlı olduklarını yazıyor. Orgazm bir doruktur. İlk kızışma sırasında, deyim yerindeyse düzlük bir yerde, yani platoda takılıp kalan çoğu insan gözlerinin önüne fantezilerini getirdiğinde orgazma doğru tırmanmavı başarabilmekte.

Masters ve Johnson'a göre hazzın on emri

1) Henüz elbiselerinizi çıkarmamışken iyi bir atmosfer yaratın.
Bu bir anda, belki bir gün, bir haftada bile olacak şey değildir. "Havaya girmek" hem fiziksel, hem de psikolojik olarak yavaş yavaş gerçekleşir.

2) Eşinizle cinsel şeylerden konuşun.
Bu konudan söz ettiğinde her şeyi berbat edeceğini düşünenler var. Oysa az ve öz iki-üç kelime onları rahatlıkla hazzın doruğuna doğru itebilir. Ama trafik polisi gibi, "orayı tut, bu yana geç, dur" türü konuşmalar değil olması gereken.

3) Eşinizle yalnız kalmaya çalışın.
Cinsel arzular boş zamanlarda giderilecek bir şey olmamalılar. Seks için zaman yaratın.

4) Sevişme tekdüze, rutin bir iş haline gelmesin.
Sevişme yaratıcılık ve çeşitlilik ister. Her zaman aynı cinsel rolü üstlenmeyin. İlle de cinsel birleşmede bulunacağım fikrini kafamızdan atın. Önemli olan haz alışverişidir.

5) En iyi afrodizyak fantezilerdir.
Sizi daha çok hazza götürecek bir uyarıcı olmaktan çok daha etkilisi fantezilerinizi devreye sokmaktır.

6) İyi bir cinsel ilişki, "doğru düğmeye basmak" değildir.
Sevişme mekanik bir şey olamaz. Tekniği önemseyip duygusal olanı ikinci plana atmayın.

7) Biraz duygulara yer verin.
Biraz iyi niyet, bir tutamda "eski usul" sevgi inanılmayacak güzelliklerin yaratılmasına neden olur.

8) Eşinizle fantezileriniz aynı olmayabilir. Ama bu ilişkilerinize zarar vermez.
Herkes aynı zevkleri paylaşmayabilir. Eşinizin fantezisini kabuletmemeniz ne size ne de eşinize karşı bir harekettir. Sadece fanteziye karşı çıkmışsınız demektir.

9) Cinsel beklentilerinizde gerçekçi olun.
Her ilişkiniz muhteşem ve çok doyurucu olacak diye düşünürseniz düşkırıklığı kapınızı çalacaktır.

10) Cinselliği de o kadar ciddiye almayın.
Bir orman gezintisi o an size daha doyurucu geliyorsa sevişmeyi boşverin. Hayatta bir yığın haz ve güzelik var.

Masters ve Johnson hazzın şartlarından birinin duygular olduğunda ısrar ediyorlar. Yani biraz iyi niyet biraz sevgi...

Fantezilerin birçoklarına göre bir güzel yanı da kişiye özel olmaları. Kimse alana tecavüz edememekte. Gizliliği güvenlikli olmasını getirmekte. Üstelik fantezilerde üstlenilen "yönlendirici rol"ün ayrı bir tadı vardır. Kişi fantezisini kendisi, kendi bildiği gibi yaratır, istediği anda da kaldırıp bir kenara bırakır.

Kadınlar ve erkekler nasıl hayal ediyorlar? Masters ve Johnson enstitülerinde yaptıkları araştırmalarda kadınların önemli bir bölümünün fantezi dünyalarını normal sayılmayan durumların doldurduğunu keşfetti. Bazı insanları rahatsız edecek bir gerçek olabilir ama kadınların fantezileri ırza tecavüz, sadomazoşist ilişkiler vb. ile tıka basa dolu. Ancak hiçbiri bu hayallerine bir gün gerçekleştirilecek kurgular gibi bakmıyor. İşte erkeklerin cinsel hayal dünyası kadınlardan burada ayrılıyor. Erkekler bayağı serüvenciler. Araştırmaya katılan erkeklerin üçte ikisi, açıkça hayallerinin bir fırsatta gerçekleşmesini istediklerini belirtmişler. Masters ve Johnson'ın araştırmaları "kadınların erotik fantezileri yoktur, varsa bile çok sıradandır" türündeki yaklaşımların doğru olmadığını da ortaya koyuyor. Oysa otuz yıl önce Kinsey ve arkadaşları kadınların sadece % 60'ının kendilerini tatmin sırasında bir hayal kurduğunu söylemişlerdi. Şimdi her yüz kadından 94'ünün bu sırada pek keyifli hayaller kurduğu biliniyor.

Zihne giren "bir başkası". Masters ve Johnson'ın en sık rastladıkları fantezi tipi, bir başka eşi hayal etmek. Hayal edilen elbette sevilen bir kişidir ama gerçek hayatta sevişilse yeri göğü birbirine karıştıracak olaylara yol açacak bir seçimdir. Hemen yanı başınızdaki bir arkadaş, bir aile yakını, bir öğretmen ya da eski nişanlı. Bu tip fanteziye sevişmelere eşlik etmek bakımından da sık rastlanmakta. Kimi zaman da eşleri birbirlerine zihinlerinde ihanet ettikleri düşüncesiyle ciddi bir suçluluk duygusuna itmektedir.

Bu fantezinin bir tipi de ünlü kişilerle hayali aşk. Hayalinde televizyon sunucularına striptiz yaptıranların, film yıldızlarıyla bir odaya kapanıp günler boyu sevişenlerin, ünlü politikacılarla miting alanlarında "iş bitirenlerin" sayısı hiç de az değil. Ancak hayattan fantezilerine ağır bir darbe yiyenler de var. Büyük fantezisinin kahramanı Mick Jagger olan bir genç kız sonunda Rolling Stones'un seksi şarkıcısıyla tanışmayı başarmış. Fazla vakit geçirmeden kendilerini yatakta bulmuşlar. "Aman Allahım, o düşlerimi süsleyen adam, nasıl bu kadar sıradan olabilirdi!" Genç kızın bu sözleri, "fantezi fanteziliğini bilsin, öyle kalsın" diyenleri doğrular nitelikte. Fantezileri tehlikesizce gerçek kılmak belki de onların yumuşak olup olmadıklarına bağlı. Sözgelimi bir kadın fantezisi olduğunu bile söylemeden eşinden sevişme sırasında düzenli olarak poposuna vurmasını isteyebilir. Bu daha çok haz almak için yumuşak bir geçiştir. Ne var ki, tuhaf ve aykırı fantezilerin ortaya dökülmesi genellikle tatsız sonuçlar vermekte, eşler arasında iletişim getirme bir yana, tam bir kopmaya kadar gidebilmektedir.

Masters ve Johnson'ı fantezilere yaklaşımları nedeniyle eleştiren uzmanlar da var. Bunlardan Robert Stoller cinsel hayallerin basit şeyler olmadıklarını, arkalarında her zaman kötü bir cinsel deneyim bulunduğunu söylüyor. Stoller'e göre fantezilerin bir olumsuz yanı da içerdikleri şiddet. Çok muhafazakâr bir açıdan olaya bakanlar da var. Bunlardan biri olan Alan Rapoport, "Cinsel ilişki sırasında bir fantezi oluşması alçaltıcı bir olay. Bu insanın ilişkiye katılmasını zorlaştırıyor, üstelik gerçek bir cinsel bağın doğmasını da frenliyor" diyor. Masters ve Johnson'ın son kitabı ise, ne denirse densin, insanların cinsel hayaller kurmaktan vazgeçmeyeceklerini, böyle özel ve güvenlikli bir dünyanın zevklerini terketmeyeceklerini açık biçimde gösteriyor. Gerçekte cinsel organınız küçük olabilir, ama hayalinizde büyütebilirsiniz.... Bir kadınla konuşurken bile eliniz ayağınız heyecandan tir tir titreyebilir ama hayalinizde değme mankenlere taş çıkartacak kadınlarla rahat rahat sevişebilirsiniz... Niye olmasın! ●

CEZAEVLERİ / SEVK SORUNU

Cezaevi arabası mı, hayvan vagonu mu?

Tutuklu ve hükümlüler cezaevlerinden cezaevlerine kolları kelepçeli, hastalıkları dikkate alınmaksızın günler süren yolculuklara balık istifi gibi, can güvenliklerinden yoksun olarak çıkarılıyorlar. En son İstanbul'dan Bursa'ya 61 saatlik yolculuğun öyküsü...

"Meğerse çiş ne büyük özgürlükmüş... Konserve kutusu gibi arabada insanlar birbirleri ardı sıra "koyverdiler."

İstanbul cezaevlerinden Anadolu cezaevlerine sevkedilen 28 mahkûmdular. Oral Çalışlar on kişilik dar koridorlu Bayrampaşa 1 adlı sevk arabasına 28. mahkûm olarak bindi. Sağlı sollu daracık tahta sıralar dolmuş, koridorda sırt sırta vermiş insanlardan adım atacak yer kalmayan arabaya zorla yerleşti. 27 kişinin kelepçeli kolları arasından dolaşan sevk zinciri, onunkinin de içinden geçerek arka kapıda kilitlendi. Yolculuk başlamıştı. Bir cuma akşam üzeriydi. Kimi davası bitmiş cezasını çekmeye, kimi de İstanbul'da yakalanmış, işlediği öne sürülen suçun oluştuğu olay mahalline gidiyordu. Üç beş eşyanın tıkıştırıldığı torbalar istiap haddini çoktan aşmış arabada kıpırdamayı bile zorlaştırmıştı.

Kilitler özel zarfta. İstanbul-Geyve arası beş saatte alındı. Bir mahkûm indi. Beş saatlik yolculukta kelepçeler ve sevk zinciri yüzünden bileklerde su toplamış, "fazla oynayan"ların ciltleri soyulmuş ve azar azar kanamaya başlamıştı. Kalp hastası bir mahkûm askerlere yalvarmaya başladı: "N'olur, biraz gevşet evlat!". Asker "olmaz" diyordu, "ahantarlar özel zarfta."

71 yaşındaki Alanyalı Duran ağanın midesi "kucak kucağa" yolculuğu daha fazla kaldıramadı. Oturduğu yerde çıkarmaya başladı. Yolculuk uzadıkça hastalıklar art arda ortaya çıkıyordu. Eski infaz savcılarından, Avukat Namık Kemal Behramoğlu ise, sevk öncesinde tutuklu ve hükümlülerin tüzük gereğince hekim kontrolünden geçirilmesi gerektiğini söylüyordu. Kişinin sağlığı yolculuğa elvermeliydi. Behramoğlu bu durumu, "uygulama böyle olmuyor, adam kırk derece ateşle ite kaka arabaya bindirilir" sözleriyle açıklıyordu. Raporlu olarak, Bakanlık yazılarıyla tedavi olacakları yerlere gidenler bile, kelepçeler ve sevk zincirleriyle sarmaş dolaş, sağlıklı oldukları varsayılanlarla birlikte yollara dökülürlerdi.

Kalorifer hak getire. Gecenin inmesiyle ayaz iyice bindirdi. Arabanın üzerine açılan ve çürüdüğü için kapanmayan havalandırma deliği, Orta Anadolu soğuğunu adeta emiyor, yolcuların iliklerini donduruyordu. Tam da, İstanbul'da yaşamı felce uğratan, Anadolu yollarının büyük bölümünü kapatan o "meşum hava"ya denk gelmişlerdi. Böyle bir yazlık arabada kalorifer olması da beklenemezdi elbet-

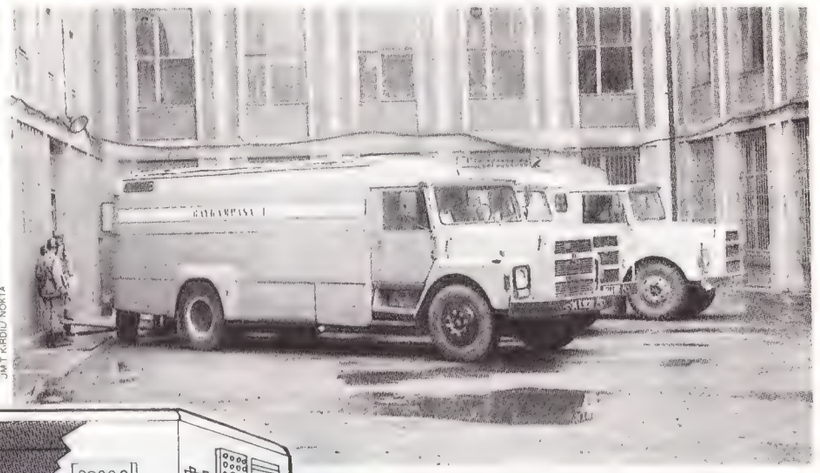

JİMT KIRDİLİ / NOKTA

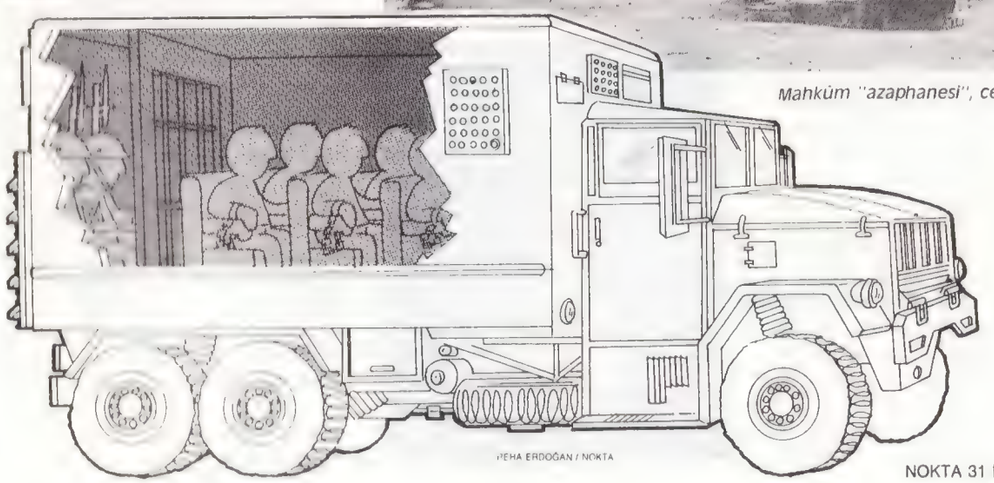

Mahkûm "azaphanesi", cezaevi arabası

ŞEHA ERDOĞAN / NOKTA

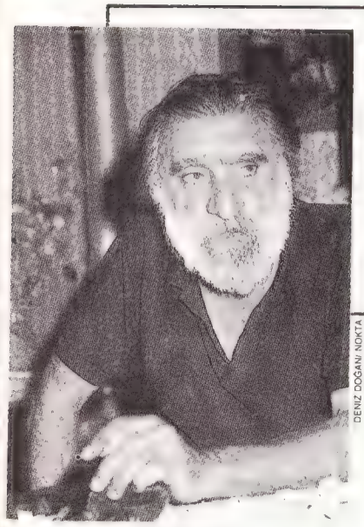

DENİZ DOĞAN/ NOKTA

Bİ SEN EKSİKTİN AY IŞIĞI

Bileklerimizi morartmış yeni Alman kelepçeleri,
Otobüsün kaloriferleri bozuldu Kaman'dan sonra,
Sekiz saat oluyor karbonatlı bir çay bile içemedik,
Başımızda perensip sahibi bir başçavuş,
Niğde üzerinden Adana Cezaevi'ne gidiyoruz...

Bi sen eksiktin ay ışığı
Gümüş bir tüy dikmek için manzaraya!

Can Yücel

te. Yetmişlik Duran ağa, "soğuktan ölüyorum" diye bağırıyordu. Askerlerin yapacakları bir şey yoktu: "Biz de donuyoruz amca! Hele bir sabah olsun, hava ılınır, rahatlarsınız."

Günün ilk ışıklarıyla biraz ısınır gibi oldular. Asıl mutluluk ise, verilen "çiş izni"ydi. Bu iş de, zincirlerle, kelepçelerle pek kolay olmuyordu ama konfor peşinde koştukları da yoktu. Önceden "sevk görmüş" birkaç tecrübelinin "zuladan" çıkarttıkları katıksız ekmeklerle mideler bayram yaptı. Yemekten sonra inlemeler arttı. Asker sorunu önemsemeyecekti: "Elinizi kolunuzu oynatmasaydınız, canınız bu kadar acımazdı." Üşüyenler nedense, tortop oldukça ısınacaklarını sanıyor, iyice birbirlerine sokuluyorlardı. Akşehir'de bir kişi, Konya'da üç kişi indirildi. Artık cumartesi öğle saatleriydi. Açtılar ve yeniden sıkışmışlardı. Astsubay, "ileride" dedi.

"Keyif oturağı"ndan sigara yasağına. Konya'dan Isparta'ya doğru ilerlenirken, bir dağ başında mola verildi. Astsubay inip şöyle bir dolaştı geldi ve müjdeyi verdi: "Kavurma varmış, isterseniz söyleyeyim." Bu arada, "becerip de sigara tellendiren" iki kişiyi de adamakıllı haşladı. Yolculuğun tek siyasi hükümlüsü Oral Çalışlar ekmek içi kavurmasını yemeye çalışırken, daldı gitti. Otuzlu yıllarda, İzmir-Aydın treninde Balıkçı'nın yanındaydı. "Geçer efendim" diye gülümseyerek tutulan sigara ve jandarmalarla birlikte "üflenen dumanlar". Cevat Şakir'in Mavi Sürgün'ünü okurken, "artık bir gelse, bir gelse şu mavi Bodrum'a" diye az mı iç geçirmişti. Halikarnas Balıkçısı Ankara'dan Bodrum'a tam üç buçuk ayda gelebilmişti. Gene de, Balıkçı'nın konforunu kıskandı doğrusu. Yemeği, tuvaleti, sigarası ve insan yerine konması. O zamanlar kelepçelerle, sevk zinciri icat edilmemiş olsa gerekti.

Çalışlar, Ankara, İzmir, Aydın, Bodrum diye düşünürken Alanya'ya gelmişlerdi. Otuz saattir yolday-dılar. Kalanların kasıkları patlayacak gibiydi, sonunda salıverdiler. Bir ara, torbasına uzanıp battaniyesini almayı denedi. Tam alacak gibi oluyor, battaniyeyi elinden kaçırıyordu. Sonunda almayı başardı. Üzerine örtmesi ise, daha zor olacaktı, battaniye kayıp kayıp yerdeki "çişlere, pisliklere" sürünüyordu.

"Paketlenmek farklı." Tuncay Okay epeyce cezaevi dolaşmıştı. Haliyle pek çok da sevk yaşamıştı. **Nokta**'dan battaniyeyle ısınmaya çalışan hükümlünün öyküsünü dinleyince "onlar şanslıymış" dedi. Aslında, birkaç yıldır normal sevklerde, sevk zinciri uygulaması gelmiş, para ve eşyayı birlikte götürme uygulaması kalkmıştı. Hem zaten normal sevklerde, herkes nereye ne zaman gideceğini bilirdi. Asıl önemlisi "paket"ti. Gecenin bir yarısında gardiyan koğuşa usulca girer, "paketlenecek" hükümlü ya da tutukluyu dürtükleyerek uyandırırdı: "Müdüriyete kadar gel!". Kalkarsın, artık üstünde ne varsa gidersin müdüriyete, ancak arabaya bindiğinde anlarsın "paketlendiğini." Koğuşta arkadaşların varsa, gönderilmene başkaldırmasınlar diye böyle bir şey düşünülmüş. "Paketlenme"yi anlatan Tuncay Okay, daha çok yakın cezaevlerine "paketlenmiş." Unutamadığı ise, Paşakapısı'ndan Afyon'a gidişi. 13 saat süren bu yolculukta da ihtiyaç molası kesinlikle yasakmış. Midesi bulanan da, başı dönen de ihtiyacını bulunduğu yerde çözmüş.

Tuncay Okay da sevklerin cefasını iyi biliyordu

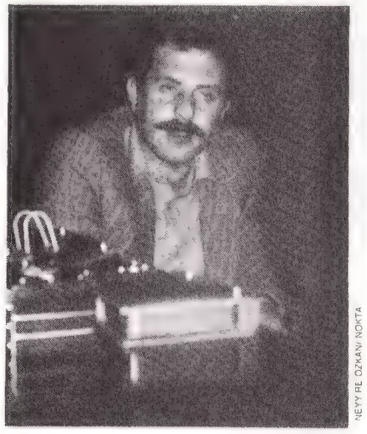

NEVİN PE. ÖZKAN/ NOKTA

Sevk zinciri çözülüyor. Araba Alanya Cezaevi'nin kapısında park etti. Arabadaki görevliler ise, "biraz gezmek" için şehre doğru yola koyulmuşlardı. Bir süre sonra, cezaevi gardiyanları, turlamaya çıkan görevlileri getirecek ve zincirlerin çözülmesi başarılacaktı. Daha sonra, son yolcular da inince Oral Çalışlar arabada tek başına kalmıştı. Bursa'ya doğru direksiyon kıran arabada, artık özel bir yolcuydu. Adapazarı, Bolvadin, Afyon, Konya, Isparta, Alanya, Antalya ve Bursa... Pazartesi sabahı olmuştu. İstanbul'dan Bursa'ya üç buçuk saatlik yolu 61 saatte alarak herhalde kendi alanında bir rekor kırmıştı. Avukat Namık Kemal Behramoğlu, Bakanlığın hangi ölçütlere göre yaptığı bilinmeyen sevklerden, çocuk, hasta ve duruşmaya gitmesi gerekli sanık sevkleri gibi zorunlu olanlara kadar hepsinin böyle yoksunluklar nedeniyle, kapasiteyi aşarak doldurulan arabalarla, "akılalmaz güzergâhlar"da yapıldığını söylüyordu. Yemek yeme, tuvalete gitme, sigara içme gibi "lüks ihtiyaçlar" için yeni bir olanak yaratılmasına gerek yoktu. Bursa E Tipi Cezaevi Müdürü Ali Koç, "sevk bizim sorumluluğumuzda değil, düzelmesini biz de istiyoruz" diyordu. Tutuklu ya da hükümlülerin bir cezaevinden alınıp, bir başka cezaevine teslim edilmesi arasındaki tüm sorumluluk jandarmaya aitti. Behramoğlu şöyle diyordu: "Memedin görevi beni kaçırmamak, kaçarsam anasını ağlatacaklar. O da çişe götürmez, yemeğe de." ●

MENKUL KIYMETLER REHBER SAYFASI

Yüksek kazanç yine İktisat'ta

İktisat Bankası Menkul Değerler Merkezi ve şubelerinde satışa sunulan özel sektör tahvilleri yüksek kazanç sağlamaya devam ediyor.

Ayrıca, Hazine Bonosu, Devlet Tahvili, Hisse Senedi veya Gelir Ortaklığı Senedi almak için Menkul Değerler Merkezi'ni ve İktisat şubelerini arayabilirsiniz.

İKTİSAT MENKUL DEĞERLER MERKEZİ

İktisat Menkul Değerler Merkezi
Esentepe: Büyükdere Caddesi 165 Esentepe İstanbul Telefon 172 7000 166 2731
Osmanbey: Halaskargazi Caddesi 180 Osmanbey Telefon 146 0410

ESBANK
MENKUL KIYMETLER MERKEZİ

- Hazine bonosu ve devlet tahvili alım-satımında yüksek verimi,
- Portföy danışmanlığı hizmetini,
- Borsa işlemlerinde en uygun şartları,
- Her hafta devlet ihalelerine katılma imkânını, tüm şubeleri düzeyinde sunuyor.

Adres: Büyükdere Cad. Alba İş Hanı 67/71 Kat 5 Mecidiyeköy/İstanbul
Telefon: 172 16 01 - 172 51 42 - 172 50 69
Telex: 27170 esgttr.

Güvenin, danışın, kazanın.

Paranıza sunabileceğimiz çok seçenekli, verimli ve güvenli imkanları biliyor musunuz?

Bugün, Yapı Kredi Menkul Değerler Merkezine uğrayın veya telefon edin...

%

YAPI KREDİ MENKUL DEĞERLER MERKEZİ

"Seçilmiş Değerler" sunar!

Yüksek geliri güven içinde kazanın

MENKUL KIYMETLERDE GARANTİ

Özel Sektör Tahvili / Hazine Bonosu / Devlet Tahvili / Hisse Senedi alım satımları ve portföy danışmanlığı konusunda Garanti Menkul Kıymetler Merkezi ve Garanti Bankası'nın 288 şubesi hizmetinizdedir.

GARANTİ MENKUL KIYMETLER MERKEZİ

"Sermaye Piyasasında Garanti"

İSTANBUL: Büyükdere Cad. 87, Mecidiyeköy İstanbul
Tel: 172 68 37 - 172 69 08 / 172 94 74 / 172 62 88 Teleks: 27036 ghme tr / 27928 gasi tr
ANKARA: Atatürk Bulvarı, İzmir Cad. 25, Yenişehir/Ankara
Tel: 118 29 66 / 118 90 15 Teleks: 42438 gran tr / 43475 gaay tr

Sabahları, Sabah okumanın keyfine doyulmaz. Her sabah yüzbinlerce okurun " Acaba Sabah bugün ne diyor? " diye merakla beklediği özel haberleri,

Sabah keyfi...

kamuoyunda olay yaratan ekonomik ve politik haberleri, canlı sporu, renkli televizyonu ve güleryüzlü sayfaları ile Sabah, gerçekten bir " Sabah Keyfi"dir. Eğer bu keyfi henüz yaşamadıysanız, yarın erkenden bir Sabah alın kendinize. Sabahlarınız daha aydınlık olsun, güne keyifle başlayın.

SABAH

"Keyfine doyulmaz"

SAĞLIK / MÜZİKLE TEDAVİ

Sizofreni tedavisinde TRT ve minibüsler

Çeşitli müzik türleri ruhsal bazı hastalıkların tedavisinin yanı sıra ameliyat acıları, baş ve diş ağrılarını geçirmek için de kullanılıyor. Kellik tedavisinde bile kullanıldığı rivayet ediliyor.

Yakında müzik kaseti satanların önünde elinde reçetelerle bekleyen insanlar kuyruklar oluşturacak. Ya da eczaneler, deniz yatakları ve şnorkellerin yanı sıra kaset satmaya da başlayacak. Ve şöyle konuşmalar geçecek müşteriyle eczacı ya da kasetçi arasında: "Bir tane Beethoven Dokuzuncu Senfoni var mı?"

"Beethoven kalmadı isterseniz Mozart'ın 'Küçük Gece Müziği' ni verelim."

"Dokunmasın kardeşim."

"Dokunmaz dokunmaz, ikisini de yatmadan yarım saat önce alacaksınız."

"Peki saba makamından ne var? Müzeyyen Senar'ın Sahilde Saba Rüzgârı bulunur mu?"

"O da kalmadı ama Bülent Ersoy'unkini verelim. Nasıl olsa aynı ekol. Yan etki yapmaz. Buyrun sabahları kahvaltıdan sonra bir de akşam yemeğinden sonra alacaksınız." Dr. Bekir Grebene'ye göre tüm bu konuşmalar eğer müzikle tedavi konusunda Batı'daki çalışmalar gibi Türkiye'de de olumlu adımlar atılırsa hayal olmaktan çıkacak. Dr. Grebene psikiyatrist doktora tezi olarak kendisine Müzikle Tedavi'yi seçmiş ve tezini de kitap olarak bastırmış. "Türkiye bu konuda tüm dünyaya öncülük edecek bir geçmişe sahipken şimdi Batıdan fersah fersah geride" diyor, ve kitabının başında uzun uzun Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde çeşitli hastalıkların tedavisinde müziğin nasıl kullanıldığını anlatıyor.

Örneğin Türk bilimcilerden Farabi, müzikle tedavi konusunda o kadar detaya inmiş ki, hangi makamın hangi ruh durumuna uygun olabileceğini bile tespit etmiş. Dr. Grebene'nin aktarmasına göre Farabi'de şöyle bir sıralama varmış: "Rast makamı insana sefa verir. Saba makamı şecaat (öğünme, marifet) verir. Puselik makamı insana kuvvet, hüseyni makamı insana sulh verir..." Liste uzayıp gidiyordu Farabi'de. Farabi'den sonra 19'uncu yüzyıla kadar çeşitli hastanelerde, vakıflarda, şifayurtlarında, müzikle tedavinin uygulandığına dikkati çeken Dr. Grebene günümüzde artık bu alanda bilimsel çalışma yapılmadığından yakınıyordu. Birkaç hastanede hastalara müzik dinletiliyor ve alet çaldırılıyordu ama bunun bilimsellikle uzak yakın bir ilgisi yoktu. "Manisa Akıl Hastalıkları Hastanesi Başhekimi Dr. Coşkun Çakır da Dr. Grebene'yi doğrulüyor, yararına inandıkları bu tedavi için olanaksızlıktan söz ediyordu. Manisa'da, kantindeki eski bir teypten sürekli hafif müzik yayını yapılıyor ve "genelde ellerine hangi kaset geçerse onları çalıyorlardı." Ama arabesk müzik hastalara iyi gelmemişti. Özellikle alkolikler ve şizofrenler bu tür müziğe tepki göstermişti. Evet durum giderek vahimleşiyordu. Yani bir minibüs şoförüne, bangır bangır Tatlıses çalan teybini kısması söylendiğinde "Alkolik misin kardeşim sen?" Ya da; "Zevksiz şizofren herif" gibi cevaplar almak tehlikesi de vardı artık.

Dr. Grebene müzik seçiminden önce hastalığın tanısının konmasının hayati olduğunu söylüyor ve şöyle devamediyordu: "Müzikle tedavi genellikle psikotrop ilaçlarla beraber kullanılarak ustaca uygulandığında psikoz vakalarında kesin yararlar sağlamaktadır. Şizofrenik hastaların marş ve halk türküsü türünde bir müzik ile depresyondan çıktıkları gözlenmiştir." Bu duruma göre TRT-FM Üçüncü Kanalı da marş benzeri oratoryolar ve halk türküleriyle doldurma politikası izleyen TRT'nin aslında "millicilik" yapma adına pot kırdığı ve Özal ekonomisinin depresyona soktuğu insanları tedavi için böyle yaptıkları söylenebilirdi.

Caz en iyi tedavi müziklerinden biri olarak değerlendiriliyor.

TRT bir yandan, milli bayramlar öte yandan, minibüslerde her yandan topyekün "depresyon" tedavisine girişmişlerdi de kimse bunların kıymetini bilmiyordu.

Çocuklardaki zekâ geriliğinin tedavi yollarından biri de bando müziğiydi. Şöyle savunuyordu bu görüşünü Dr. Grebene: "Geri zekâlı çocukları uyarmak için bando müziği başarlı bir araçtır. Özellikle bu ritm çocuklar için oldukça ilgi çekicidir. Gürültü çıkarmak hoşlarına gider ve hemen hepsi bu çalışmalara isteyerek severek katılırlar. Müzikle tedavi her türden zekâ geriliğinde başarı ile kullanılabilir.

Müziğin ameliyat öncesi bir ilaç gibi kullanılabileceğine de işaret eden Dr. Grebene" Eğer ameliyat olacak hastanın dinlemek istediği parçayı seçmesine izin verilirse daha sakin bir şekilde kalabildiği görülmektedir" diyor ve şöyle devam ediyordu: "Bir başka vakada da uygun seçilen bir müzik parçası ilaç ve psikoterapinin yapamadığını yapmış ve hastanın tiklerinin kontrol altına alınmasına yardımcı olmuştur. Operasyon geçirmiş bir hastaya ve yanıkları olan diğer bir hastaya rehabilitasyon uygulanırken çalınan tatlı bir müziğin hastanın acılarını azalttığı görülmüştür.

Müzik eşliğinde tedavi edilen bir kelin saçları çıkmaya başlamıştır." Müzik diş ağrısında bile işe yarıyordu. Amerikalı diş hekimleri ilginç bir yenilik yapmışlar ve "ses"i ağrı kesici olarak kullanmaya başlamışlardı. Müzik seslerinin yanısıra beyaz gürültü denilen bir ses çıkaran aletin düğmesi hastanın komutasına veriliyor ve hasta canı acıdıkça sesi açıyordu. Birçok diş hekimi Niagara şelalesinin gürültüsüne benzeyen bir ses çıkaran bu aletin anestezi yerine geçtiğini ileri sürüyordu.

Zararları da var. Müziğin bunca yararlı olmasına karşın yanlış kullanıldığında zararları da olabileceğine dikkati çeken Dr. Grebene şu örnekleri veriyordu: "Nevrotiklerin tedavisinde çeşitli müzik türleri dinamik olarak kullanılabilir. Ancak çok tanınmış parçalarla yerli halk türkülerini dinletmek sakıncalıdır. Çünkü tanınmış bir parça veya sözleri açıkça belli olan bir şarkı üzerinde hayal kurma olanağı pek yoktur. Keza depressif hastalarda da neşeli bir melodi onlarda suçluluk duygusunu artırır. Çünkü onlar neşelenmeye hakları olmadığına inanmışlardır. "Yurtdışında yapılan bir deneyi de şöyle aktarıyor Dr. Grebene: "Klasik müziği seven bir psikiyatrist, müziğe pek ilgi duymayan bir hastabakıcı, şizofrenik bir hasta, normal diye bilinen hastanın karısı ve kesin tanısı epileptik (saralı) olarak konmuş, hastanın bulunduğu yerde Beethoven'in bir sonatı çalınmıştır. Hasta saldırgan bir duruma geçip rahatsızlık göstermiş, hastabakıcı sıkılmış, şizofrenik hastanın karısı sakin sakin dinlemiş saralı hasta ise krize girmiştir."

Dr. Bekir Grebene

Evet, bu duruma göre kasetleri reçeteyle almaktan başka çare kalmıyor. Ya da TRT ve kanal kavgası yaparken evdekilerin sağlık muayenelerinden geçip neyi ne kadar dinleyebileceklerini tespit etmeleri de önem kazanıyor. Hatta ve hatta belediyeden, minibüslerin önlerine semt isimlerinin yanı sıra, çaldıkları müzik türlerinin yazdırılmasının zorunlu kılınması bile istenebilir. Yoksa sağlam bindiğiniz bir minibüsten şizofren inebilirsiniz ya da televizyonunuzu kaldırdığınız gibi... Bakırköy'e götürebilirsiniz. Biz doktorun yalancısıyız●

EMRE ULAŞ/NOKTA

Beşikçi 1985 yılında Gaziantep Cezaevi'nde...

FİKİR SUÇLULARI/İSMAİL BEŞİKÇİ

İsmail Beşikçi için özgürlük çanları

Yazdığı kitaplar nedeniyle 8 yıldır hapiste olan İsmail Beşikçi nihayet özgürlüğüne kavuşuyor.. 25 Mayıs'ta tahliye olması beklenen Beşikçi ilgi göstermedikleri için Türk aydınlarına kırgın.

"İsmail Beşikçi'yi görmek istiyorum"

"İsmail Beşikçi benim, hoş geldiniz."

"Ama ben İsmail Beşikçi'yi görmeye geldim."

Esmer, uzun boylu 45-50 yaşlarındaki Sasonlu köylü vatandaş şaşırmıştı. Soruyu birkaç kez yeniden sordu. Konuşma böyle uzayıp gidebilirdi, ancak araya bir başkası giriyor ve şöyle diyordu:

"Ula Beşikçi budur işte... Beşikçi ille de senin gibi kocaman mı olmalıdır? İlle de senin gibi kapkara mı olmalıdır? Aha Beşikçi budur."

Evet karşısında duran Beşikçi'ydi ama Sasonlu köylü vatandaş bir türlü inanmamıştı. "Kürtler vardır" diyen adamı merak etmiş kalkıp Sason'dan Diyarbakır Sıkıyönetim Tutukevi'nde yatan Beşikçi'yi görmeye gelmişti. Ama karşısında sarışın mavi gözlü ufak tefek bir Türk'ü görünce şaşırmıştı. 1970'li yıllarda yaşanan bu olayın üzerinden yıllar geçti. Ama Beşikçi'nin yakası bir türlü mahpusluktan kurtulamadı.

Araştırmacı bir öğrenci. İsmail Beşikçi, 1939 yılında Çorum'un İskilip ilçesinde doğmuş, 1958 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne girmişti. Daha öğrenciyken 1961 yılında "Tahsil İçi Staj Programı" uyarınca Elazığ ve ilçelerine gidiyor ve ilk kez "Kürtlerle" karşılaşıyordu. Staj sonunda fakülteye dönen Beşikçi, konuyla ilgili araştırmaya başlıyordu. Bir süre devlet memurluğu yapan Beşikçi, 1964 yılında Erzurum Atatürk Universitesi'ne asistan olarak girecek ve araştırmalarına orada devam edecekti. Asistanken hazırladığı "Göçebe Alikan Aşireti" adlı çalışması ile 1967 yılında sosyoloji doktoru olan Beşikçi, daha sonra kamuoyunda önemli yankılar uyandıran "Doğu Anadolu'nun Düzeni, Sosyo-Ekonomik ve Etnik Temeller" adlı kitabını yayınlıyordu. Fakat kitap üniversite yönetimi tarafından tepkiyle karşılanıyor ve "ülke bütünlüğüne aykırı bulunduğu" gerekçesiyle Beşikçi'nin görevine son veriliyordu. Ne var ki Beşikçi, Danıştay'a başvuracak ve yürütmeyi durdurma kararı alacaktı. Ancak üniversite yönetimi kararı uygulamayacaktı. 1971 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde çalışmaya başlayan Beşikçi, aynı yılın haziran ayında Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından yayınlanan kitapları ve yazıları nedeniyle tutuklanacaktı.

Kazaklı, 11 yılını tamamlamaya çalışıyor

Ve içerde kalanlar...

İsmail Beşikçi'nin kitaplarını yayınlayan Komal Yayınevi Sahibi ve Sorumlu Müdürü Recep Maraşlı ile Devrimci Kurtuluş Yayınevi'nin Sorumlu Müdürü Bayram Kazaklı halen bulundukları cezaevinde günlerinin dolmasını bekliyorlar.

1956 yılında Erzurum Narman'da başladı Recep Maraşlı'nın ol hayat hikâyesi. Ortaokul öğrencisiyken Erzurum'da yayınlanan "Devrim Gazetesi"nde başyazar olarak çalışmaya başladı.

İsmail, yazık olmuyor mu? Diyarbakır Askeri Mahkemesi'ne yargılanmak üzere götürülen Beşikçi ve arkadaşları mahkemeye girmeden önce indiriliyor ve tek sıra halinde diziliyorlardı. Dönemin sıkıyönetim komutanı Korgeneral Suat Aktolga Beşikçi'yi merak etmiş ve tutukluların yanına gelerek "İsmail Beşikçi hanginiz?" diye sormuştu. Beşikçi "Benim" deyince, komutan: "İsmail şu ünlü kitabı sen mi yazdın? Sen Kürt vardır diyorsun. Var mı öyle bir şey" diyordu. Beşikçi ise "Bu konu ayaküstü konuşulmaz, istiyorsanız tartışabiliriz" diyecek, ancak Suat Aktolga "İsmail yazık olmuyor mu ülkemize" diyerek konuşmasını sürdürecekti. Beşikçi'nin yanıtı "İsterseniz bunu da tartışabiliriz" olacaktı.

1974 yılında genel af nedeniyle tahliye edilen Beşikçi, yeniden Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne dönmek isteyecek ama başvurusu kabul edilmeyecekti. Serbest yazar olarak yaşamını sürdürmeye başlayan Beşikçi, 1975 yılında "Bilim Yöntemi", daha sonra da, "Kürtler'in Mecburi İskânı" adlı kitaplarını yayınlayabildi. 1980'de İzmir'de derleme olarak yayınladığı "Kürdistan'da Örgütlü Devlet Terörü ve İsmail Beşikçi" adlı kitabı nedeniyle hakkında verilmiş 6 aylık hapis cezasından dolayı 1981 yılında Hendek yolunda yapılan aramalarda yakalandı ve 23 gün gözetim altında kaldı. 1982 yılı sonunda, bir süre "konakladığı" Metris Askeri Cezaevi'nden halen bulunduğu Diyarbakır Askeri Cezaevi'ne nakledildi.

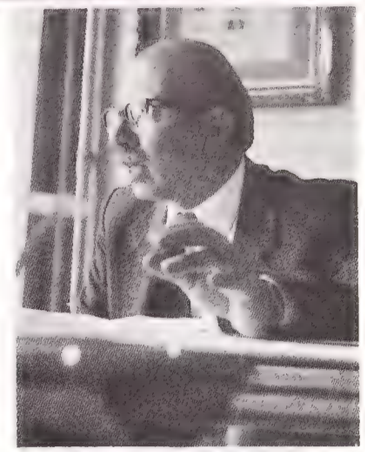

Av. Serhat Bucak: "Beşikçi içerdeyken aydınlar ilgilenmedi"

Maraşlı'nın 32 yıl hapsi isteniyor

İlk olarak 1970'te Erzurum'da öğrenciyken tek başına bildiri dağıtmaktan tutuklandı. 14 yaşında girdiği cezaevinden 17 yaşında çıkarken çocukluğunu da demir parmaklıklar gerisinde bırakıyordu artık...

1976 yılında Ankara'da kurulmuş bulunan Komal Yayınevi'nin İstanbul sorumluluğunu üstlendi. Maraşlı'nın bundan sonraki yaşamında ise gözaltına alınmalar, tutuklanıp salıverilmeler ve yeniden tutuklanmalar, hapishanelerden başka bir şey yer almadı, alamadı... Ne "gül yüzlü bir yâr"i olabildi, ne kazandığı İ.Ü. Edebiyat Fakültesi'ni bitirebildi, ne de ayağını uzatıp çocukluktan beri tutkuyla bağlandığı kitaplarını okuyabildi. 1980'de İzmir'de derleme olarak yayınladığı "Kürdistan'da Örgütlü Devlet Terörü ve İsmail Beşikçi" adlı kitabı nedeniyle hakkında verilmiş 6 aylık hapis cezasından dolayı 1981 yılında Hendek yolunda yapılan aramalarda yakalandı ve 23 gün gözetim altında kaldı. 1982 yılı sonunda, bir süre "konakladığı" Metris Askeri Cezaevi'nden halen bulunduğu Diyarbakır Askeri Cezaevi'ne nakledildi.

Recep Maraşlı'dan toplam 3 kitap ve bir mahkeme savunması için yaşamının 32 yılı istendi, kendisi ise henüz 28 yaşındaydı.. Uluslararası Yazarlar Birliği "Pen" tarafından 1986'da "yılın mahkûmu" seçilen Maraşlı için aralarında İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı, F. Almanya Temel Haklar ve Demokrasi Komitesi Sekreteri, ve bir F. Alman Yeşiller Partisi milletvekilinin bulunduğu 150 kişi Evren, Özal ve Oltan Sungurlu'ya açık bir mektup yazarak af ve tedavi talebinde bulundular. "Pen", ayrıca Maraşlı'yı "onur üyeliği"ne seçti ve uluslararası platformdaki tüm bu faaliyetlerden kendisini mektup yoluyla haberdar etmeye çalıştı, ama tüm mektuplar birer birer gönderildikleri adreslere geri döndüler..

Şu anda R. Maraşlı 1984'te katıldığı 49 günlük bir açlık grevi sonucu oluşan görme rahatsızlığı, felç ve beyinciğin zedelenmesi gibi rahatsızlıklarının üstesinden gelmeye çalışıyor ve avukatına yazdığı son mektubunda "her geçen gün bir diğerine göre iyileşiyorum" diyor..

Uluslararası Yazarlar Birliği, Hapisteki Türk Yazarlar Komitesi'nin verdiği bilgilere göre şu anda Türkiye'de 32 kişi yazdıkları veya yayınladıkları yazı ve kitaplardan dolayı toplam 750 yıl hükümle hapiste bulunuyor; 26 kişi hakkındaki soruşturma halen sürüyor ve 4 kişi de tahliye edilmiş. Hapisteki 32 kişi arasında Devrimci Kurtuluş Yayınevi Sorumlu Müdürü Bayram Kazaklı da var. Kazaklı hakkında yayınladığı 4 kitap nedeniyle TCK'nun 141 ve 142. maddelerine muhalefetten soruşturma açıldı ve 1978'de yayınevi kapatıldı. 1983'te DK örgütüyle ilişkide bulunduğu savıyla gözaltına alınan Kazaklı, yaklaşık 2 ay gözetim altında kaldı. Sonuçta 15 yıl ağır hapse mahkûm oldu. Bayram Kazaklı şu anda Metris Askeri Cezaevi'nde geriye kalan 11 yılını tamamlamaya çalışıyor ve kitap okumaya devam ediyor hâlâ...

yacaktı. 1977 yılında tekrar hakkında dava açılan Beşikçi, 1979 yılında İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nce 2 yıl 12 ay hapis cezasına çarptırılarak Toptaşı Cezaevi'ne gönderilecekti. Buradan Gölcük ve Seymen cezaevlerine gönderilen Beşikçi için yeni bir mahpusluk serüveni başlayacaktı.

Bir mektuba 10 yıl. 1981 yılında tahliye olan Beşikçi, aradan iki ay gibi kısa bir süre sonra cezaevinde yapılan bir aramada ele geçen bir mektup nedeniyle yeniden tutuklanıyordu. 1980 yılında Toptaşı Cezaevi'nden İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı Madam Boulanger'e gönderilen mektup nedeniyle Gölcük Sıkıyönetim Mahkemesi'nde yargılanan Beşikçi 10 yıl ağır hapis ve 5 yıl da Edirne'de sürgün cezası ile cezalandırılıyordu. "Yabancı bir memlekette asılsız, mübalağalı veya maksadı mahsusa müstenit" haber neşretmekten 10 yıl ağır hapis cezasına çarptırılan Beşikçi'nin avukatı Serhat Bucak, konuyla ilgili olarak şöyle diyordu: "Dışişleri Bakanlığı'ndan gelen yazıda da söz konusu mektup hiçbir yerde neşredilmediği belirtiliyordu. Ama

Türkiye'nin en kıdemli fikir suçlusu nihayet özgürlüğe kavuşuyor

mahkeme bunu dikkate almadı. Savcı esas hakkındaki mütalaasında "Her ne kadar yayınlanmamışsa da milli menfaatlerimize zarar verecek faaliyette bulunmadan hapse mahkûm edilebilir" dedi.

PEN üyesi Beşikçi. Yazdığı kitaplardan dolayı toplam 16 yıl hapis cezasına çarptırılan İsmail Beşikçi, Seymen Cezaevi'nden Çanakkale'ye oradan da Gaziantep Cezaevi'ne gönderiliyordu. Mektuplarının gönderilmemesinden, bilimsel çalışma ortamının engellenmesinden şikâyetçi olduğu bilinen Beşikçi için Avrupa'da değişik kampanyalar açılıyordu. PEN Kulüp tarafından onur üyesi, Uluslararası Af Örgütü tarafından üç kez "ayın mahkûmu" seçilen Beşikçi ile ilgili Dünya Sosyologlar Birliği de bir kampanya açıyordu. 1987 yılında da Avrupalı bilim adamları tarafından Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterilen Beşikçi, önümüzdeki günlerde yeniden özgürlüğüne kavuşacak. Avukatı Serhat Bucak, yurt dışından gelen bu ilgiyi dile getirerek şöyle diyordu: "Biz çalışan ve üreten insanımıza sahip çıkmıyoruz. Bir bilim adamı, doğru bildiğini söylemeli. Beşikçi de bunu yaptığı için yakasını hapislerden kurtaramıyor. Fakat acı olan şu ki, demokrat aydınlarımız bile sahip çıkmıyor. Beşikçi, Türkiye Yazarlar Sendikası üyesi olmasına karşın, onlar bile sahip çıkmadılar."

Cevlan GÖLLÜCU, Mahmut ÖVÜR

CLUB Paşa

Ege'nin altın koyu Gümüldür'de

Avrupalı ile iç içe tatil!

Tam pansiyon 1 kişi 22.500 TL
(Konaklama+3 Öğün yemek+
Tüm spor etkinlikleri)

•Tenis•Sörf
•Voleybol •Masa tenisi
•Jimnastik•Aerobik
•Okçuluk •Diskotek

HOTEL-CLUB PAŞA

KORUR Turizm A.Ş.

Rez.Tel: 140 15 04-146 01 74-141 57 64-141 39 35

TAKIM OYUNU

Arkada görülen şık cihaz bir **"Eka Kesintisiz Güç Kaynağı"**dır.
Bilgisayar takımını besleyen şehir cereyanına gerekli kaliteyi ve güvenirliliği kazandırır.
İçindeki bakım istemeyen aküleri ile sessiz çalışır. Takımın çalışmasına süreklilik kazandırır.
Estetik görünümü ile bilgisayar odasına yerleştirilebilir.
Bankanızda **"Eka Kesintisiz Güç Kaynağı"** var mı?

Akbank'ta var. Arap-Türk Bankası'nda var. Banco di Roma'da var. Chase Manhattan'da, Chemical Mitsui Bank'ta, Esbank'ta, Hannover's Trust'ta, İktisat Bankası'nda, İndosuez Bank'ta, Koç-Amerikan Bank'ta, Merkez Bankası'nda, Milli Aydın Bankası'nda, Osmanlı Bankası'nda, Saudi American Bank'ta, Standard Chartered'da, Türkiye İş Bankası'nda, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'nda, T.C. Ziraat Bankası'nda, Uluslararası'nda var.

EKA EMERSON

Büyükdere Cad. 3. Yol No: 19 Ayazağa, 80670 İstanbul Tel: 176 26 60 (3 Hat) Tlx: 28182

Herşeyden Kurtulun Duşakabin'e Girin!..

Neşeli bir duş, sıkıcı her şeyi unutturur. Hele banyonuza ***DUŞAKABİN****'le çağdaş banyo özelliğini kazandırmışsanız.*

DUŞAKABİN, *lüks inşaatlarda olsun, toplu konutlarda olsun, evde, otelde, motelde, her türlü küvetin çevresine uygulanabilir. Yerlerin sular içinde kalmasını önler ve sizi naylon perde benzeri eski sıkıntılardan kurtarır.*

DUŞAKABİN, *on değişik modeliyle ve iki seçenekle size ulaşıyor: Adresinize getirilip monte ediliyor veya montaj aksesuarlarıyla birlikte, kendiniz kurabileceğiniz setler halinde satılıyor.*

DUŞAKABİN, *bütün Türkiye'de, bayileri ve yaygın servisiyle hizmetinizde.*

DUŞAKABİN ekonomiktir. Sağlam, nemli ortama dayanıklı, renkli eloksallı alüminyum profil ve ithal kırılmaz panel camlarıyla üretilmektedir. Herkesin rahatça sahip olabileceği fiyatlarla sunulmaktadır. Aşağıdaki telefonlardan size en yakın DUŞAKABİN satıcısını öğrenebilirsiniz. Dilerseniz, tanıtıcı broşürümüzü isteyebilirsiniz

DUŞAKABİN®

INTERMART A.Ş.

Atatürk Cad. No: 37/3 Burduroğlu Apt. Adana
Tel: (711) 35355-35711, Teleks: 62383 beri tr

Adım Bond... James Bond...

Sinemanın çeyrek yüzyıllık efsanesi sürüyor ama James Bond değişti. Ian Fleming'in romanlarından beyaz perdeye uyarlanan çağdaş casusluk serüvenlerinin yeni kahramanı artık Galli bir Shakespeare aktörü.

"Adım Bond... James Bond." Bu takdim hiç değişmez Bond filmlerinde İster Sean Connery, ister George Lazenby, ister Roger Moore olsun, bu filmlerin süper kahramanının sesi hep aynı buğulu erkek sesidir. Ama artık çeyrek yüzyıllık James Bond'un sesi 16. Bond filminde değişiyor. Çünkü perdedeki yeni gizli ajan 007 James Bond, 42 yaşındaki yeni bir aktör, Galli Timothy Dalton. Bundan böyle artık bu sözleri tiyatrodan yetişen ve Shakespeare oyunlarındaki rolleriyle adını duyuran Timothy Dalton söyleyecek İngilizcesini çatlatarak, özellikle de yeni bir güzel kızla tanıştığında...

Sean Connery ile Ursula Andress, kimi eleştirmenlere göre en başarılı Bond filmi sayılan "Dr. No"da

Bond'luğu Roger Moore'dan devralan Timothy Dalton

Efsane devam ediyor. 1962'lerde Kennedy'nin de sadık bir okuru olduğu Ian Fleming'in kaleminden doğarak beyazperdeye aktarılan, gözüpek ve çapkın "majestelerinin hizmetindeki" gizli ajan 007 James Bond efsanesi şimdi çevrilmekte olan "The Living Daylights" ile yeniden canlanıyor. 25 yıldan beri koşullara göre zaman zaman değişen oyuncu ve yönetmenlere karşın efsane, temelde hep aynı, o bilinen felsefeyi yankılayarak sürüp gidiyor. Çeyrek yüzyılda toplam 16 filmle beyaz perdede boy gösteren bu çağdaş süper kahramanın, gittikçe birbirine benzeyerek, teknoloji gösterileriyle seks ve şiddet öğesi arasında gidip gelen, gözalıcı ve eğlencelikli, amansız bir kaçmaca-kovalamaca gerilimine dayalı, birbirinden güzel kadınlarla çekici kılınmış serüvenlerinde iletilen mesajın niteliği hep aynı.

Anti-Sovyetik bir yazar. Yarattığı roman kahramanının perdedeki başarısını ve efsaneye dönüşmesini göremeden 1964'te ölen İngiliz yazar Ian Fleming'in, süper güçler arasındaki soğuk savaşın kızıştığı günlerde yazdığı James Bond serüvenlerine yansıyan anti-Sovyet tutum, bu filmlerin vazgeçilmez bir özelliği olageliyordu. Her seferinde yapımcısına iyi paralar kazandı-

racak, geniş seyirci yığınlarına mal olmuş "majestelerinin" süper gizli ajanının serüvenlerini görüntüleyen bu filmlerin en belirgin özelliğiyse, çarpıcı özel efektlerle, görkemli teknolojik buluşlarla kaynaştırılmış birer güzel kadınlar "resm-i geçidine" dönüştürülüşü oluyordu. Seyirciye, oturduğu koltuktan dünyanın dört bucağına egzotik bir turistik tur yaptıran Bond filmleri, seyirci avlayacak yeniliklerle seks ve şiddet gösterilerini doğrusu 25 yıldır iyi becermekte ve bu da doğrudan doğruya "box-office" listelerine yansıyarak "Dr. No"dan beri süren bir yaygınlığı canlı kılıyor. Fleming'in ilk kez 1958-59 kışında yazdığı James Bond romanları, 1962'de yapımcı Albert R. (Cubby) Broccoli'nin girişimiyle beyazperdeye aktarılırken çoğu kişi bu tasarının tutacağına pek ihtimal vermemişti ama sinemada Bond mitosu, ancak 1980'lerde **Superman** ve **Star Wars** filmleri tarafından aşılabiliyordu. 1962'de Broccoli'nin, 007 için bulduğu, o günlerde tanınmamış İskoçyalı bir oyuncu olan **Sean Connery,** ilk Bond filmi **Dr. No**'dan başlayarak **On Her Majesty's Service**'e **"Kraliçenin Hizmetinde"**ye (1969) kadar serinin ilk beş filminde oldukça başarılıydı. Ne var ki yapımcılarla anlaşmazlığa düşmesi ve kişisel nedenlerle Bond rolünü bırakmasından sonra Connery'nin yerine getirilen Avustralyalı George Lazenby hiç tutulmuyordu. Daha sonra yeniden James Bond'luğa binbir güçlükle razı edilebilen Sean Connery, **Ölümsüz Elmaslar**'dan (1971) sonra 007'likten çekilerek bir daha bu rolde oynamamaya tövbe ediyordu. Çok geçmeden Connery'nin yerine daha yetenekli, ve daha "yakışıklı" bir oyuncu bulundu: **Roger Moore.** 1973'ten 1986'ya kadar James Bond rolüne soyunan Roger Moore, Guy Hamilton'ın yönettiği **Live And Let Die** (1973) ile parlak bir çıkış yapıyordu. Gittikçe birbirine benzeyen, ilginçliğini, özgünlüğünü yitiren formüllerle turistik görünümler ve özel efektlerin etkileyiciliğiyle sürdürülen Bond filmlerine bir çeşni sağlamak amacıyla, 1983'te "tövbeli" Connery, **Never Say Never Again-İnsan Gibi Yaşa** ile seyirci karşısına yeniden Bond olarak çıkıyordu. 12 yıllık bir aradan sonra Connery'yi orta yaşlı bir gizli ajan olarak beyazperdeye getiren **İnsan Gibi Yaşa** 1983'te göstere çıkan John Glen'in yönettiği Roger Moore'lu **Octopussy- Ahtapot**'a belirgin bir üstünlük sağlıyordu.

Roger Moore'lu Bond filmlerinden "Beni Seven Casus", Bond'un yatak pratiğini epeyi geliştirdiği filmlerdendi

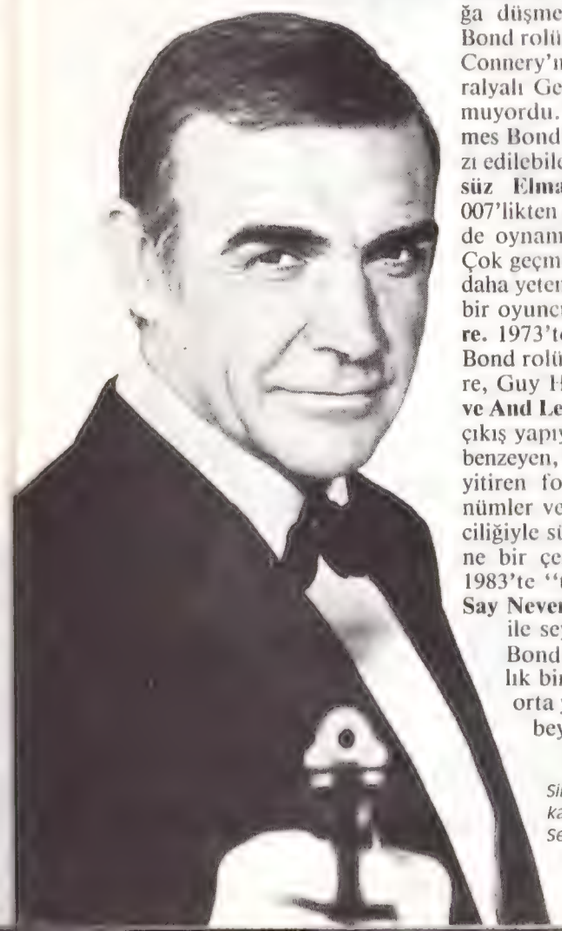

Sinemada Ian Fleming'in süper kahramanı olarak ünlenen Sean Connery

Gizli ajan emeklisi, göbeklenmiş James Bond'un bir çırpıda yeniden "M"nin gizli servisine alınarak, votka martini yerine bitkisel çayı öneren bir toparlanma rejimine sokulduğu ve bir kez daha dünyayı tüm kötülerden (!) kurtarmak görevini yüklendiği **Never Say Never Again,** serinin iyice tekdüzeleşmiş son örneklerinde görülmeyen bir çoşkuyu, hızlı bir ritmi ve humor duygusunu içeriyordu.

Gerçek James Bond kim. En iyi gizli ajan 007'nin hâlâ Sean Connery olduğu konusunda genellikle hemfikir olan seyirci ve eleştirmenleri, şimdi yeni bir Bond bekliyor: Timothy Dalton. Roger Moore'un da emekli oluşuyla yeni Bond'luğa seçilen bu Galli aktör tiyatro sahnelerinden tanıdığı Vanessa Redgrave'le de yakın ilişki içinde. Yine John Glen'in yönetmenliğini üstlendiği yeni Bond filmi "The Living Daylights" ile çevresine güzel, seyri hoş Bond kızlarını alarak, Sean Connery ya da Roger Moore'un yerini doldurmaya soyunan Timothy Dalton, sinemada çeyrek yüzyılını doldurmuş, enikonu çaptan düşmüş ve bayatlamış Bond efsanesine, AIDS'li, Çernobil'li günümüzde bakalım yeni bir soluk kazandırabilecek mi? ●

KOMPRESÖR YOK
PİSTON YOK
MEMBRAN YOK
DERT YOK!...

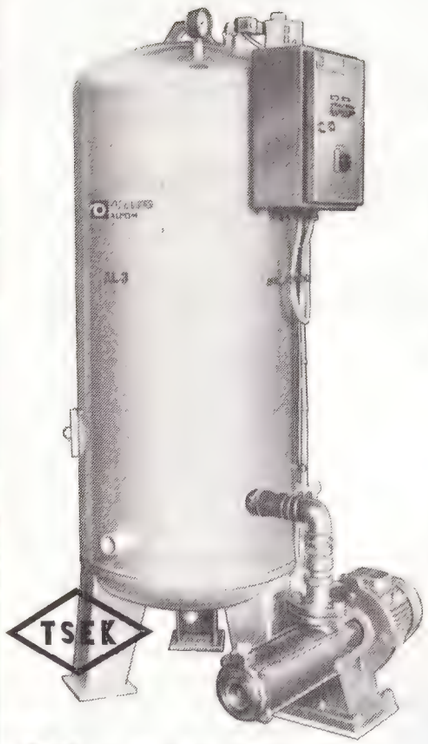

ALARKO
ALPOM
TAM OTOMATİK
PAKET HİDROFOR

Alpom Hidrofor üretimde kalitenin, kullanımda ekonominin, hizmette güvencenin sembolüdür. Türkiye'nin tam otomatik çalışan tek hidroforudur. Kullanımı kolaydır, montajı anında yapılır.

- Sessiz çalışır
- Az yer kaplar
- 16. kata yüksek basınçlı su çıkartır
- 6 tipi ile 60 daireye kadar hizmet verir.

ALARKO ALFENAŞ

ALARKO ALPOM HİDROFOR
Basınçlı Bol Su

İSTANBUL-Karaköy: 145 70 95 (4 Hat) ● İSTANBUL-Kadıköy: 337 34 28-338 05 88 ● ANKARA : 17 22 08 (10 Hat)
İZMİR : 14 57 41-13 29 97 ● ADANA : 41581-31342 ● ANTALYA: 27343-15020 ● ve TÜM ALARKO bayi ve yetkili satıcılarında

Kızıl Dany başkaldırının simgesi olmuştu

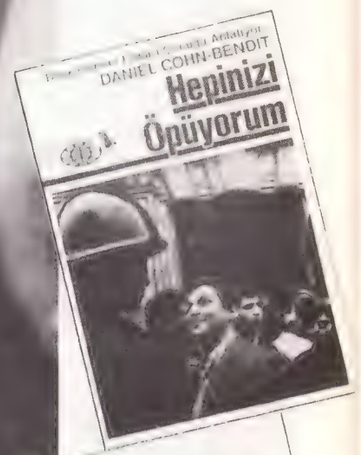

KİTAP / BİR KONU DÖRT KİTAP

Yayında 68 rüzgârı

Öğrenci hareketlerinin yeniden gündeme geldiği, "yeni sol" tartışmalarının yoğunlaştığı bir ortamda konuyla ilgili dört kitap birden yayımlandı.

Nostalji ateşi beyinlere vurdu ve yayın hayatımız 1968'deki Fransa ve tüm dünyadaki devrimci hareketleri konu alan dört kitapla renklendi. Kitaplardan ikisi 68 devriminin baş kahramanlarından Daniel Cohn-Bendit'in gözlem ve anılarına dayanırken, diğer ikisi daha çok 68 olaylarının bir çözümlemesiyle birlikte tarihçesini sunuyor.

'Başka tür' bir lider. Daniel Cohn-Bendit, nam-ı diğer "Kızıl" Dany iki kitapla birden Türk okuyucusunun karşısına çıkıyor, Metis Yayınları'ndan "Hepinizi Öpüyorum" ve Afa Yayınları'ndan "Biz Devrimi Çok Sevmiştik". Cohn-Bendit 1968 yılının tartışmasız en renkli ve adı en çok duyulan kişisiydi. "Bir cümle, bir afiş, bir çizgi, eylem ve hop, baskı tüm kaba sabalığını gözler önüne koyarak sallanıyor." Böyle diyor Nanterre Üniversitesi'ndeki anarşist grup için kitabında Cohn-Bendit. Bu grubun sözcüsü olarak ortaya çıkan "Kızıl" Dany, giderek 68 hareketinin en karizmatik önderi haline geliyordu. Yahudi asıllı olmasından ötürü alttan alta süren Yahudi düşmanı hareketlere maruz kalıyor, öte yandan da bu yönüyle geçmişteki enternasyonalist geleneği ve büyük devrimci liderleri hatırlatıyordu. Almanya'daki hareket ile Fransa arasında kurduğu bağlardan ve sınırları yok saymasından ötürü ününü gün geçtikçe artırıyordu. Nitekim "Hepinizi Öpüyorum" adlı kitabında Cohn-Bendit liderlik yolunu anlatırken, aynı zamanda hızlı sol hareketin bazı özelliklerini de dile getiriyor. "Bir devrimci dört ya da beş dil konuşmak zorundadır" derken daha çok orijinal kişiliğini ortaya çıkarıyor. "Toplumun dönüşmesini istiyorsak, işe **bir şeyi** dönüştürerek başlamamız gerekir" dediğinde ise mücadele yıllarının deneyim ve birikiminden damıttığı bir bilgiyi dile getiriyor.

Ayrılan yollar. Bu "bir şey" bugün 42 yaşındaki Cohn-Bendit için başlangıçta günlük yaşam ve toplumsal ilişkiler olmuştu. Peki yıllar geçtikten sonra o günün devrimci ortamında yer alan insanlar şimdi ne yapıyordu? Bu soruya "Biz Devrimi Çok Sevmiştik" adlı kitabında yanıt arıyor Daniel Cohn-Bendit. Kitabında, o günlerin belirleyici eylemlerinde imzası bulunan 17 kişiyle yapılan konuşmalar yer alıyor. Kimi 68'in kazandığını söylüyor, kimi kaybettiğini. Kimi hâlâ devrimci olduğunu söylerken, kimi de demokrasinin bugün çok daha değer taşıdığını, iktidar olmanın önemli olduğunu bu yüzden de parlamento dahil her türlü yöntemi denemek gerektiğine inanıyor. Kesin olan tek şey 68 kuşağının bireylerinde bir düşünme tarzı değişikliği. Bunların arasında Jerry Rubin gibi o yıllarda binlerce öğrenciyi sokağa döken, Wall Street'te dolar banknotları yakan ve 36 kere tutuklanan insanlar var. Rubin bugün New York'ta borsa spekülatörlüğü yapıyor ve "Nikaragua'nın ikinci bir Küba olmasından" endişe duyuyor. Bunun yanında Joschka Fischer gibi banka camlarını kırmakla başladığı siyasal kariyerini şimdi bakan olarak sürdürenler de var. Ama, bütün bu örnekler içinde en trajik olanı eski terörist Hans Joachim Klein'ın hikâyesi. Klein, 1975'te Viyana'da 'Carlos'la birlikte OPEC bakanlar kurulu toplantısını basanlar arasındaydı. Burada yaralı olarak ele geçen Klein daha sonra terörizme karşı olduğunu beyan etmişti. Klein şimdi tanınmama gayretiyle, bir köşede huzur içinde yaşamaya çalışıyor. Cohn-Bendit'e şöyle diyor: "Artık ev erkeği oldum. Hayatım mahvoldu. Şimdi çocuğum için yaşıyorum." Cohn-Bendit terörizm yolundan ayrılmak isteyip, 'hain' durumuna

68 Mayısı'nda, Fransız işçileri öğrencilerle kol kolaydı.

düşmek istemeyenlerin yardım meleği bugün. "Hem kendi arkadaşları, hem de devlet tarafından takip edilen bu arkadaşlar bana başvurabilir. Gerekli her türlü yardımı yapmaya hazırım."

Nasıl oldu da oldu. 68 olayları ile ilgili yayınlanan diğer iki kitap, Metis Yayınları'nda "68 Fransa" ve Kıyı Yayınları'ndan "68 Öğrenci Ayaklanması- Uzun Yürüyüşün Kısa Baharı" bugün iyi bilinmeyen olayların gelişimi hakkında esaslı bilgiler veriyor. "68 Fransa"nın sunuş yazısında belirtildiği gibi "Komünist Partisi'nin ve komünist eğilimli sendikaların bile düzenle iyice bütünleştiği bir dönemde" ortaya çıkan kendiliğindenci, hızlı sol hareket toplumsal muhalefeti en iyi bir şekilde dile getiriyordu. Kitap, Paris'in öğrenci mahallelerinden ve Sorbonne'dan çıkan başkaldırı hareketinin bütün ülkeyi sarmasını ve bu sarsıntının yarattığı toplumda önemli değişiklikleri anlatıyor. Kitabın yazarları için en önemli unsur "okuyucuya 68 olaylarının atmosferini yaşatmak" olmuş. Bunu da dönemin siyasi ve kültürel yaşamını da vererek, yetkin bir biçimde başarıyorlar.

"68 Öğrenci Ayaklanması- Uzun Yürüyüşün Kısa Baharı" adlı kitap ayrıca hareketin Avrupa ve Amerika kıtalarındaki bütün görüntülerini sunuyor. Kitabın Amerikalı yazarları, mensubu oldukları hareketin anlayışına uygun olarak, tarihin yazımını tarihçilere bırakarak bir deneyimi aktarmaya çalışıyorlar. Böyle bir yaklaşımın yakaladığı bakış açıları Türkiye solunun, günün gerektirdiği muhalefeti yapamamaktan kaynaklanan sorunlara bazı cevaplar sunabiliyor. Bugüne kadar nesnel bir olayı değerlendirmekten çok bir efsanenin etrafında dolanan tartışmalar, 68 olaylarının ya abartılmasına ya da esas noktalarının gözardı edilmesine sebep olmuştu. Yayımlanan bu kitaplar bu tartışmalara açıklık getireceğe benziyor ●

Şiir-Müzik Kasetleri

YAPIM: YENİ DÜNYA PLAK ve YAYINLARI
DAĞITIM:
İST/MELODİ (522 71 06)
ANK/AIDA (132 42 72)

YASAKLANAN KASET DANIŞTAY KARARIYLA ÇIKTI

• Kasetlerimiz şiir kitapçığı ilaveli ve özel kutu içindedir.
• Fiyatı 2.000 (KDV Dahil) PTT gideri alıcıya aittir.
• Ödemeli istekler: YENİ DÜNYA P.K. 91 Sirkeci-İstanbul

MİNİ ETEK ATAKTA

Bin çiçek açsın, binlerce kadın...

Yirmi bir yıl önce doğan, ömrü beklenenin aksine çok kısa süren mini etek, yeniden "ufak ufak" giyilmeye başlandı... Çevremizi saran onca çirkinlik arasında bu gibi küçük hoşluklara öyle ihtiyaç var ki...

Bir eyyo da benden!
Bir pazartesi. Toplantı odasında boşalmış çay bardakları hızla çoğalıyor, kullanılmamış yarım kesmeşekerler, bloknot, kâğıt, tükenmezkalem, her markadan cıgara izmariti bolluğu... Uzaktan uzağa teleks tıkırtıları, telefon çınlaması hiç durmuyor. Olağan bir işgünü işte.

Bu hafta ne yazmalı? Kadınların geleneksel "bugün ne pişirmeli" sorunu gibi bir şey bu. Yazarlar için imsakiye veren, kocakarı soğuklarını belirten, fıkralar anlatan, günün yazı konusunu öneren Saatli Maarif Takvimi yok ki, bakıp da rahatlayasın... Ne yazalım, yobazlara mı dokunduralım, entellerle mi dalgamızı geçelim, yolsuzluk mu kovalayalım, hükümeti mi "devirelim" yoksa?

27 Mayıs'a takılsak, üst üste bilmem kaç bayram yazısı birikip sayfalar Feridun Fazıl'ın tarihten yapraklar köşesine dönecek, toprağı bol olsun Rita'nın dalgalı ve kıpkızıl saçlarının anısına dalıp "Put the Blame on Me" ve "Amado Mio" türkülerini çağırsak, kadıncağız usturuplu bir günde terk-i dünya eylemediğinden herkes yazmış tüketmiş olacak. Osmanlı'nın görkeminden bahsetsek, neme lazım, adımız "Osmanlıcı"ya çıkabilir. Zaten iş cıvıdı, Tokyo'yu anlatsak "Capon" diyecekler. Zeki Müren'le söyleşi yapsak, hafazanallah... Elimde birkaç "baba" konu var ama, daha zamanı değil, erken yazmak da benim işime gelmiyor.

Mini eteğin "anası" Mary Quant, daha 1962'de bu "devrimi" yapmayı aklına koymuştu

"Pembe yaz" dediler. Al, sözgelimi, mini etek... Yeniden yaygınlaşıyor. Dirildi. Bir başka görüşe göre de "hortladı."

Derken, Küt! 1966... İyi de, mini eteği neresinden tutmalı? Çoktan suyu çıkmış bir konu bu. Mary Quant'ın, hani şu top kâhküllü, kara çoraplı, iri burunlu kız kurusunun başta İngiltere'yi, sonra bütün uygar dünyayı birbirine katan icadı yirmi bir yaşına basmış. Bilmeyen yok. Mini etek yalnız bir moda olgusu değil, bir başkaldırı simgesi sayılmalıymış, bu da hayli bayat bir

BÜTÜN dünyada seçkin erkekler yeni bir güne Gillette GII ile başlar.

Onlar, Gillette GII'nin sadece Gillette teknolojisine özgü uluslararası kalitesini, benzersiz tıraş konforunu tanırlar.

Gillette GII ile tıraş, onu bir kez deneyenler için vazgeçilemeyecek seçkin bir alışkanlıktır.

Siz de her sabah sıra dışı bir günün muhteşem başlangıcını seçenler arasına katılın.

Gillette GII "tıraş sistemi" sürekli kullanabileceğiniz bir gövde ile, değişebilir iki bıçaklı kartuşlardan oluşuyor. Gövdeyi bir kez alıp yıllarca kullanacaksınız. İki bıçaklı kartuşları ise defalarca mükemmel tıraştan sonra değiştirebilirsiniz...

Gillette® GII™

"Tıraşta evrensel kalite"

görüş. Melon şapkaları, setre pantolonları, olmazsa olmaz şemsiyeleriyle Londra'nın göbeğinde salınan kırmızı burunlu, fırlak damarlı, pembe tenli İngiliz kulağı kesiklerine karşı bir diklenme; çiçek desenli geniş koltuklarında akşam çayı yudumlayan tavan süpürgesi boylu, aptesane ibriği kılıklı kokonalara bir tepki çığlığıymış, elhak bunu da herkes biliyor... Mini eteği vücuduna saran sıska manken Twiggy'yi unutan mı var?

Koca bir imparatorluk yavaş yavaş sönmeye yüz tutarken, gelenekleri, görenekleri de kağşamış, bu da malum. Mini etek o altın dönemin; vahşi kapitalizmin yumuşadığı, sermaye kârlarının, faiz rantlarının, yatırımların, gelir göstergelerinin katlandığı, ortalıkta ne petrol krizi, ne enflasyon, ne bunalım bulutu birikmemiş o güzelim altmışlı yılların bayrağıymış, Beatles ile, 68 başkaldırısıyla özdeş olmuş, "Moskova'ya bile sızmayı başarmış," bunlar da pek gizemli bilgiler sayılmıyor.

Ama hatırlaması güzel... Johnny Hallyday, Sylvie Vartan, Salvatore Adamo Fitaş'ta, Atlas'ta konserlerini verip dönmüşler. Twist ölmek üzere. Muhteşem Süleyman ezic bir çoğunlukla tepemizde. İsmet Paşa'nın "ortanın solu" manevrası kimin başını yiyecek, Feyzioğlu'nun mu, Ecevit'in mi, maç henüz ortada... İnşaat, baraj gırla. Bir dolar dokuz lira, cebine iki-üç bin koydun mu ver elini Avrupa, vize soran yok...

Moda plajı ve dondurmacının önünde bisiklet turları hızla gözden düşüyor. Bağdat Caddesi'nin ve ithal malı hızlı arabaların yıldızı parlamaktadır. Borsa'ya, Divan'a gidilir. Günün birinde Türkiye'de de otomobil yapılacak gibi görünüyor... Kalkınmaktayız. Türkiye İşçi Partisi on beş kişiyle meclisi birbirine katıyor. Daha Varşova Paktı birlikleri Prag'ı basmamış. Devrim yakın olabilir mi arkadaşlar?

Televizyon yüzü görmüş değiliz. İTÜ'nün cılız yayın denemeleri için de dünyanın parası verilip televizyon aygıtı alınmaz. Zaten nereden bulacaksın? En iyisi gene radyo dinlemeli. Engin Arman gençleri hop oturtup hop kaldırıyor. Sezen Cumhur gözde. Fecri'nin parlak günleri...Halit Kıvanç, saçlarında yeni yeni beliren aklar, mini etek fıkraları sıralıyor... Aman kızım, yere yirmi beş kuruş düşürürsen sakın eğilip almaya kalkma... Evet ya, o zaman yirmi beş kuruş var!

Hervé Vilard var. Christophe var. Sonraları sevimsiz griliklere dönüşecek ekose etekleriyle Dame de Sion'lu kızlar var.

Cumartesi yarım gün, işyerleri ve okullar açık. Kızları öğleden sonra iki sularında, Harbiye'de Parizyen kahvesinde, ya da Club 33'ün matinesinde görün bir de siz. O kişilikleri silen, güzelle çirkini birbirine benzeten formalar nasıl atılmış, dizin üç santim, beş santim, yedi santim, on santim üzerinde renk renk, çeşit çeşit miniler nasıl papatya gibi açılmış, annelerin ruju, rimeli, farı, maskarası, şifonyerin üzerinden nasıl yürütülüp alelacele boyanma taslakları çizilmiş...

Capri c'est fini. Evet, hatta Aline, Céline, Michelle ve de Yesterday! Hayatımızda bir tür "milat" görevi üstlenen o 1968 yılı her şeyi nasıl da altüst edecek... Mayıs ayaklanması, ardından Çekoslovakya rezilliği, derken, ikiye çatlayan partimiz, ortalıkta ufak ufak belirmeye başlayan eylemci vatandaşlar ve henüz uyanamadığımız uzak 12 Mart karabasanı...

İlelebet ölmez denilen mini etek, çok değil, iki-üç yıl sonra tarihe karışacaktı. Hoş artık biz de etekle metekle uğraşacak değildik, vatanı kurtarmaya soyunmuştuk.

Ardından vahşice yaygınlaşan blue-jean, Converse, Nike, American Eagle, Ellesse, Adidas, Puma derken spor ayakkabılar, aerobikler, hamburgerler dönemi sökün edecekti. Başkaları için de moda, fitilli kadife pantolon, boyasız bot ya da postal, meşrebine göre yeşil ya da kara parka sayılıyordu.

Saplamalar, saptamalar. Şimdilerde mini yeniden ortalıkta arz-ı endam ediyor. Eskisi kadar yaygın olmasa, olması da beklenmese bile, amansız kar ve soğukların ardından bahar geldi gelecek derken birdenbire yaz bastırınca, Rumeli Caddesi, Valikonağı Caddesi, Tunalı Hilmi Caddesi, Cinnah Caddesi, Kordonboyu gibi şık mahfillerde genç kızlarımız yirmi yıl önceki ablalarının yolunda yürümeye başlıyorlar...

Aman sarsmayın, yürüsünler! Ünlü modacı Valentino, Time'a verdiği bir demeçte, "Mini geri döndü ve kalacak" dedi. Calvin Klein, "Her yaştan kadın için genç ve seksi görünüşlü giysiler ortalığı kaplamak üzeredir" buyuruyor. Mini giymek için yürek ve de bacak lazım. Ama, eski kulağı kesik uzmanların saptadığına göre, bir kadının yıllar yıllar sonra en az bozulan parçası da bacaklarıymış... Yüz kırışsa, göğüsler sarksa, eller buruşsa da bacaklar uzun süre eski teravetini koruyor. Omuzlarını amansız vatkalarla destekleyip güçlü görüntülerini pekiştirmeye uğraşan iş kadınlarımızın mini giymelerinde de meslek açısından bir sakınca yokmuş, Amerikan modacıları gönüllere su serpiyorlar.

Aman yürüsünler! Nereden nereye geldiler... İç savaşa hazırlanan Amerikan Güneyi'nin o manolya kokulu krinolin eteklerinden, içi basbayağı çelik korse takviyeli, üç metre çapında fırfırlı, kurdeleli, kat kat entarilerinden, poposunda koca çiçek demetiyle gırtlaktan boğma, yerleri süpüren robalardan çarliston kesimine, sert çizgili tayyörlerden mantar topuklu iskarpinle giyilen (Rita gene kendini hatırlatıyor, ne yapsak nafile...) keten kloşlara, Dior'un bol manto altına dar organzelerine, oradan miniye, ona tepki maksiye, nerelerden nerelere...

Avustralya damping yapınca yün modasını çıkaran, pamuk ucuzlayınca blue-jean'e yüklenen modacıların mini eteği yeniden piyasaya sürmesinde kumaş sanayiinde yeni bir gelişmenin ipuçlarını arayan münafıklara aldırmayın. "Çiçekler" açsın... Çirkin beton yığınları, sokakları dolduran kara ve sakil kalabalıklar arasında, kıştan kuruyan çamurların belediye otobüslerinin zifosuna karışan toz bulutu içinde, bu sıcakta tırnağına kadar sımsıkı kapalı, zırıl zırıl iman teri döken bacılarımız yanında; bütün bu dilenci, abonman bileti satıcısı, iyi sucu, tuzlu bademci, çekirdekçi, overlokçu, kartpostal, Türkiş lokum ve şiş kebap şişi satıcısı, hacıyağı, En'am cüzü, Mızraklı İlmihal, tespih, takunya pazarlamacısı kalabalığı arasında, kendine güvenen genç kızımız dolaşsın... Dolaşabiliyorsa.

Bütün bu çirkinlikler arasında kır çiçeklerini, iyi bir kitabı, bir hoş kokuyu, bir yudum değişik içkiyi, bir dudak kıvrımında beliriveren bir gülücük parçasını, bir kır çiçeğine bakar gibi, hiçbir "kötülük" düşünmeden bir güzel kadına bakmayı öylesine özledik ki, yutkuna yutkuna öleceğiz!

Engin ARDIÇ

Yıl 1969... Nostaljinin âlâsı!

İstanbul, Mayıs 1987... Hamburgerci önünde mini etek ve hayranları

FUTBOL / BİLİMSEL TESTLER

Antrenmanda adrenalin dökmeyen, maçta ter döker!

Sporcunun vücudundaki adrenalin oranı, maç sırasında başarı düzeyini belirliyor. Hafif antrenman yapanlar müsabakada gerçekten başarısız kalıyorlar.

Sonuçları, Der Spiegel dergisinde yayınlanan ve Köln Spor Akademisi'nde yüksek düzeydeki 200 bay ve bayan sporcu üzerinde yapılan bir araştırmada sporcuların branşlarından bağımsız olarak ortaya çıkan bir sonuç, aslında herkesin bilimsel bir araştırmaya gerek kalmaksızın ortaya atabileceği bir teze önemli bilimsel destek getirir gibi gözüküyor. 33 yaşındaki bayan araştırmacı Dr. Elke Zimmermann'ın bulgularına göre "antrenmanda hafif çalışan kaybeder." Ancak Bayan Zimmermann'ın esas başarısı, idrar testlerine dayanarak yapılan ölçümlerle antrenmandaki çalışmanın hafiflik nedenini ortaya koyabilecek objektif kriterler getirmesi ve bilinen gerçeğe nedensel açıklamalar eklemesinde. Bu konu önümüzdeki günlerde özellikle Jupp Derwall ile ilgili olarak biraz daha önem kazanacak. Bilindiği gibi Türkiye deplasmanlı futbol liginin ortasında bazı futbol yazarları ve profesyonel çalıştırıcılar Galatasaray futbol takımının Derwall yönetiminde "hafif" antrenman yaptığını ve bu nedenle zaten yaşlı olan kilit elemanların sezonun ikinci yarısını çıkaramayacaklarını ve fiziki yönden yetersiz kalacaklarını yazmışlardı. Hatta bugün Galatasaray takımının performansını önemli ölçüde etkileyen Raşit, Erhan, Yusuf, Uğur gibi kilit oyuncuların sakatlıklarının bu hafif antrenmanlar ile yakından ilgili olduğunu düşünenler de var. Ancak hafif antrenman ile düşük başarı ve sakatlanmanın ilişkisi gerçekte nedir? "Hafif" ne demektir?

Başarının kimyası. Bilindiği gibi müsabaka büyük ölçüde sinirsel gerilim anlamına gelir. Gerilime sinirlerimizin reaksiyonu, adrenalin dediğimiz hormonun vücudumuza pompalanmasının artması anlamına geliyor. Merkezi sinir sistemimiz, ne zaman bir durumu "tehlikeli" bulsa, derhal adrenalin üretiminin ve pompalanmasının artması emrini vücuda veriveriyor. Ancak diğer bir açıdan bakıldığında da her türlü spor faaliyeti vücuda bir fiziki yükleme anlamına geliyor. Vücut bu yükleme durumunda ağır yük altına giren adaleleri desteklemek için yüklemenin antrenmanda veya maçta olduğuna bakmadan noradrenalin denen diğer bir hormonun üretimini artırıyor. Araştırmanın sonuçlarına göre, denek sporcular, müsabakalardaki en iyi derecelerini, vücutlarındaki strese bağlı olmayarak üretilen noradrenalin ile strese bağlı olarak üretilen adrenalin oranı altıya bir ile üçe bir arasında bulunduğu zaman ortaya koyuyorlar. Bu oran atletlerin idrarlarındaki hormon karışımı, modern metotlar ile ölçülerek kesin bir şekilde ortaya konulabilmekte.

Derwall'in yaptırdığı 'hafif' antrenmanlara biraz daha bilimsel bir gözle bakmanın zamanı geldi

Dr. Zimmermann hafif antrenmanı idrardan yakalayiveriyor

Eğer vücutta noradrenalin-adrenalin oranı ikiye bir sayısının altına düşerse bu sinirsel olarak salınan adrenalinin vücuda aşırı yayıldığını, yani paniğin vücuda hâkim olduğunu, optimal verim almanın imkânsızlaştığını vurgulamakta. Diğer yönden de **antrenmanda** noradrenalin-adrenalin oranı, ona bir gibi sayılara yükselenler de **müsabaka** şartlarında başarılı olamıyor. Çünkü bu tür yüksek oranlar sporcunun antrenmanda ağır da olsa gerilimsiz ve heyecansız çalıştığını ortaya koyuyor. Noradrenalin ağır spor yüzünden artarken gerilimsiz, tehlikesiz çalışma, adrenalin pompalamayan sinir sistemi tarafından ortaya çıkarılıyor. Böylece antrenmanda "müsabaka geriliminde" çalışma yapmamanın sonucu ise müsabaka esnasında ağır bir şekilde ödeniyor. Nedeni de adrenalinin beyaz ve "çabuk" adale dokusunun verimini artırması, ancak kırmızı ve "yavaş" adale dokusunun verimini de düşürmesi. Beyaz doku patlayıcı gücü veren adale bölümünü kırmızı doku da iskeleti tutan ve destekleyen adale birimlerini oluşturuyor. Böylece antrenmanda fazla gerilimsiz, yani adrenalinsiz çalışan sporcu maça çıkıp adrenalin şokunu yiyince vücudu bir arada tutan kırmızı adale dokuları ters etkileniyor ve sporcu koordinasyonunu kaybediyor. Örneğin bir trafik kazası sonrasında insanın felçli gibi tamamen hareketsiz kalması, sinir boşalması, bu tür bir adrenalin artışı sonucu. Beyaz dokulu adalelerin iyi çalışmasına karşılık, kırmızı dokuların tutulması hareketlerin koordinasyonunun azalmasına, bu da sporda verimin düşmesine ve sakatlıkların artmasına yol açabiliyor.

Sonuçta antrenmanda da gerilim ve konsantrasyon içinde olan sporcular (ve onlardan oluşan takımlar) adalelerine aşırı adrenalin altında bile çalışma ve verimli olma antrenmanı yaptırdıklarından, müsabakalarda başarılı olurken, kilometrelerce koşsa da bunu gerilimsiz yapanlar, müsabakalarda "fıslamakta" ve sakatlanmakta. Özetle Derwall münekkitleri Galatasaray antrenmanlarının fiziki yönden yükleyici olmadığını veya yükleyici olsa da, rekabet veya gerilim yönünden yeterli olmadığını ortaya atıyorlarsa haklı olabilirler. "Acaba Galatasaray sakatlıklarının çoğu antrenmanda mı olmuştu, maçta mı?" Bu da ilginç bir araştırma konusu olabilir! Tabii Fenerbahçe'deki başarısızlığı da kısmen kulübün aşırı gerilim dozu ile açıklamak yerinde olabilir ●

Danıştay'a yutturmaca!

Bilmece bildirmece, Danıştay'a yutturmaca..

Bakanlar Kurulu'nun kararı, Cumhurbaşkanı'nın onayı ile Türk vatandaşlığını kazanmış kişilerin, bu ülkede spor yapma haklarını ellerinden almaya kalkan "Türk vatandaşını yabancı sayma" yönetmeliği, Danıştay tarafından iptal edilmişti ya.. Sivri zekâda yeni bir buluş gelişti.. Dokuz artı bir formülü. Yani bir basketbol takımının 10 kişilik kadrosundaki 9 kişi, ille de, bu ülkede yıldız, ya da minik takımda oynamak zorunda. Bir kişi serbest.. Cinler ya çarpacaklar.. Böylece sonradan Türk olmuş kişiler basketbol takımlarında yer almayacaklar.. Sadece onlar mı?.. Köyünde basketbol potası olmadığı için, böyle bir sporun farkına, ancak askerde iken varan 2 metre 10 santim boyundaki Mehmet'e de, basketbol oynamak yasak olacak, bu dahiyaneye formül yüzünden.. Örneğin İTÜ'lü Zeki'nin pasaportu eline verilecek.. Şimdi Danıştay Onuncu Dairesi'nin geçen yıl Nihat İziç, Paul Dawkins ve M. Ali Tlabar tarafından açılan davalarda verdiği kararlardan bazı bölümleri kelime değiştirmeden okuyalım:

"Türk vatandaşlığını kazanmak suretiyle hakkın kötüye kullanımını önlemek, vatandaşlık haklarının kısıtlanması ile değil, bir bütün olarak idarenin kişileri vatandaşlığa alırken göstereceği dikkat ve özenle gerçekleştirilebilir."

(Yani işi düzeltmek, Merkez Danışma Kurulu'nun değil, Bakanlar Kurulu'nun görevidir.)

"Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10'uncu maddesi, herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu hükmünü taşımakta, 66'ncı maddesi de, Türk devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin Türk olduğu hükmünü içermektedir. "

(Yani Paul Dawkins, Mehmet Baturalp, Nihat İziç, Osman Solakoğlu kadar Türktürler. Geçen hafta **Nokta**'ya hukuku inkâr eden sözler söyleyen Batur'a, bu kararların tümünü okumasını tavsiye ederiz.)

"Yeni getirilen düzenleme, özellikle mevcut esasların daha da sınırlanması yolunda olacak ise, idarenin tarafsızlık ilkesinin ışığı altında, objektif hukuk kurallarından ayrılmamasını gerektirir."

(Yeni getirilen düzenleme, Türk vatandaşları arasında, tüm objektif hukuk kurallarını yıkarak, ayrım yapmaktadır. Gerekçesi açıktır ve utanç vericidir. Danıştay'ın geçen yıl reddettiği uygulamanın sadece usulü değişmiş, aslı aynı kalmıştır.)

"İdare Türk gençliğinin beden ve ruh sağlığını geliştirmek amacı ile, Türkiye'de mevcut tüm spor faaliyetlerinin sevk ve idare görevini üstlendiğine göre, bu görevini yerine getirebilmek için yine görevin gereği olarak tüm sporcular için bazı haklar tanıyabileceği gibi, bu haklardan faydalanabilmek için bazı sınırlamalar getirebilir. Ancak hizmeti düzenlerken, özellikle tüm amatör sporcular için koyacağı sınırlamalarda 'ÇOK ÖNEMLİ VE HUKUKEN GEÇERLİ' sebepler bulunmadıkça, idarenin spor dalları arasında ve böylelikle sporcular arasında ayrım yapmamaya ve Anayasa ile, İdare Hukuku'nun temel ilkelerinin zedelenmemesine özen göstermesi gerekir."

(Bir sporcunun A takımında oynamak için ille de bu ülkede genç ve yıldız yaşında spora başlamış olması gibi bir garabet, başka hiçbir spor branşında ve dünyanın başka hiçbir ülkesinde yoktur. Türk vatandaşına spor yaptırmayı nerdeyse mükellefiyet olarak emreden bir Spor Yasası varken, 18 yaşını bitirmiş birisinin, basketbol sporu yapmaya başlaması yasaklanmakta, bir kişilik istisna hakkı genelde yabancılar için kullanılacağından, 50 milyon Türk vatandaşı, hukuk dışı bir sınırlama içine sokulmaktadır. Hüküm hem hukukun temel ilkelerine hem de, diğer spor branşlarında benzeri olmadığı için, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır.)

Hukukun Temel İlkelerine, Türk Spor Yasası'na ve Anayasa'ya aykırı bu karar, Danıştay'da açılacak ilk dava ile iptal edilecek, kendilerine Bakanlar Kurulu'nun üzerinde bu ülkeyi yönetme yetkisi ve Danıştay üstünde akıl vehmedenler, hakkın ve hukukun tokadını bir kere daha yiyeceklerdir.

Hıncal ULUÇ

Sübyan Koğuşları

Son sayınızda yer alan "Sübyan Koğuşları" hakkındaki yazınızı okurken insanlığımdan iğrendim diyebilirim. Acaba, hapishanelerde ırzlarına geçilen bu çocuklar, yaşamlarının sonraki dönemlerinde acaba topluma adapte olabilecekler mi? İşin en akıl almaz tarafı ise, hapishanelerde olup bitenler yıllardan beri bilinmesine karşın, hükümetin bu konuda hiçbir önlem almaması ve olaydan habersiz gibi davranması...

Kemal Güzelkayalı-İSKENDERUN

Godot'yu bekliyoruz

20. sayınızda, "Sübyan Koğuşları" ile ilgili sunuş yazısı, "bekleyeceğiz ve göreceğiz..." tümcesi ile son buluyor.

Bana öyle geliyor ki, bu ve benzeri kıyımlara son verecek birilerini daha çok bekleyeceğiz bu gidişle. Adalet Bakanı'nın dergideki sözlerini okumak, "Godot'yu beklediğimizi" kanıtlamaya yeter de artar bile.

Gerçekte, ANAP görüşünün kendi içinde tutarlı olduğu söylenebilir. Çünkü onların gündeminde, işkence, idam, tutukevi koşulları, işçi ve öğrenci hakları gibi sorunlar geçmişte hiç olmadığı gibi, bugün de bulunmamaktadır. Varlıklarının nedeni olan iç ve dış çıkar çevrelerine diyet ödemekten, mezarlık simsarlığı yapmaktan, eşe, dosta, akrabaya köşe döndürmekten bu tür sorunlara vakit ayıramamaları doğal sayılmalıdır.

Asıl ibret verici olması gereken ise, ülkemizde yaşanan bunca gerçeklere ve tezgâhlanan oyunlara karşın, "demokrasi havariliğinin" böylesine ayağa düşmesidir.

Hasan Ali Bulut-ANKARA

1 Mayıs niçin kutlanmıyor?

Anneler ve babalar gününü büyük bir mutluluk içersinde kutlamıyor muyuz? Milli ve dini bayramlarımızı aynı şekilde kutlamıyor muyuz? Pekiyi, kutlanması bunlar kadar doğal olan, emekçi sınıfının yegâne bayramı 1 Mayıs'ı kutlamaktan niçin utanıyoruz?

Sayın İnönü, 1 Mayıs'ın sadece sosyalist ülkelerde değil, bütün demokratik ülkelerde işçi bayramı olarak kutlandığını söylemesine karşın, aşırı solcu olarak tanımlanmaktan çekindiği için Türkiye'de kutlanması konusunda girişimde bulunmuyor. Bence bu tavır oldukça çelişkili ve hiç de demokrat değil.

Kibar Özgür-DİYARBAKIR

Nurettin Paşa

19. sayınızda, Engin Ardıç, "Gazi" Nurettin Paşa "Hazretleri"nin ne mal olduğunu sayıp dökmüş, eline sağlık.

Ama, yazıda Paşa'nın İzmir yangını sırasındaki "icraatinden" de bahsedilmesi gerekirdi diye düşünüyorum. Özellikle Bilge Umar'ın "İzmir'de Yunanlıların Son Günleri" adlı kitabından şu paragrafın kullanılması çok ilginç olurdu:

"İtfaiyenin gördüğü yardımın, yangın önleyici çalışmaya sadece 30 istihkâm erinin katılmasından iba-

Nurettin Paşa: Yobaz, gaddar ve karşı devrimci

ret olduğu, itfaiye komutanının raporundan anlaşılmaktadır. Halbuki, 1. Ordu Komutanı ve İzmir Vali Vekili Nurettin Paşa istese idi, sırf ordusuna "üfleyin" emri vermekle bu yangını söndürtebilirdi.

Şimdi, yangını söndürmeye çalışmak yerine, kentteki azınlık kültürünün-mimarisinin yok olmasına valilik makamından keyifle izleyen bu yobaz, devlet mezarlığına gömülüp, Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu şeref kurumu üyesi mi olacak?

Murat Küçük-Güzelyalı-İZMİR

Yeşilsiz Türkiye

Türkiye'de, Yeşiller'in de parti kurması ve sizin bu olayı duyurmanız gerçekten çok güzel. Gelişen teknolojiyle dengesi bozulan doğanın, onu seven, koruyan insanlara gereksinimi var, özellikle de birçok doğal güzelliğe sahip ülkemizin. Konut seferberliği, turizm yatırımlarıydı derken, Türkiye, 21. yüzyıla yeşilsiz girecek korkarım.

S. Kaya-SAMSUN

Okuyucu Mektupları için adres

Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent / İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 15.000 TL.
1 yıllık: 29.900 TL.

Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş.
Posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 75 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 127 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 1050 TL.

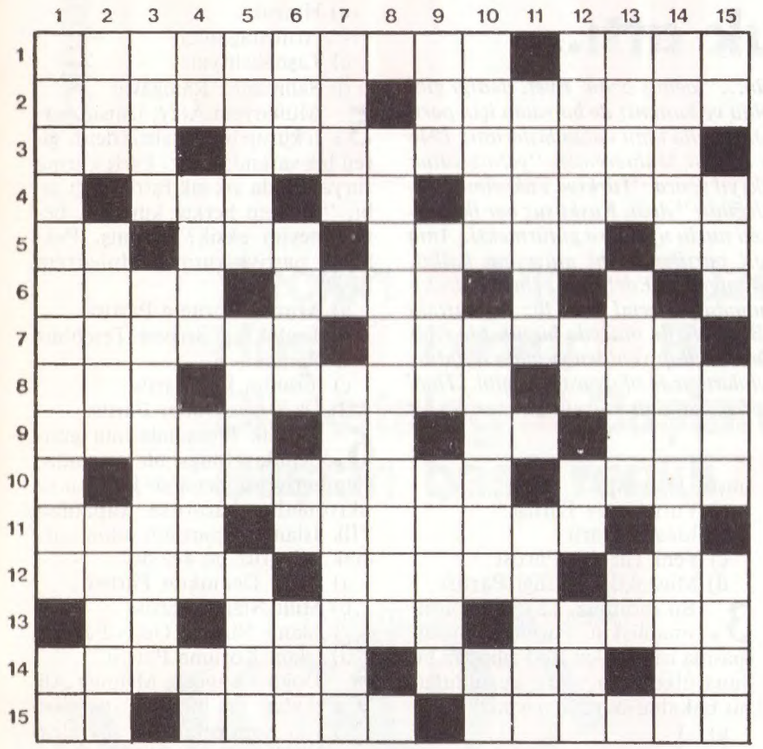

SOLDAN SAĞA: 1- 1881-1914 yılları arasında yaşamış, Osmanlı Sosyalist Fırkası'nın kurucularından olup Türkiye'de pozitif düşünceyi ve materyalist felsefeyi ilk kez savunmuş felsefe ve ahlak konularının bilimsel bir yaklaşımla ele alınmasına öncülük etmiş Türk felsefeci ve yazar - Peru ve Bolivya'da yaşayan evcil alpaka türü. **2-** Bulaşıcı hastalık salgını - Kırılmış taş döşenip silindir geçirilerek yapılan yol. **3-** Tahttan indirme - **Almanya Acı Vatan, Derman, Yılanların Öcü, Sen Türkülerini Söyle, Kan** gibi filmleriyle tanınmış günümüz Türk sinema yönetmeni. **4-** Eski dilde bulut - Bir spor takımının gözde oyuncusu - Gözdeki iris tabakasının iltihaplanması. **5-** Öğütülmüş tahıl - Eskiden Roma kentine verilen ad - Bir kimsenin arandığında bulunabileceği yer - Bir gösterme sıfatı. **6-** Kişisel, özel - Kira. **7-** Lapina familyasından küçük bir deniz balığı - Yeniçeri ocağına yeni girmiş delikanlı. **8-** "İrlanda Cumhuriyet Ordusu" - Küçük kitap, broşür - Adları aynı olanlardan her biri. **9-** Orta Arabistan'da büyük bir kum çölü - Notada durak işareti - Eski Mısır'da güneş tanrısı - Bir tembih sözü. **10-** Paraguay'ın başkenti - Mersin yakınlarında kurulu olan petrol arıtım tesisi. **11-** Bir yapıtın ayrı ayrı basılan bölümlerinden her biri - Uluslararası pazarları elde etmek ya da elindeki malı elden çıkarmak için düşük fiyatla satma. **12-** Bir yeri ele geçirme - Alkollü bir içki - Dinleyicilerin isteği üzerine bir müzik parçasının yeniden çalınması. **13-** Fas'ın plaka işareti - Hıristiyan - Aruz ölçüsünde, kısa okunması gereken bir heceyi kalıba uydurmak için uzun okuma. **14-** Ağacı koyu kahverengiye ya da siyaha boyamada kullanılan beyaz, zehirli ve billursu toz - Kimi hastalıklar sırasında görülen derin uyku durumu - Lütesyum elementinin simgesi. **15-** Müstahkem yer - İskambilde valeye verilen bir başka ad - 1623-1662 yılları arasında yaşamış, havası boşaltılmış kaplar, sıvıların dengesi ve havanın ağırlığı konularındaki buluşlarıyla tanınmış ünlü Fransız matematikçisi, fizikçisi ve düşünürü.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Erzurum Atatürk Üniversitesi, DSİ Genel Müdürlüğü binası, ODTÜ, Ankara Fen Lisesi, TBMM Halkla İlişkiler binası gibi yapıları gerçekleştirmiş günümüz Türk mimarı - Italya'da bir ırmak. **2-** Konya ilinde bir baraj - Pasifik Okyanusu'nda küçük bir ada devlet - El, göz ya da başla yapılan işaret. **3-** Entrika - 21 Ekim 1805'te **Amiral Nelson**'un Fransız ve İspanyol donanmasına karşı kazandığı deniz savaşı. **4-** Peygamberleri **Hud**'u dinlemedikleri için Tanrı tarafından yok edilen kavim - Bir kâğıt oyunu - Mahir - Bağışlama. **5-** Yasama - Pakistan'ın resmi dili - Bir Güney Amerika ülkesinin başkenti. **6-** Halk dilinde babanın kız kardeşine verilen ad - Devlet hazinesi - Neodim elementinin simgesi - Mezar. **7-** Denizcilikte maçuna ve başka makinelerin çevrilmesi için verilen komut - El yazması Kuranlarda ayetlerin arasına konan kırmızı noktalar. **8-** 1920'de doğmuş, bilimkurgu romanları ve bilimle yakından ilgili olmayanlara yönelik çok başarılı bilimsel kitaplarıyla tanınmış ünlü Amerikalı biyokimyacı ve yazar. **9-** "Uluslararası Para Fonu"nun simgesi - Bir çeşit el matkabı - Fizik biliminin ışık olaylarını inceleyen kolu. **10-** Taş ya da tuğla ile yapılmış yapı - Fırça ile sürülen bir çeşit cila - **"Yapıt"** anlamında kullanılan müzik teriminin kısa yazılışı. **11-** Yerdeki karın yüzünde buz tutmuş olan tabaka - Kendi adını taşıyan tarihiyle ünlü XVII. yüzyıl Osmanlı tarihçisi. **12-** Avrupa'da bir başkent - Bir nota - Gümüşün simgesi - Soğurma, emme. **13-** Tane - Önde gelen, tanınmış sanatçı - Baryum elementinin simgesi. **14-** Uzun ve kıvırcık tüylü bir köpek - Bir büyük yetke sahibini perde arkasından yöneten kimse. **15-** Kemiklerin yuvarlak ucu - Çikolata ile yapılan bir çeşit tatlı - Kabarık - Bir Asya ülkesinin başkenti.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Ş	E	V	K	İ	B	A	L	M	U	M	C	U	■	E
2	A	V	A	R	L	A	R	■	E	T	E	R	N	İ	T
3	P	A	R	A	■	L	A	A	K	A	L	■	A	B	A
4	O	Z	A	L	İ	T	■	M	E	■	E	R	M	İ	N
5	Ş	E	N	■	R	A	M	İ	■	A	K	K	U	Ş	■
6	N	■	T	R	O	C	A	D	E	R	O	■	N	■	V
7	İ	M	■	A	N	I	Z	■	P	A	T	R	O	N	A
8	K	A	R	N	İ	■	O	L	E	■	U	N	■	O	R
9	O	K	■	T	■	A	Ş	İ	N	A	■	A	S	M	A
10	V	E	R	İ	M	L	İ	■	G	R	İ	■	T	İ	N
11	■	D	U	Y	■	İ	Z	O	L	A	S	Y	O	N	■
12	K	O	M	E	T	■	M	K	E	■	K	U	R	A	M
13	A	N	İ	■	U	S	■	T	■	B	E	N	■	L	A
14	O	Y	■	E	R	■	K	A	M	U	T	A	Y	■	L
15	S	A	N	T	A	Y	A	N	A	■	E	K	O	S	E

Kimimiz nutuk attı...

"Neler yapmadık ki şu vatan için..." demiş ozan. Evet, dediği gibi kimimiz nutuk attı, kimimiz öldü ve kimimiz de bu vatan için parti kurdu. Örneğin Yaşar Çimen, Kaya Mutlu gibi kimi vatandaşlarımız 1946 yılında "Yalnız Vatan İçin Partisi"ni kurdu. Muhteremler "yalnız vatan için" çalışırlarken, bir başka grup da iki yıl sonra "Türkiye Yükselme Partisi"ni kurup "yüksel ki yerin bu yer değildir" dedi. Kuşkusuz her iki partinin de amacı, her parti gibi, memleketi nurlu ufuklara götürmekti. Ama şansları yaver gitmedi. İkisi de siyasi partiler tarihi müzesine kalktı. Fedakâran-ı Millet Cemiyeti'nin, El Müntedi Ül Edebi'nin, Halk İştirakiyun Fırkası'nın ve öteki partilerin yanında yerlerini aldı. Biz bu haftaki testi bu müzeye ayırdık. Neden mi? Bugünlerde müzede büyük bir telaş var. CHP, AP gibi eski partilerin tozlarını silkip yeniden yaşama döndürme çabaları var şimdilerde. Türkiye sayfalarımızda okuyacağınız gibi...Hadi gelin, eski partilerin çıkmak için araladığı kapıdan müzeye girip şöyle bir dolaşalım...

1. Eski partilerin yasakları kalkacak mı? Kalksa bile, bu partilerin bir bölümünün yasağı sürecek: Gençlik ve kadın kollarının. Oysa, özellikle kadın kollarının köklü bir geleneği vardı Türkiye'de. Halide Edip Hanım da, kadınların ilk örgütünün kurucusu. İngilizce bilmeyi üyelik şartı sayan örgütün adını soracağız...

a) Teali-i Nisvan Cemiyeti
b) Müdafaa-i Milliye Osmanlı Hanımlar Heyeti
c) Osmanlı Kadınları Şefkat Cemiyeti
d) İttihat ve Terakki Kadınlar Şubesi

2. Türk siyasal hayatının mütemmim cüzlerinden Aydın Yalçın'ın parti kurma çalışmaları meşhur. Aydın Yalçın, gerçekten bir partinin kuruculuğunu da yapmıştı. Hangisini?

a) Yurt-Görev Partisi
b) İdealist Parti
c) Yeni Türkiye Partisi
d) Müstakiller Birliği Partisi

3. Bu sorumuz, 12 Eylül sonrasına ilişkin. Partilerin kurulmasına izin verilen 1983 yılından bu yana ülkede kaç parti kurulduğunu bakalım bilecek misiniz?

a) 13
b) 14
c) 22
d) 32

4. Osmanlı İmparatorluğu içinde Ermeni ayrılıkçıların kurduğu partiler bu sorumuzun konusu. Evet, bir zamanlar böyle partiler de vardı. Ancak Osmanlı parlamentolarında hiç temsil edilmemişlerdi. Daha çok komite düzeyinde olan bu partilerin ilkinin adını soracağız.

a) Hınçak
b) Armenaganlar
c) Taşnaksütyun
d) Sahmantır-Ramgavar

5. Muharrem Atay, izinsiz parti kurup başı adaletle derde giren bir vatandaşımız. Parti kurma furyalarında sık sık rastlandığı gibi, "Madem herkes kuruyor, benim neyim eksik?" demiş. Peki hangi partiyi kurmuş Muharrem Bey?

a) Arıtma Koruma Partisi
b) Emlak ve Serbest Teşebbüs Partisi
c) İbrahim Bey Partisi
d) Öz Demokratlar Partisi

6. Laiklik tartışmalarının gündemde olduğu bir ortamda, Cumhuriyet döneminde kurulan ve sıkıyönetim kararıyla kapatılan "İlk İslamcı" partinin adını sormak istiyoruz bu kez de...

a) İslam Demokrat Partisi
b) Milli Nizam Partisi
c) İslami Nizama Geçiş Partisi
d) İslam Koruma Partisi

7. Doğu Perinçek, Mehmet Ali Aybar ve bir grup sosyalist 12 Eylül sonrasının ilk sosyalist partisini kurmaya giriştiklerinde, akıllarda partinin ismi de vardı. Tartışmaları süren bu partinin ismi ne olacaktı.

a) Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi
b) Birleşik Sosyalist Parti
c) Sosyalist Düzen Partisi
d) Sosyalist Emek Partisi

Yanıtlar: 1) a, 2) c, 3) c, 4) b, 5) c, 6) d, 7) b.

kadınca MODA

Seçkin ■ Şık ■ Güzel ■ Kaliteli ■
Hoş ■ Yararlı ■ Bir albüm ■
Bir katalog ■ Baştan başa kuşe ■
Baştan başa renkli ■

kadınca MODA
"Merhaba Moda"

Çıktı
Tüm Bayilerde

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

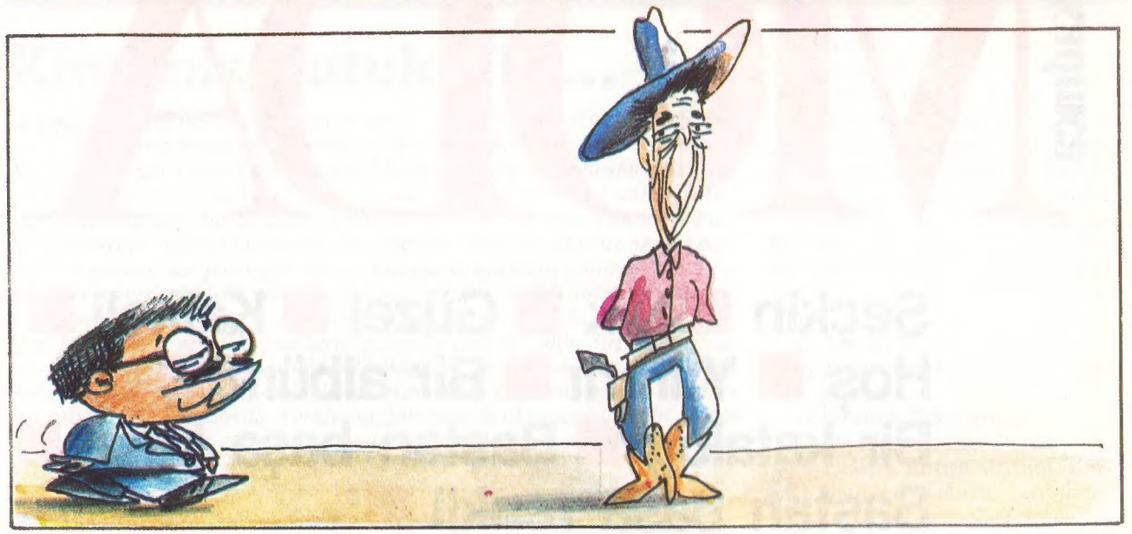

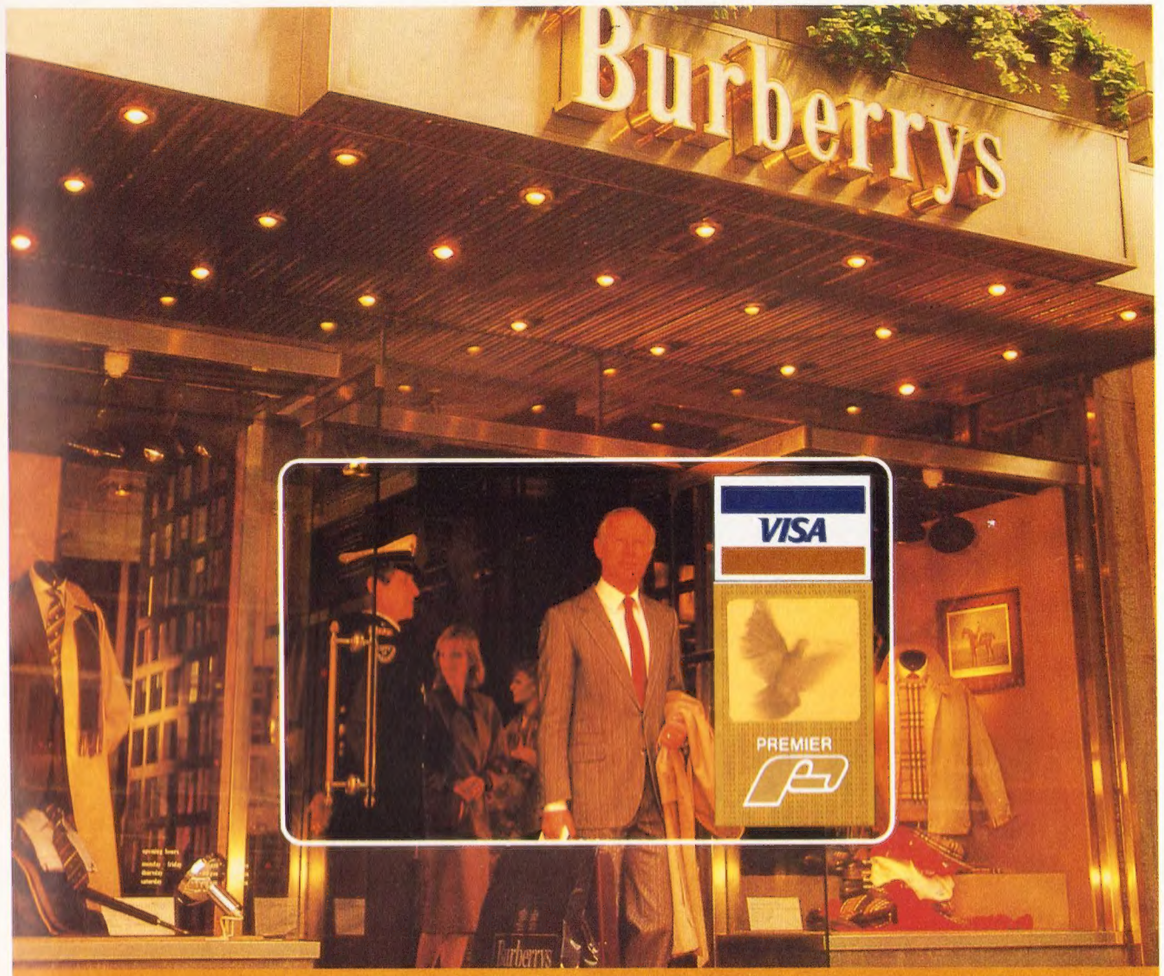

Burberrys, Londra

BİNBİR NEDENLE GEREKLİ KART

Diyelim ki ülkenizde veya yurt dışında iş ya da eğlence amacıyla seyahattesiniz ve konuk ağırlıyorsunuz. Ya da Londra'daki Burberrys gibi dünyanın önde gelen mağazalarından birinde alışveriş yapıyorsunuz.

Visa Premier Kartının tüm mali gereksinmelerinizi karşılayacağından daima emin olabilirsiniz.

Daha yüksek harcama imkânlarının yanı sıra, dünyanın her yerinde nakit avans çekebilmenin ve acil durumlarda yeni kart alabilmenin verdiği iç rahatlığı. Ayrıca, bilet ücretini kartla ödediğiniz zaman bedava ve otomatik seyahat sigortası avantajı.

Ve tabii, Visa'nın dünyanın dört bir yanındaki 5 Milyon kuruluş tarafından kabul edilmekte olması gerçeği. Tek başına bu bile sizin için yeterli bir nedendir.

VISA PREMIER KARTI

1988 Olimpiyatlarını Dünya Çapında Destekleyen Kuruluş

Visa Premier kartları dünyanın bir çok önde gelen banka ve mali kuruluşu tarafından verilmektedir.